

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรรมอำเภอเลิงนกทา
จังหวัดยโสธรปีการเพาะปลูก 2547 / 48

บทคัดย่อ
ของ
ชัยยศ สรรพทรัพย์

1-9 ต.ค. 2549

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
มกราคม 2549

ชัยยศ สรพทรัพย์ . (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรรมอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรปีการเพาะปลูก 2547 / 48 ปริญญานิพนธ์ ศ.ม.(เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ดร.รัชพันธุ์ เขยจิตร, อาจารย์ อัครพล ฮวบเจริญ .

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาถึงสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งสถานะการออมของครัวเรือนเกษตรกรรม 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรรม 3) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนเกษตรกรรม

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครัวเรือนเกษตรกรรมในเขตอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร จำนวน 400ครัวเรือน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามข้อมูล สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งสถานะการออมของครัวเรือนเกษตรกรรม และปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนเกษตรกรรม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงซ้อน(Multiple Regression) ได้แก่สถิติที่ทดสอบค่าที (T- test) สถิติที่ทดสอบค่าเอฟ (F- test)

ผลการวิจัย

ครัวเรือนเกษตรกรรมมีการออมในรูปการเงินเฉลี่ย 21,380 บาท โดยมีการออมอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.00 ต่ำสุดอยู่ในช่วง มากกว่า 60,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.50 มีการออมในรูปสินทรัพย์เฉลี่ย 48,993 บาท อยู่ในช่วง 10,000 – 20,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34 โดยต่ำสุดอยู่ในช่วง 60,001 – 70,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2 และมีการออมรวมเฉลี่ย 70,400 บาท อยู่ในช่วง 30,000 – 40,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22 โดยต่ำสุดอยู่ในช่วง น้อยกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกรรมในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้สุทธิในภาคการเกษตร รายได้สุทธินอกภาคเกษตร สินทรัพย์ และสัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกรรมในเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ หนี้สิน ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกรรมในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ รายได้สุทธิทางการเกษตร และ สินทรัพย์ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกรรมในเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ หนี้สิน นอกจากนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกรรมในเชิงบวก

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้สุทธิในภาคการเกษตร รายได้สุทธินอกภาคเกษตร สินทรัพย์ และสัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยฟุ้งเฟ้อ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกรในเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ หนี้สิน

ในขณะที่การศึกษาถึงปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนเกษตรกร ปัญหาส่วนใหญ่ของครัวเรือน ได้แก่ ความไม่แน่นอนของราคาสินค้าเกษตร การขาดแคลนเงินทุนของเกษตรกร และใช้เงินทุนที่กู้ยืมมาผิดวัตถุประสงค์ ความจำเป็นในการขยายผลผลิตเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ รวมทั้งการขาดการแนะนำเกี่ยวกับความรู้การพัฒนาพันธุ์พืช และข่าวสารข้อมูลทางการตลาด และเกษตรกรยังมีปัญหาที่ดินทำกินไม่เพียงพอ

FACTORS AFFECTING SAVING OF FARMERS ' HOUSEHOLDS IN LEONGNOKTHA
DISTRICT, YASOTHON PROVINCE IN CROP YEAR 2004 / 2005.

AN ABSTRACT
BY
CHAIYOT SANPASAP

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Economics degree in Managerial Economics
at Srinakharinwirot University
January 2006

Chaiyot Sanpasap . (2006). *Factors Affecting Saving of Farmers ' Households in Leongnoktha District, Yasothorn Province in crop year 2004/2005*. Master thesis, M.E. (Managerial Economics). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr.Ratchaphan Choiejit , Mr. Akarapon Houbcharaun .

The purposes of this research were 1) To study a personal situation, economic and social circumstance included farmer household saving situation 2) To study factors affecting on a farmer household saving situation 3) To study problems and difficulty related to farmer household saving situation

The subjects were farmer household in Leongnoktha District, Yasothorn Province of 400 families.

The instrument of this research was questionnaire, composed of personal situation, economic and social included farmer household saving situation and problems & difficulty involved farmer household.

The statistics for data analysis were fundamental statistics, hypotheses statistic namely; T-test, F-test and Multiple Regresstion.

Results:

On average, the farmer household had the financial saving 21,380 bath during the survey. About 35 percent of them had the financial saving between 10,001 – 20,000 bath, while only 0.5 percent of the farmer household in Leongnoktha district, had higher levels of financial saving more than 60,000 bath during the survey period. In term of properties saving, it was found the farmer household had properties saving about 48,993 baht on average during the survey. About 34 percent of them had properties saving between 10,000 – 20,000 baht, on the other hands, only 2 percent of the household had properties saving in higher levels, which were 60,000 – 70,000 baht . In sum, total saving which included financial and properties saving, during the survey period, the result found the farmer household had total saving approximately 70,400 baht most of term had total saving between 30,000 – 40,000 baht about 22 percent, while only 3 percent of them had lower levels of total saving in levels, which were less than 10,000 baht during the survey.

Factors affecting on total saving was positively statistics significantly on .05 levels namely; education levels, net income internal agriculture section, net income external agriculture section, properties and children member proportion. Whereas factors which affecting on total saving negatively as statistics significantly on .05 namely; debt. Factors which affecting on financial saving positively as statistics significant on .05 namely; agricultural net income and properties. According to factors which affecting on financial saving negatively as statistics significantly on .05 namely; debt.

Moreover, factors which affecting on properties saving positively as statistics significantly on .05 namely; education levels , agricultural internal net income, agricultural external net income, properties and children member proportion. And factors which affecting on properties saving negatively as statistics significantly on .05 namely; debt

Finally, this study demonstrated the saving and other related problems regarding to the farmer production. It was found that the farmer household face with several problem not only saving problems but also the farm production and family life problems, especially, the farm production difficulties which were the major negative impacts to the farm income. Uncertainty of farm price, low levels of the accessibility to source of fund, misuse of funding and debt payment in the due course are the major source of the farmer problems. Demand for farm production development program, market oriented promotion and provision of farm land are needed to be provide urgently to the farmers in leongnoktha district

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา
จังหวัดยโสธรปีการเพาะปลูก 2547 / 48

ปริญญานิพนธ์
ของ
ชัยยศ สรรพทรัพย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
มกราคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรรมอำเภอเลิงนกทา

จังหวัดยโสธรปีการเพาะปลูก 2547 / 48

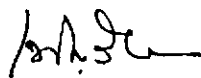
ของ

นายชัยยศ สรรพทรัพย์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

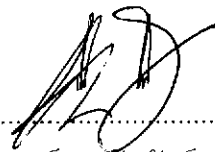

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศรี จีระเดชากุล)

วันที่ 25 เดือน มกราคม พ.ศ. 2549

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.รชพันธุ์ เขยจิตร)

.....กรรมการ

(อาจารย์ อัครพล ฮาบเจริญ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาในการให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง จาก ดร. รัชพันธุ์ เขยจิตร และอาจารย์อัศรพล ฮวบเจริญ ในฐานะประธานและกรรมการ นอกจากนี้ผู้วิจัยไคร่กราบขอบพระคุณ รศ.ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ผศ. ณัฐภา ตันสกุล หัวหน้าภาควิชาเศรษฐศาสตร์ รศ.ดร.อ้อทิพย์ ราษฎร์นิยม อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญแนะนำในการสร้างแบบสอบถาม แก้ไข เครื่องมือในการวิจัย และให้คำแนะนำที่ดียิ่งในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ทองไคร่ สรรพทรัพย์ ที่ให้กำลังใจในการศึกษาและการวิจัย นายสมเกียรติ สรรพทรัพย์ และนางสาวยุภาพร สรรพทรัพย์ พี่ชายและน้องสาวที่ให้ความช่วยเหลือที่ดีเสมอมา นอกจากนี้ขอขอบคุณเพื่อนๆทุกคนและทุกท่านที่ไม่ได้ระบุนามได้ทั้งหมด ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือ จนทำให้ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ท้ายสุดนี้ คุณงามความดีและประโยชน์อันเกิดจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชา คุณบิดา มารดา และบูรพาจารย์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา อบรมสั่งสอนมาโดยตลอด หากงานวิจัยนี้ผิดพลาดประการใดต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ชัยยศ สรรพทรัพย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐาน.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวความคิดเกี่ยวกับการออม.....	10
ทฤษฎีการบริโภคและการออม.....	11
สมมติฐานรายได้ถาวร.....	14
สมมติฐานวัฏจักรชีวิต.....	16
ทฤษฎีความพึงพอใจในสภาพคล่อง.....	21
เกี่ยวกับอำเภอเลิงนกทา	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
การกำหนดประชากรและเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	44
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	76
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	76
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	76
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล	78
การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
การอภิปรายผล.....	80
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	85
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	86
 บรรณานุกรม.....	 87
 ภาคผนวก.....	 93
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 153

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงสัดส่วนคนจนและจำนวนคนจน	2
2 แสดงจำนวนประชากรและครัวเรือน.....	26
3 แสดงจำนวนประชากรในเขตเทศบาล.....	27
4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	45
5 แสดงจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดและหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	45
6 เพศของหัวหน้าครัวเรือน	51
7 อายุของหัวหน้าครัวเรือน.....	51
8 ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน.....	52
9 สถานภาพของหัวหน้าครัวเรือน.....	52
10 ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน.....	53
11 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....	53
12 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยทำงาน.....	54
13 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นภาระเลี้ยงดู.....	54
14 การออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับขั้นการออม.....	55
15 การออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับขั้นการออม	55
16 การออมในรูปการออมรวมของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับขั้นการออม	56
17 วัตถุประสงค์เกี่ยวกับการออมทางการเงินของครัวเรือนเกษตรกร.....	56
18 รายได้สุทธิทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับขั้นรายได้	57
19 รายได้สุทธินอกภาคการเกษตรของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับขั้นรายได้.....	58
20 รายได้สุทธิรวมของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับขั้นรายได้.....	59
21 รายได้สุทธิรวมของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามประเภทของรายได้.....	60
22 รายจ่ายทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับขั้นรายจ่าย.....	61
23 รายจ่ายนอกภาคการเกษตรของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับขั้นรายจ่าย..	62
24 สินทรัพย์คงทนของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับขั้นสินทรัพย์.....	62
25 หนี้สินของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับขั้นหนี้สิน.....	63
26 ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกร แยกตามประเภทการออม.....	65

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
27 ค่าสัมประสิทธิ์ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสถิติ T ของปัจจัยที่มีผลต่อการออมทางการเงินของครัวเรือนเกษตรกร	67
28 ค่าสัมประสิทธิ์ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสถิติ T ของปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร	69
29 ค่าสัมประสิทธิ์ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสถิติ T ของปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกร.....	73
30 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนเกษตรกร.....	75
31 การออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระดับชั้นอายุ.....	95
32 การออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา.....	96
33 การออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามจำนวนสมาชิก ในครัวเรือน.....	97
34 การออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามจำนวนสมาชิก ที่เป็นภาระเลี้ยงดู.....	98
35 การออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระยะเวลาในการ เป็นครัวเรือน.....	99
36 การออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามรายได้สุทธิ ทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร.....	100
37 การออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามสินทรัพย์สุทธิ.....	101
38 การออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามหนี้สิน ของครัวเรือนเกษตรกร.....	102
39 การออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระดับชั้นอายุ.....	103
40 การออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา	104
41 การออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามจำนวนสมาชิก ในครัวเรือน.....	105
42 การออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามจำนวนสมาชิก ที่เป็นภาระเลี้ยงดู.....	106
43 การออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระยะเวลา ในการเป็นครัวเรือน.....	107

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
44	การออมในรูปสินทรัพย์ถาวรของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตาม รายได้สุทธิทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร.....	108
45	การออมในรูปสินทรัพย์ถาวรของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตาม รายได้สุทธินอกการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร.....	109
46	การออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามสินทรัพย์.....	110
47	การออมในรูปสินทรัพย์ถาวรของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกร.....	111
48	การออมรวม(เงิน + สินทรัพย์)ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามรายได้สุทธิทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร.....	112
49	การออมรวม(เงิน + สินทรัพย์)ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามรายได้สุทธินอกการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร.....	113
50	การออมรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามสินทรัพย์สุทธิ.....	114
51	การออมรวม(เงิน + สินทรัพย์)ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกร.....	115
52	รายได้สุทธิตรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกร	116
53	รายได้สุทธิตรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระดับชั้นอายุ.....	117
54	รายได้สุทธิตรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา.....	118
55	รายได้สุทธิตรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	119
56	รายได้สุทธิตรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามจำนวน สมาชิกที่เป็นภาระเลี้ยงดู.....	120
57	รายได้สุทธิตรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระยะเวลา ในการเป็นครัวเรือน.....	121
58	ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำแนกตามระดับชั้นอายุ.....	122
59	ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำแนกตามระดับการศึกษา.....	123
60	ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....	124
61	ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำแนกตามจำนวนสมาชิกที่เป็นภาระเลี้ยงดู.....	125
62	ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำแนกตามระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน.....	126

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
63 ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร จำแนกตามระดับชั้นอายุ.....	127
64 ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร จำแนกตามระดับการศึกษา.....	128
65 ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....	129
66 ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำแนกตามจำนวนสมาชิกที่เป็นภาระเลี้ยงดู..	130
67 ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำแนกตามระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน.....	131
68 รายได้สุทธิรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามสินทรัพย์ ของครัวเรือนเกษตร.....	132
69 ปริมาณหนี้ จำแนกตามระดับชั้นอายุ.....	133
70 ปริมาณหนี้ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	134
71 ปริมาณหนี้ จำแนกตามระดับชั้นจำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....	135
72 ปริมาณหนี้ จำแนกตามสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง.....	136
73 ปริมาณหนี้ จำแนกตามระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน.....	137
74 Coefficient ของตัวแปรการออมในรูปการเงิน.....	138
75 Coefficient ของการออมในรูปการเงินหลังจากตัดตัวแปร ที่ไม่มีนัยสำคัญ ที่.05 ออก.....	138
76 Coefficient ของตัวแปรการออมในรูปสินทรัพย์.....	139
77 Coefficient ของการออมในรูปสินทรัพย์หลังจากตัด ตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญ ที่.05 ออก.....	140
78 Coefficient ของตัวแปรการออมรวม.....	141
79 Coefficient ของการออมรวมหลังจากตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญ ที่.05 ออก	142

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 รายได้ การบริโภค การออมและทรัพย์สินในสมมติฐานวัฏจักรชีวิต.....	17
3 เส้นการออม.....	22
4 แผนที่อำเภอเลิงนกทา.....	32

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรร้อยละ 80 อาศัยอยู่ในชนบท ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เกษตรกรยังเป็นกลุ่ม ที่ผลิตอาหารเลี้ยงคนทั้งประเทศ และส่งออกสินค้าเกษตรกรรมขายยังต่างประเทศ รวมทั้งเป็นผู้ผลิตวัตถุดิบให้กับภาคการผลิตอื่นที่ต้องอาศัยสินค้าเกษตรเป็นวัตถุดิบ นอกจากนี้เกษตรกรยังเป็นผู้บริโภคสินค้าและบริการด้วย ค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าคนในกลุ่มอื่น ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ดังนั้นจึงมีค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าที่สูงกว่าคนในกลุ่มอื่นๆ เพราะได้นำเอาค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าไปรวมอยู่ในต้นทุนสินค้าและบริการ ทำให้เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการแพงกว่าปกติ และการพัฒนาเศรษฐกิจเท่าที่ผ่านมามีได้ก่อให้เกิดความแตกต่าง ด้านรายได้ของคนในภาคการเกษตรกับนอกภาคการเกษตร และการพัฒนาเศรษฐกิจส่วนใหญ่เน้นผลประโยชน์จะตกอยู่กับประชาชนบางกลุ่ม โดยรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย จึงต้องมีการกู้ยืมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การกู้ยืมสิ่งอุปโภค บริโภค ปัจจัยการผลิต การกู้ยืมเงินโดยจำนองทรัพย์สิน เมื่อคิดค่าใช้จ่ายคืออัตราดอกเบี้ยที่ต้องชำระนั้นนับว่าเป็นอัตราที่สูงมาก เมื่อฤดูกาลเก็บเกี่ยวมาถึงจึงรีบจำหน่ายผลผลิตเพื่อนำเงินมาจ่ายชำระหนี้ ซึ่งการรีบจำหน่ายผลผลิตในช่วงการเก็บเกี่ยว ซึ่งเป็นช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมาก ทำให้ราคาผลผลิตที่ได้รับค่อนข้างต่ำ และผลที่ตามมาคือ เกษตรกรได้รับรายได้จากการขายผลผลิต ต่ำกว่าราคาผลผลิตที่จำหน่ายในช่วงกลางหรือปลายฤดูการเก็บเกี่ยว ทำให้รายได้ที่เกษตรกรได้รับไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาความยากจนตามมา (นิตยา ลัมไพศาล .2544 : 70)

เป็นที่ทราบกันดีว่าปัญหาความยากจนถือเป็นปัญหาเศรษฐกิจที่สำคัญและรุนแรงที่สุดในบรรดาปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทย และไม่สามารถที่จะแก้ไขให้หมดไปได้ ทั้งยังทวีความรุนแรงมากขึ้นนับตั้งแต่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ดังจะเห็นได้จากจำนวนคนจนจากเดิม 17.9 ล้านคนในปี พ.ศ.2531 ลดลงเหลือ 6.8 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2539 และกลับเพิ่มขึ้นอีกเป็น 7.9 ล้านคนในปี พ.ศ. 2541 ดังตาราง 1

ตาราง 1 สัดส่วนคนจนและจำนวนคนจน

ปี พ.ศ.	สัดส่วนคนจน (ร้อยละ)	จำนวนคนจน (ล้านคน)
2531	32.6	17.9
2533	27.2	15.3
2535	23.2	13.5
2537	16.3	9.6
2539	11.4	6.8
2541	12.8	7.9
2542	15.9	9.9
2543	14.2	8.9
2544	13.0	8.2
2545	9.8	6.2
2547	12.0	7.5

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แต่ถึงอย่างไรก็ตามจากตาราง 1 สัดส่วนคนจนและจำนวนคนจนก็มีแนวโน้มที่จะลดลงในปี 2543 และเริ่มมากขึ้นในปี 2547 และถ้าจะพิจารณาสถิติความยากจน จะพบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีความยากจนมากที่สุดโดยมีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน 7,326 บาท และเฉลี่ยต่อคน 1,860 บาท (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงานสถิติแห่งชาติ.2545)และยังเป็นภูมิภาคที่มีอัตราการเจริญเติบโตของรายได้ต่ำที่สุดของประเทศไทย ทำให้ขาดเงินออม ลักษณะความเจริญกระจุกตัวไม่กระจายความต้องการเงินทุนในการพัฒนาภาคสูง เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่นั้นประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และจะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่นั้นยังมีฐานะยากจนและมีความเป็นอยู่ที่ขัดสน เนื่องจากเกษตรกรมีความรู้ที่น้อย ขาดการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีมาก ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง หรือมีน้อยต้องเช่า และต้องเสี่ยงกับความผันผวนของราคาผลผลิตและสภาพดินฟ้าอากาศ ประกอบกับในสภาพปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องประสบปัญหาค่าครองชีพสูง เนื่องจากระดับราคาสินค้าอุปโภคบริโภค เพิ่มขึ้น มีหนี้สินเพิ่มพูนมากขึ้น ทำให้การออมของเกษตรกรลดลงเพราะรายได้ถูกนำไปใช้จ่ายในสินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆและนำไปสู่การขาดแคลนเงินออมในที่สุด

ดังนั้นการกระตุ้นและการส่งเสริมการออมในภาคครัวเรือน จึงเป็นอีกหนทางหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น แต่ทั้งนี้การส่งเสริมการออมในประเทศไทยก็

จำเป็นต้องมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดปริมาณการออมภาคครัวเรือน โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยอย่างที่กล่าวมา ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ในภูมิภาคนี้ประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก ดังนั้นภาคการออมที่จะกล่าวถึงจึงเน้นที่เกษตรกรซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ และเพื่อเป็นการเบิกทางในการศึกษาจึงได้มีการศึกษาในหน่วยย่อยของภาคซึ่งจะได้ศึกษาละเอียดเพื่อจะได้เป็นแบบแผนและแนวทางในการศึกษาทิศทางการออมภาคครัวเรือนในระดับภูมิภาคต่อไป

จากการสำรวจข้อมูลจังหวัดยโสธร เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนสูงเป็นอันดับ 3 รองจาก จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดนราธิวาส (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2545) อำเภอลำทะเมนชัยเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดยโสธร ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ซึ่งการทำการเกษตรในแต่ละปีจะสามารถทำได้เพียงครั้งเดียว เนื่องจากปัจจัยทางด้านภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวย มีอัตราการออมต่ำกว่าประชากรที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นผู้มีรายได้น้อยและขาดแคลนเงินทุนในการทำการเกษตร ในส่วนของอำเภอลำทะเมนชัยเองก็มีการรณรงค์ในเรื่องการออม มีการจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ มีกองทุนหมู่บ้าน แต่อย่างไรก็ตามประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังประสบปัญหาความยากจนอยู่ ดังนั้นจึงเป็นที่น่าศึกษาวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดยโสธร เพื่อทราบถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรดังกล่าว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำงานวิจัยนี้ไปใช้ในการส่งเสริมให้มีการบริโภคและการออมอย่างเหมาะสมต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยตัดสินใจที่จะศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดยโสธร ปีการเพาะปลูก 2547 / 48

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดยโสธร ปีการเพาะปลูก 2547 / 48 มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. เพื่อศึกษาถึงสถานะส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งสถานะการออมของครัวเรือนเกษตรกร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดยโสธร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดยโสธร
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดยโสธร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงสถานะส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งสถานะการออมของครัวเรือนเกษตรกร อำเภอลำลูกเกด จังหวัดยโสธร
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอลำลูกเกด จังหวัดยโสธร
3. เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนส่งเสริมการออมของครัวเรือนเกษตรกรในเขตอำเภอลำลูกเกด จังหวัดยโสธรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาถึงสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมในส่วนภูมิภาค

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรในเขตอำเภอลำลูกเกด จังหวัดยโสธร ปีการเพาะปลูก 2547 / 48 ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2547 – เดือนพฤษภาคม 2548

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ครัวเรือนเกษตรกรที่อยู่ในเขตอำเภอลำลูกเกด จังหวัดยโสธร จำนวน 15,455 ครัวเรือน (ฝ่ายบริหารงานปกครอง ที่ทำการอำเภอลำลูกเกด จังหวัดยโสธร)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครัวเรือนเกษตรกรที่อยู่ในเขต อำเภอลำลูกเกด จังหวัดยโสธร โดยคำนวณหากลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุดที่จะยอมรับได้ว่ามากพอที่จะเป็นตัวแทนของประชากรได้โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (0.05) โดยใช้สูตรของ Yamane (Tora Yamane : 1967) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ครัวเรือน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

1.1 ตัวแปรทางด้านประชากร

1.1.1 เพศหัวหน้าครัวเรือน

1.1.1.1 ชาย

1.1.1.2 หญิง

1.1.2 อายุหัวหน้าครัวเรือน

1.1.3 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

1.1.4 สัดส่วนจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยพึ่งพิง

1.2 ตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจ

1.2.1 รายได้สุทธิทางการเกษตร

1.2.2 รายได้สุทธินอกการเกษตร

1.2.3 หนี้สิน

1.2.4 สินทรัพย์

1.3 ตัวแปรทางด้านสังคม

ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน

2. ตัวแปรตาม (dependent Variables) คือ การออมของครัวเรือนเกษตรกร
อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ครัวเรือนเกษตรกร หมายถึง ครัวเรือนที่มีสมาชิกคนใดคนหนึ่ง หรือหลายคนประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยบุคคลเหล่านี้อาจเป็นสามี ภรรยา หรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิตหรืออาศัยอยู่ร่วมกัน และมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือน

2. การออมของครัวเรือนเกษตรกร หมายถึง ผลรวมของการออมทางการเงินกับการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร ได้แก่

2.1 การออมทางการเงิน หมายถึง เงินสะสม ณ วันสิ้นปี ได้แก่ เงินฝากธนาคาร เงินฝากสถาบันการเงินอื่นๆ เงินฝากสหกรณ์ เงินให้กู้ยืม ที่มีได้จ่ายไปเพื่อการบริโภคระหว่างปีที่ทำการสำรวจ

2.2 การออมในรูปสินทรัพย์ หมายถึง ผลรวมของมูลค่าของสินทรัพย์คงทนทั้งหมดในครัวเรือน

3. รายได้ทางการเกษตร หมายถึง ผลรวมของรายได้ทางการเกษตร ได้แก่ รายได้จากขายผลผลิตจากพืช รายได้จากการขายสัตว์ รายได้จากการขายผลพลอยได้จากสัตว์ ระหว่างปีที่ทำการสำรวจ

4. ค่าใช้จ่ายทางการเกษตร หมายถึง ผลรวมของค่าใช้จ่ายทางการเกษตร ได้แก่ ค่าแรงงานในการผลิตพืช ค่าแรงงานคนในการผลิตสัตว์ ค่าเช่าที่ดินทำการเกษตร ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าเมล็ดพันธุ์พืช ค่าเตรียมดินปลูก ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าอาหารสัตว์ ค่าเช่าสัตว์ ค่าไถ ค่าซ่อมแซมเครื่องมือทางการเกษตร ค่าเช่าเครื่องมือทางการเกษตร ระหว่างปีที่ทำการสำรวจ

5. รายได้สุทธิทางการเกษตร หมายถึง รายได้ทางการเกษตรหักออกด้วยค่าใช้จ่ายทางการเกษตร ระหว่างปีที่ทำการสำรวจ

6. รายได้นอกภาคการเกษตร หมายถึง ผลรวมของรายได้นอกภาคการเกษตร ได้แก่ รายได้จากค่าแรงงาน รายได้จากเงินเดือน รายได้จากเงินรางวัล รายได้จากโบนัส รายได้จากค่านายหน้า รายได้จากค่าเช่าที่ดิน รายได้จากดอกเบี้ย รายได้จากเงินปันผล รายได้จากเงินช่วยเหลือ รายได้จากเหตุการณ์ในครัวเรือน ระหว่างปีที่ทำการสำรวจ

7. ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร หมายถึง ผลรวมของค่าใช้จ่ายในการบริโภคในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ค่าอาหาร ค่าเครื่องนุ่งห่ม ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร ดอกเบี้ย ค่าใช้จ่ายภายในบ้าน ค่าภาษีเงินได้ต่าง ๆ ระหว่างปีที่ทำการสำรวจ

8. รายได้สุทธินอกภาคการเกษตร หมายถึง รายได้นอกภาคการเกษตรหักออกด้วย ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร ระหว่างปีที่ทำการสำรวจ

9. สินทรัพย์ หมายถึง ผลรวมสินทรัพย์คงทนและสินทรัพย์ถาวร ของครัวเรือนที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์ วิทยุ ตู้เย็น รถไถนา เครื่องสีข้าว เครื่องนวดข้าว เครื่องสูบน้ำ และรถแทรกเตอร์ ซึ่งไม่มีภาระที่จะต้องจ่ายชำระ ระหว่างปีการสำรวจ

10. หนี้สิน หมายถึง ผลรวมของหนี้สินทั้งหมดของครัวเรือน ที่มีอยู่กับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่นๆ เจ้าหนี้อื่นๆ ที่ครัวเรือนกู้มาเพื่อการบริโภค และเพื่อค่าใช้จ่ายทางการเกษตร ระหว่างปีที่ทำการสำรวจ

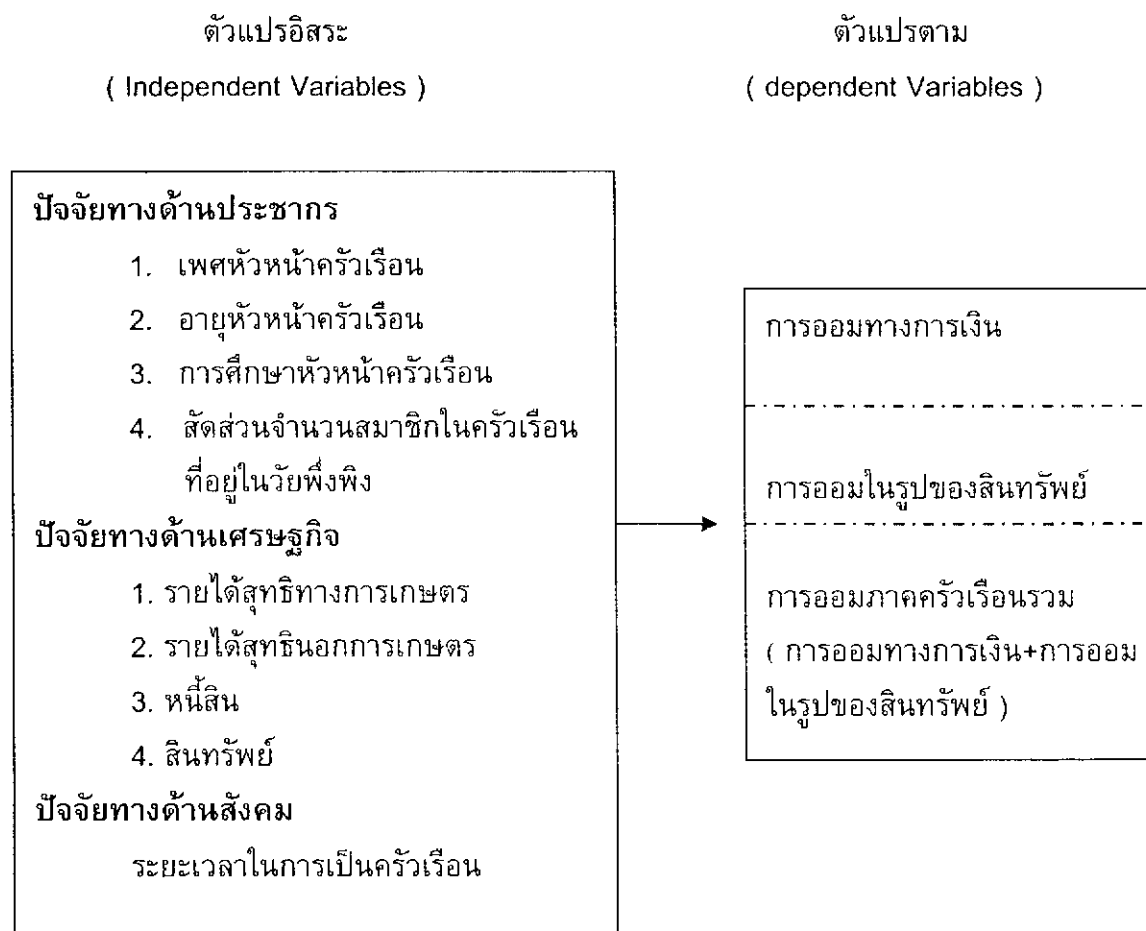
11. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยฟุ้งเฟ้อ หมายถึง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน ที่ไม่สามารถทำงานเลี้ยงตัวเองได้

12. สัดส่วนจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยฟุ้งเฟ้อ หมายถึง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยฟุ้งเฟ้อหารด้วย จำนวนสมาชิกในวัยแรงงานในครัวเรือน

13. ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน หมายถึง จำนวนปีที่เริ่มมีความรับผิดชอบในการหน้าที่เลี้ยงดูตนเองและครอบครัว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมภาคครัวเรือนเกษตรกรปีการเพาะปลูก 2547 / 48: ศึกษากรณีเกษตรกร อ. เลิงนกทา จังหวัดยโสธร สามารถแสดงกรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

เนื่องจากการออมของครัวเรือนเกษตรกรในเขตอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายปัจจัยด้วยกัน ในการศึกษาครั้งนี้ จึงได้มีตัวแปรที่กำหนดปริมาณการออมของครัวเรือนเกษตรกรกลุ่มดังกล่าว ดังนี้

สมการการออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

$$S_{i=j} = a_0 + a_1X_1 + a_2X_2 + a_3X_{3-1} + a_4X_{3-2} + a_5X_4 + a_6X_5 + a_7X_6 + a_8X_7 + a_9X_8 + a_{10}X_9 + e$$

โดยที่

$S_{i=1}$	=	การออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ในรูปการเงิน (บาท)
$S_{i=2}$	=	การออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ในรูปสินทรัพย์ (บาท)
$S_{i=3}$	=	ผลรวมการออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ในรูปการเงินและในรูปสินทรัพย์ (บาท)
X_1	=	เพศหัวหน้าครัวเรือน
X_2	=	อายุหัวหน้าครัวเรือน (ปี)
X_3	=	การศึกษาหัวหน้าครัวเรือน
X_{3-1}	=	ตัวแปรหุ่นแทนการศึกษาในระดับประถมศึกษา
X_{3-2}	=	ตัวแปรหุ่นแทนการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา
X_4	=	รายได้สุทธิทางการเกษตร(บาท)
X_5	=	รายได้สุทธินอกการเกษตร (บาท)
X_6	=	หนี้สิน (บาท)
X_7	=	สินทรัพย์ (บาท)
X_8	=	สัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (ร้อยละ)
X_9	=	ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน (ปี)
$a_0, a_1, \dots, a_9$	=	พารามิเตอร์
e	=	ค่าความคาดเคลื่อน

สมมุติฐานของการวิจัย

1. เพศ ที่ต่างกัน มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรต่างกัน
2. อายุของหัวหน้าครัวเรือน ,การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน ,รายได้สุทธิทางการเกษตร , รายได้สุทธินอกภาคการเกษตร ,สินทรัพย์ , ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรในเชิงบวก
3. หนี้สิน , สัดส่วนจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยพึ่งพิง มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรในเชิงลบ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัด ยโสธร ปีการเพาะปลูก 2547 / 48 ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการออม
2. ทฤษฎีการบริโภคและการออม
3. สมมติฐานรายได้ถาวร
4. สมมติฐานวัฏจักรชีวิต
5. ทฤษฎีความพึงพอใจในสภาพคล่อง
6. เกี่ยวกับอำเภอเลิงนกทา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการออม

ความหมายของการออม (เสกสรรค์ ศุภแสง.2536 : 5 – 6)

ตามแนวคิดของ John Maynard Keynes เชื่อว่าโดยปกติแล้วคนเราจะมีการบริโภค เพิ่มขึ้นเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่การบริโภคจะไม่เพิ่มขึ้นเท่ากับรายได้ ดังนั้น เมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น จะทำให้เกิดช่องว่างระหว่างรายได้กับการบริโภค ซึ่งก็คือการออม นั่นเอง แนวคิดของ Keynes จึงสรุปได้ว่า เมื่อคนเรามีรายได้เพิ่ม การออมก็จะเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนของรายได้

ทฤษฎีการออมตามแนวคิดของ James S. Duesenberry มีอยู่ 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ถ้าพิจารณาตามกลุ่มสังคมนั้น ผู้บริโภคคนใดคนหนึ่งจะทำการบริโภคในระดับใด มักจะคล้อยตามการบริโภคในกลุ่มของสังคมที่ตนอยู่ หรือทำการบริโภคคล้อยตามระดับรายได้ ของกลุ่มสังคม โดยผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของกลุ่มในสังคมแล้ว ย่อมจะมีการออมน้อย เพราะต้องทำการบริโภคสูง หรืออีกนัยหนึ่ง ผู้ที่มีรายได้สูงกว่ารายได้เฉลี่ยของกลุ่มในสังคม ย่อมจะมีการออมสูงนั่นเอง

2. ถ้าพิจารณาตามระยะเวลา Duesenberry เชื่อว่า ผู้บริโภคแต่ละคนจะมีความเคยชินกับการบริโภคในอดีต นั่นคือ เขาทำการบริโภคในปัจจุบันเหมือนเช่นเคยในอดีต กล่าวคือ ถ้าผู้บริโภคคนใดมีรายได้ปัจจุบัน สูงกว่า รายได้ในอดีต จะมีการบริโภคร่ำ และมีการออมสูง

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม (2542) การออมมีความหมายกว้างขวางไม่จำกัดเฉพาะเรื่อง การเงินเท่านั้น แต่หมายถึงออมอย่างอื่นด้วย เช่น การออมทรัพย์ ออมทุน ออมทรัพยากร ออม ทรัพย์สิน ออมน้ำใจ ออมจิตวิญญาณ โดยการออมเป็นรูปธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่อาจนำไปสู่การออม ชนิดอื่นๆ ได้

ทวีป อภิสิทธิ์ (2539 : 54) การประหยัดและการออมหมายถึง การรู้จักใช้รู้จักออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตัวและสังคมตามความจำเป็น ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิต ให้เหมาะสมกับสภาพฐานะ ความเป็นอยู่ส่วนตัวและสังคม ความหมายของการออมภาคครัวเรือน

มีผู้ให้ความหมายของคำว่า “ การออมภาคครัวเรือน ” ไว้ในรายละเอียดหลากหลาย ดังนี้

แบนน็อก ; และคณะ .1977 (Bannock ;et al .1977)ได้อธิบายว่า “ การออมภาคครัวเรือน หมายถึง รายได้ส่วนที่ไม่ได้ใช้จ่ายไปเพื่อการบริโภคและการชำระภาษี รายได้ส่วนที่เหลือนี้ก็คือการออมนั่นเอง ทั้งนี้การออมดังกล่าวไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นเงินออมที่อยู่ในบัญชีออมทรัพย์หรืออยู่ในรูปทรัพย์สินใดๆ แต่จะเป็นการออมที่เป็นเงินฝากในบัญชีกระแสรายวัน หรือเก็บใส่ไว้ที่ใดที่หนึ่งก็ได้ เพียงแต่ให้เป็นรายได้ส่วนที่มีได้มีการใช้จ่ายเท่านั้น ”

เฮลเลอร์ (สุชาติดา กิระกุล ; และคณะ . 2526 ; อ้างอิงจาก Heller n.d.) ซึ่งให้ความหมายของการออมของครัวเรือนไว้ว่า “ การออมของครัวเรือนในทางเศรษฐศาสตร์ คือ รายได้ที่ยังไม่ได้จ่ายไปเพื่อการอุปโภคบริโภค หรืออาจหมายถึงส่วนต่างระหว่างรายได้ (current income) กับรายจ่าย (current expense) ” ซึ่งการให้นิยามดังกล่าว เป็นการให้นิยามในแง่พลวัต (flow concept) ส่วนอีกในทัศนะหนึ่ง “ การออมของครัวเรือนในทางบัญชี หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินสุทธิ (net worth) ของครัวเรือนในรอบบัญชีแต่ละรอบ โดยไม่รวมการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการตีราคาของสินทรัพย์และหนี้สินที่มีอยู่แล้ว ”

2.ทฤษฎีการบริโภคและการออม (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน .2547)

ฟังก์ชันการบริโภค

จากปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวกำหนดรายจ่ายเพื่อการบริโภค เราสามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคกับตัวกำหนดต่างๆ ด้วยสัญลักษณ์ทางพีชคณิตศาสตร์ ซึ่งเรียกว่า “ฟังก์ชันการบริโภค” (Consumption Function) ได้ดังนี้

	C	=	f (Y _d , A ₁ , A ₂ , A ₃ , ...)
เมื่อ	C	แทน	รายจ่ายเพื่อการบริโภค
	Y _d	แทน	รายได้สิทธิส่วนบุคคล
	A ₁	แทน	สินทรัพย์ของผู้บริโภค
	A ₂	แทน	สินทรัพย์คงทนที่ผู้บริโภคมีอยู่
	A ₃	แทน	การคาดการณ์ของผู้บริโภค

จากฟังก์ชันการบริโภค จะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายในการบริโภคขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ มากมาย แต่ในระยะสั้นปัจจัยที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการบริโภคมากที่สุด คือ รายได้

สุทธิส่วนบุคคล ส่วนปัจจัยอื่นๆ ก่อนข้างคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า รายได้สุทธิส่วนบุคคลเป็นตัวกำหนดโดยตรง (Direct Determinant) ของการบริโภค ส่วนปัจจัยอื่นๆ ถือเป็นตัวกำหนดโดยอ้อม (Indirect Determinants) ดังนั้น เมื่อสมมติให้ปัจจัยอื่นๆ ที่เป็นตัวกำหนดโดยอ้อมอยู่ที่ ฟังก์ชันการบริโภคจะเป็นตัวแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้สุทธิส่วนบุคคล กับค่าใช้จ่ายในการบริโภคดังนี้

$$C = F(Y_d)$$

โดยธรรมชาติของบุคคลต้องมีการบริโภคขั้นต่ำสุดระดับหนึ่ง ซึ่งเป็นการบริโภคเพื่อการยังชีพได้ชีวิตอยู่รอด ถึงจะไม่มีรายได้เลยก็ตาม หรือเป็นการบริโภคอัตโนมัติ (Autonomous Consumption) เงินที่นำมาใช้จ่ายนี้อาจได้มาจากการกู้ยืมหรือนำเงินออมที่มีอยู่ออกมาใช้ หรือนำทรัพย์สินออกขายเพื่อให้ได้เงินมาใช้จ่ายในการบริโภค และเมื่อระดับรายได้สูงขึ้น การบริโภคก็จะสูงขึ้น เมื่อระดับรายได้ลดลง การบริโภคก็จะลดลงด้วยเช่นกัน ดังนั้น อาจแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภค กับรายได้สุทธิส่วนบุคคลในรูปสมการเส้นตรง (Linear Equation) ดังนี้

$$C = C_a + bY_d$$

เมื่อ	C	แทน	รายจ่ายเพื่อการบริโภค
	Y_d	แทน	รายได้สุทธิส่วนบุคคล
	C_a	แทน	ระดับการบริโภคเมื่อรายได้สุทธิส่วนบุคคลเท่ากับศูนย์
	b	แทน	อัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายในการบริโภคต่ออัตรา การเปลี่ยนแปลงของรายได้สุทธิส่วนบุคคล

ทฤษฎีรายได้สมบูรณ์ (absolute income hypothesis) (ประพันธ์ เสวตนันท์ ,2537)

John Maynard Keynes ได้เสนอทฤษฎีที่ว่า การบริโภคมวลรวมกับรายได้มวลรวมหลังหักภาษี มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

$$C = a + bY_y ; a > 0 , 0 < b < 1$$

กำหนดให้ C คือ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค
 Y คือ รายได้ที่สามารถใช้จ่ายจริง
 a,b คือ ค่าสัมประสิทธิ์

อธิบายได้ว่า a คือมูลค่าของการบริโภคระดับต่ำสุดที่ไม่เกี่ยวข้องกับรายได้ หรือเป็นระดับบริโภคที่เกิดขึ้น แม้จะไม่มีรายได้ เรียก a ว่าการบริโภคอิสระ ส่วน bY นั้นเป็นการบริโภคโดยจงใจ การบริโภคส่วนนี้จะมีค่าเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับรายได้

การออมซึ่งเป็นส่วนเหลือของการบริโภคจึงขึ้นอยู่กับรายได้ปัจจุบัน เพราะเหตุที่รายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริงของบุคคล จะถูกจัดสรรไปเพื่อใช้ ในการบริโภคส่วนที่เหลือจะนำเก็บออมไว้ เราสามารถแปลงสมการการบริโภคเป็นสมการการออมได้ ซึ่งจะกล่าวต่อไปในส่วนของฟังก์ชันการออม

ฟังก์ชันการออม

เมื่อบุคคลมีรายได้เขาจะตัดสินใจว่าจะจัดสรรรายได้ของเขาอย่างไรระหว่างการบริโภคกับการออม กล่าวคือ ถ้าเขาตัดสินใจที่จะบริโภคมากขึ้น ก็จะมีเงินออมน้อย แต่ถ้าเขาตัดสินใจที่จะลดการบริโภคลง เขาก็จะมีเงินออมมาก ฉะนั้น จึงอาจกล่าวมาแล้วข้างต้นเราทราบว่าการบริโภคจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับรายได้สุทธิต่อคน เมื่อเป็นเช่นนี้เราก็ทราบได้ทันทีว่าการออมก็จะขึ้นอยู่กับรายได้สุทธิต่อคนด้วย เช่นกัน ดังนั้น ฟังก์ชันการออม (Saving Function) จึงเป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการออมกับรายได้สุทธิต่อคน นั่นเอง

$$\begin{aligned} S &= f(Y_d) \\ \text{เมื่อ } S &= \text{การออม} \\ Y_d &= \text{รายได้สุทธิต่อคน} \end{aligned}$$

เนื่องจากเราทราบแล้วว่ารายได้สุทธิต่อคน จะถูกจัดสรรไประหว่างการบริโภคกับการออม ดังนั้น

$$Y_d = C + S$$

หรือ

$$S = Y_d - C$$

จากสมการการบริโภค

$$C = C_a + bY_d$$

แทนค่า C ในสมการ S จะได้สมการออม ดังนี้

$$S = -C_a + (1 - b) Y_d$$

ดังนั้น จากสมการการออมที่ได้ เมื่อบุคคลไม่มีรายได้สุทธิต่อคนเลยเงินที่เก็บออมไว้จะถูกนำออกมาใช้จ่าย ทำให้เงินออมลดลงเท่ากับ C_a (ค่าของ C_a มีค่าติดลบ) ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการบริโภคขั้นต่ำสุดในการดำรงชีวิต และความสัมพันธ์ระหว่างการออมกับรายได้สุทธิต่อคนจะมีทิศทางไปในทางเดียวกัน เช่นเดียวกับสมการการบริโภค กล่าวคือ ถ้าระดับ

รายได้สุทธิส่วนบุคคลสูงขึ้น การออมก็จะสูงขึ้นด้วย แต่ถ้าระดับรายได้สุทธิส่วนบุคคลลดลง การออมก็จะลดลงด้วย

ตามทฤษฎีรายได้ของเคนส์นั้น ถือว่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคกับรายได้ จะเป็นไปตามกฎเกณฑ์จิตวิทยาขั้นพื้นฐาน โดยค่าความโน้มเอียงการบริโภคหน่วยสุดท้าย (marginal propensity to consume หรือ MPC :ซึ่งมีค่าเท่ากับส่วนเปลี่ยนรายจ่ายเพื่อการจ่ายบริโภค/ส่วนเปลี่ยนรายได้พึงใช้จ่าย)(วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน .2547) จะเป็นค่าบวกและมีค่าน้อยกว่า 1 เนื่องจากบุคคลทั่วไปจะเพิ่มการบริโภคเมื่อรายได้ของเขาเพิ่มขึ้น แต่การบริโภคที่เพิ่มขึ้นจะน้อยกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น และ MPC ในช่วงระยะสั้นจะมีค่าน้อยกว่าในระยะยาว นอกจากในระยะสั้นจะปรับตัวในการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคอุปโภคของบุคคล ต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้นั้น จะยังทำได้ไม่สมบูรณ์ ถ้ารายได้เพิ่มการบริโภคก็อาจจะเพิ่มไม่มากนัก หรือถ้ารายได้ลดลงการบริโภคก็อาจจะลดลงไม่มากนัก เพราะผู้บริโภคคุ้นเคยกับมาตรฐานการบริโภคอยู่ระดับหนึ่งในระยะยาวการปรับตัวจึงเป็นไปอย่างสมบูรณ์

โดยทั่วไปแล้ว MPC ของคนจนจะสูงกว่าคนรวย เพราะคนจนยังขาดปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพ (เครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็น เช่น เสื้อผ้า อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย) เมื่อเขารายได้เพิ่มขึ้น เขาจะบริโภคเพิ่มขึ้นมากกว่าคนรวย MPC ของคนรวยมีค่าน้อย เพราะคนรวยมีทุกสิ่งทุกอย่างไว้อุปโภคบริโภคอย่างพร้อมมูลแล้ว เมื่อมีรายได้เพิ่มจึงนำรายได้ส่วนใหญ่เก็บออมสะสมไว้มากกว่าจะนำมาบริโภค ดังนั้น MPS (marginal propensity to saving หรือ MPS :ซึ่งมีค่าเท่ากับส่วนเปลี่ยนการออม/ส่วนเปลี่ยนรายได้พึงใช้จ่าย)(วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน .2547) ของคนจนจึงน้อยกว่าคนรวย เนื่องจากเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้นจะต้องนำไปใช้เพื่อการบริโภคมากกว่าการออม (กฤติยา ตติรังสรรค์สุข. 2544)

3. สมมติฐานรายได้ถาวร (the permanent income hypothesis)

หลักการรายได้ถาวรพัฒนาขึ้นโดย มิลตัน ฟรีดแมน (Milton Friedman) เสนอแนวคิดที่ว่า การบริโภคในปัจจุบัน ไม่ได้ขึ้นกับรายได้ในปัจจุบันเพียงอย่างเดียว ยังขึ้นอยู่กับรายได้ในอนาคต ที่ผู้บริโภคคาดว่าจะได้รับอีกด้วย โดยได้อธิบายถึงฟังก์ชันการบริโภคโดยการแบ่งเทอมของรายได้ และการบริโภคออกเป็น 2 ส่วนประกอบด้านถาวร (permanent) และด้าน ชั่วคราว (transity) ดังนี้ (ชลัษพร อมรวัฒนา.2538)

$$Y = Y_p + Y_r$$

$$C = C_p + C_r$$

ซึ่ง Y คือ รายได้ทั้งหมดประกอบด้วย

Y_p คือ รายได้ถาวร

Y_r คือ รายได้ชั่วคราว

C คือ การบริโภคทั้งหมด ประกอบด้วย

C_p คือ การบริโภคถาวร

C_r คือ การบริโภคชั่วคราว

Friedman ได้ให้คำจำกัดความของรายได้ถาวรว่า คือรายได้ที่ผู้บริโภคได้รับจากค่าตอบแทนแรงงานและทรัพย์สิน ตลอดระยะเวลาชั่วชีวิต ส่วนรายได้ชั่วคราวนั้นหมายถึงรายได้ที่เกิดเป็นบางโอกาส อาจเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัวหรือเกิดขึ้นตามความเคลื่อนไหวของเศรษฐกิจ เช่น มรดก รายได้จากทรัพย์สินที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นหรือลดลง ซึ่งรายได้ชั่วคราวนี้อาจเป็นบวกหรือลบก็ได้ สำหรับการบริโภคถาวรได้แก่ มูลค่าของบริโภคซึ่งได้ถูกวางแผนไว้แล้วว่าจะใช้จ่ายในระยะเวลาหนึ่งๆ และการบริโภคชั่วคราวหมายถึงมูลค่าของการบริโภคที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว กรณีรายได้ถาวรนั้น Friedman เสนอให้อยู่ในรูป

$$Y_p = r(PV)$$

โดยกำหนดให้

PV = มูลค่าคิดลดปัจจุบัน (present value)

$$PV = \frac{\sum Y_t}{(1+r)^t}$$

Y_t = กระแสรายได้ที่คาดว่าจะได้รับในระยะเวลา t

t = 0,1,...,n

r = อัตราดอกเบี้ย

จากแนวคิดของ Friedman ที่สร้างขึ้นเป็นทฤษฎีรายได้ถาวรนั้นได้กำหนดเป็นสมการดังนี้

$$C_p = k(r,u,w)Y_p$$

โดยกำหนดให้ r = อัตราดอกเบี้ย

u = ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการสนิยมและนิสัยของผู้บริโภค เช่น ความไม่แน่นอนของรายได้ ระดับการศึกษา ขนบธรรมเนียม ศาสนา เป็นต้น

w = อัตราส่วนของสินทรัพย์ต่อรายได้

k = ค่าคงที่

โดย $k(r,u,w)$ มีสัดส่วนคงที่ในระยะยาว

ในการอธิบายถึงความสัมพันธ์ของการบริโภคและรายได้ Friedman ได้ใช้ข้อสมมติ 3 ประการคือ

1. รายได้ถาวรและรายได้ชั่วคราวเป็นอิสระต่อกัน
2. การบริโภคถาวรและการบริโภคชั่วคราวเป็นอิสระต่อกัน
3. การบริโภคชั่วคราวและรายได้ชั่วคราวเป็นอิสระต่อกัน

โดยสมมติฐานทั้งสามนี้ เป็นพื้นฐานการวางแผนการบริโภคของผู้บริโภค ซึ่งแปรผันไปตามรายได้ถาวร การบริโภคถาวรเป็นสัดส่วนกับรายได้ถาวร คือ สมมติฐานรายได้ถาวรกำหนดให้ความสัมพันธ์พื้นฐานระหว่างการบริโภคและรายได้เป็นฟังก์ชันการบริโภคในระยะยาว (long-run consumption function) ส่วนฟังก์ชันการบริโภคในระยะสั้น เป็นความสัมพันธ์พื้นฐานระหว่างรายได้ชั่วคราวและการบริโภคชั่วคราว

ในการประมาณค่าของรายได้ถาวรเพื่อนำมาใช้ในการทดสอบฟังก์ชันนั้น Friedman เสนอว่าให้หาได้โดยใช้ผลรวมเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของรายได้ทั้งในอดีตและปัจจุบันคือ

$$Y_p = \lambda \{ Y_t + (1-\lambda)Y_{t-1} + (1-\lambda)^2 Y_{t-2} + \dots + (1-\lambda)^n Y_{t-n} + \dots \}$$

โดยให้ $0 < \lambda < 1$ ดังนั้นเมื่อแทน Y_p ในฟังก์ชันการบริโภคแล้วจะได้

$$C_t = k \{ \lambda Y_t + \lambda(1-\lambda)Y_{t-1} + \lambda(1-\lambda)^2 Y_{t-2} + \dots \}$$

กำหนดให้สมการนี้ล่าช้าไปหนึ่งระยะเวลา คือให้เป็น C_{t-1} แล้วคูณด้วย $(1-\lambda)$ จะได้

$$(1-\lambda)C_{t-1} = k \{ \lambda(1-\lambda)Y_{t-1} + \lambda(1-\lambda)^2 Y_{t-2} + \dots \}$$

แล้วนำไปหักออกจากสมการเดิม (C_t) จะได้ผลลัพธ์ ดังนี้

$$C_t - (1-\lambda)C_{t-1} = \lambda k Y_t$$

$$\text{หรือ } C_t = \lambda k Y_t + (1-\lambda)C_{t-1}$$

จากผลลัพธ์ข้างต้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การบริโภคในปัจจุบันเป็นฟังก์ชันของรายได้ในปัจจุบัน และการบริโภคในระยะเวลาที่ผ่านมา สมการนี้มักจะถูกใช้เป็นรูปแบบทั่วไปในการประมาณค่าฟังก์ชันการบริโภคตามทฤษฎีของ Friedman

4. สมมติฐานวัฏจักรชีวิต (life cycle hypothesis)(สันติยา เอกอัคร.2543)

ทฤษฎีของ แอลเบิร์ต แอนโด และฟรังโก โมดิเกลียนี (Albert Ando & Franco Modigliani) ตั้งอยู่บนข้อสมมติฐานที่ว่า การบริโภคชั่วชีวิตไม่ควรเกินรายได้ที่แสวงหามาได้ชั่วชีวิต ดังนั้นทุกคนควรจะมีการวางแผนการบริโภคและการออมในระยะยาว โดยจัดสรรการ

บริโภคชั่วชีวิตให้ดีที่สุด และมีวัตถุประสงค์ที่จะรักษาระดับการบริโภคให้คงที่ โดยทำการออมในช่วงที่ทำงาน มีรายได้ดี และนำเงินนั้นมาใช้ในช่วงที่รายได้ต่ำกว่าการบริโภค การบริโภคจึงขึ้นอยู่กับรายได้ชั่วชีวิตมากกว่ารายได้ปัจจุบัน

ทฤษฎีนี้แสดงให้เห็นว่านอกเหนือจากระดับรายได้และความมั่นคงแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีส่วนในการกำหนดการบริโภครวมถึงการออมโดยรวมได้แก่ โครงสร้างอายุของประชากร ทั้งประเทศนั้นๆ ว่ามีการกระจายอยู่ในช่วงใด อัตราการขยายตัวของประชากร อายุโดยเฉลี่ย นโยบายด้านสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ ความสัมพันธ์ของฟังก์ชันการบริโภค เขียนได้ดังนี้

$$C = \alpha WR + cY_L$$

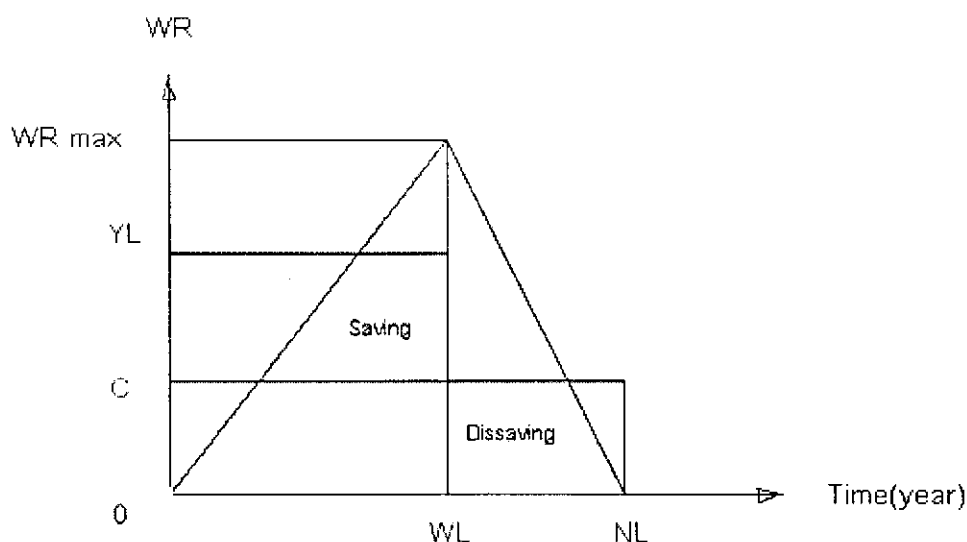
โดย WR คือ ความมั่นคงที่แท้จริง

α คือ ความโน้มเอียงในการบริโภคจากความมั่นคง

Y_L คือ รายได้จากการทำงาน (Labor Income)

c คือ ความโน้มเอียงในการบริโภคของรายได้จากการทำงาน

แนวคิดทฤษฎีนี้อธิบายได้โดยใช้ภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 รายได้ การบริโภค การออมและทรัพย์สินในสมมติฐานวัฏจักรชีวิต

สมมติให้ NL คือช่วงอายุตั้งแต่เริ่มทำงานจนถึงอายุขัย และช่วงอายุของการทำงาน WL ปี โดยในแต่ละปีของวัยทำงานมีรายได้เกิดขึ้นเท่ากับ Y_L ดังนั้นช่วงอายุหลังวัยเกษียณ หรือวัยเกษียณอายุคือ $NL - WL$ โดยทฤษฎีกำหนดข้อสมมติต่างๆ ดังนี้

1. บุคคลกำเนิดโดยไม่มีหนี้สินมั่งคั่งสะสมไว้ และตายโดยไม่ได้สะสมความมั่งคั่งให้ผู้อื่น
2. ระดับราคาคงที่ การออมที่เกิดขึ้นยังไม่มีรายได้ จากดอกเบี้ยมาเกี่ยวข้อง นั่นคือหนึ่งหน่วยของเงินตราที่ออมได้ในปัจจุบันเท่ากับหนึ่งหน่วยเงินตราเพื่อการบริโภคในอนาคต

จากข้อสมมติเหล่านี้สรุปได้ว่า

1. การบริโภคชั่วชีวิตของบุคคลจะเท่ากับรายได้ชั่วชีวิตที่แสวงหามาได้ คือ $WL \times YL$

2. บุคคลจะต้องรักษาระดับการบริโภคชั่วชีวิตให้คงที่มากที่สุดที่ระดับ C ตามภาพ

ดังนั้นการบริโภคจะขึ้นอยู่กับรายได้ชั่วชีวิตมากกว่ารายได้ปัจจุบัน

$$C \times NL = WL \times YL$$

$$C = \frac{WL \times YL}{NL}$$

หรืออธิบายได้ว่า การบริโภคในแต่ละปีที่วางแผนไว้ (C) จะเป็นสัดส่วนกับรายได้จากแรงงาน (YL) ซึ่งมีค่าเท่ากับปีที่ทำงานทั้งหมด / อายุที่เริ่มทำงานจนถึงอายุขัย

กำหนดให้ฟังก์ชันการออมคือ

$$S = YL - C$$

ถ้าต้องการหาฟังก์ชันการออมในรูปแบบของการออมในแต่ละปี ในช่วงระยะที่ทำงานจะเป็นสัดส่วนดังนี้

$$S = YL - \left[\frac{WL \times YL}{NL} \right]$$

$$S = \left[\frac{(NL - WL)YL}{NL} \right]$$

จากภาพประกอบที่ 2 แสดงให้เห็นว่าบุคคลพยายามรักษาระดับการบริโภคให้คงที่และมูลค่าการบริโภครวมชั่วชีวิตจะมีค่าเท่ากับ $C \times NL$ โดยในช่วงการทำงานการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคจะถูกอุดหนุนด้วยรายได้ปัจจุบัน แต่ในช่วงเกษียณอายุการบริโภคจะถูกอุดหนุนโดยส่วนของเงินออมที่สะสมเอาไว้ในวัยทำงาน โดยเงินออมทั้งหมด (saving) จะถูกนำมาใช้หมดไป (dissaving) ในช่วงเกษียณอายุ

$$\text{Saving} = \text{Dissaving}$$

$$(YL - C) WL = C(NL - WL)$$

ทฤษฎีวัฏจักรชีวิตจึงมีความแตกต่างไปจากทฤษฎีการบริโภคของเคนส์ เพราะรายได้ชั่วชีวิตมีบทบาทอย่างสำคัญในการกำหนดการบริโภคชั่วชีวิต

นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึงบทบาทของสินทรัพย์ ดังนี้ ผลจากการออมในช่วงวัยทำงานทำให้บุคคลมีการสะสมความมั่งคั่งในรูปของสินทรัพย์ต่างๆ และมูลค่าของสินทรัพย์จะอยู่ระดับสูงสุดเมื่อถึงวัยเกษียณอายุ ต่อจากนั้นสินทรัพย์จะถูกนำมาขายเป็นเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริโภคในวัยเกษียณอายุ ถ้าดูจากภาพ มูลค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัยเกษียณอายุจะมีค่า

C(NL-WL) ถ้ากำหนดให้ WR max แทนระดับสูงสุดของมูลค่าทรัพย์สิน เมื่อบุคคลกำลังจะพ้นจากวัยทำงาน ดังนั้น

$$WR \max = C(NL-WL)$$

ทฤษฎีนี้จึงทำนายได้ว่า บุคคลจะบริโภคน้อยกว่ารายได้เฉลี่ยชั่วชีวิตในช่วงวัยทำงาน และในส่วนที่เหลือจะมีการออมสะสมในรูปของสินทรัพย์ความมั่นคง และจะถูกนำมาใช้เพื่อการบริโภคในวัยเกษียณอายุ

ประเภทสินค้าทางเศรษฐกิจ

สิ่งของ หรือบริการที่เป็นสินค้าทางเศรษฐกิจ อาจแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ (ปัจจัย บุญาค.2525 ; อ้างอิงใน จินดาพร บุตรอารีย์ . 2543)ดังนี้

1. สินค้าสำหรับผู้บริโภค
2. สินค้าสำหรับผู้ผลิต

สินค้าสำหรับผู้บริโภค หมายถึง สิ่งของที่เป็นวัตถุหรือบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคโดยตรง สินค้าสำหรับผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ผู้บริโภคกินหรือใช้ให้หมดไปในระยะเวลาอันสั้น เรียกว่าสินค้าไม่คงทน (nondurable good) เช่น เสื้อผ้า เครื่องใช้ และอาหาร เป็นต้น ส่วนสินค้าสำหรับผู้บริโภคบางประเภทที่มีอายุการใช้งานนาน เช่น ตู้เย็น ที่อยู่อาศัย รถยนต์ สินค้าเหล่านี้เรียกว่าสินค้าถาวรหรือสินค้าคงทน (durable good)

สินค้าสำหรับผู้ผลิต ได้แก่ ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ แรงงาน สินค้า ประเภททุน และผู้ประกอบการ

ครอบครัว

เบอเกสและล็อก (จินดาพร บุตรอารีย์.2543;อ้างอิงจาก Burgess;& Locke :n.d.) ได้ให้คำจำกัดความของครอบครัวว่าจะต้องมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ครอบครัวประกอบด้วย บุคคลที่มาร่วมกันในการสมรส หรือความผูกพันทางสายโลหิต
2. สมาชิกของครอบครัวเหล่านี้อยู่ร่วมกันภายในครัวเรือนเดียวกัน หรือบางครั้งแยกกันอยู่ต่างหาก
3. ครอบครัวเป็นหน่วยของการติดต่อโต้ตอบ ระหว่างบุคคลที่ไม่ใช่ ต่างคนต่างกินต่างคนต่างอยู่ แต่ต่างคนต่างต้องมีความสัมพันธ์กัน เช่น รักกันเอาใจใส่กัน สักสอนกัน มีจิตใจผูกพันกัน เป็นต้น

4. ครอบครัวจะมีการถ่ายทอดวัฒนธรรม

ธงชัย (จินดาพร บุตรอารีย์ .2543 ; อ้างอิงจาก ธงชัย) ซึ่งได้แบ่งประเภทของครอบครัวออกเป็น 2 แบบ คือ

1. ครอบครัววงใน (nuclear family) หมายถึง กลุ่มของครอบครัวซึ่งประกอบด้วย บิดา มารดา และบุตร ซึ่งอาศัยอยู่ร่วมกัน และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

2. ครอบครัววงนอก (extended family) หมายถึง ครอบครัวซึ่งประกอบด้วย บิดา มารดา บุตร และญาติซึ่งประกอบด้วย ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา ลูกพี่ ลูกน้อง เขย สะใภ้

ถ้าพิจารณาถึงความสำคัญครอบครัววงในมีความสำคัญใกล้ชิดต่อทุกคนขนาด และขอบเขตความสัมพันธ์ของครอบครัววงใน ในแต่ละสภาพวัฒนธรรมนี้อาจแตกต่างกันออกไป

สุพัตรา สุภาพ (จินดาพร บุตรอารีย์ .2543 ; อ้างอิงจาก สุพัตรา สุภาพ) มีความเห็นว่าครอบครัวทำหน้าที่เป็นสถาบันเศรษฐกิจโดยพ่อ แม่ เป็นคนหาเงินมาเลี้ยงดูคนในครอบครัวและนำเงินนั้นไปใช้ในการบริโภคต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษาอบรม และการดำรงชีวิต โดยทั่วไปเด็กหรือผู้ที่ไม่มีเงินได้ ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าผู้พึ่งพิงจะเป็นผู้บริโภค (โสภณ ไรจน์ธำรง .2528 ; อ้างอิงจาก จินดาพร บุตรอารีย์ .2543) พ่อแม่เป็นผู้ผลิต คือเป็นการวิภาคแรงงานภายในครอบครัวตามเหมาะสมโดยพ่อแม่หรือทั้งสอง เป็นคนออกไปทำงานหาเงินมาเลี้ยงดูส่วนเด็กก็มีหน้าที่เรียนหนังสือ เชื่อฟังพ่อแม่ เป็นต้น

รัชนิกร เศรษฐ (จินดาพร บุตรอารีย์ .2543; อ้างอิงจากรัชนิกร เศรษฐ.2528:198) ได้กล่าวสรุปในสังคมวิทยาชนบท เกี่ยวกับครอบครัวไว้ดังนี้

1. ความเป็นครอบครัวนิยม ในครอบครัวชนบทนั้นจะพบได้ว่ามีความผูกพันแน่นแฟ้นระหว่างพ่อแม่ลูก โดยจะอยู่รวมกันเป็นครอบครัวใหญ่ซึ่งประกอบด้วยพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อตา แม่ยายซึ่งปรากฏในครอบครัวขยาย ซึ่งลูก ๆ แม้จะแต่งงานไปแล้วก็ตาม ก็ยังอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ในครอบครัวชนบทสามารถฝึกหัดให้เด็กมีประสบการณ์และทักษะในการทำการเกษตร เพื่อที่จะเตรียมชีวิตของการเป็นเกษตรกรไปในอนาคต การที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะงานทางด้านเกษตรเป็นส่วนใหญ่นี้ทำให้สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้รู้จักหรือเลือกอาชีพอื่น ๆ น้อยลงไป

2. ครอบครัวเป็นทั้งหน่วยผลิตและหน่วยบริโภค การประกอบอาชีพในชนบทจะต้องอาศัยความร่วมมือของสมาชิกทุกคนในครอบครัวไม่เว้นแม้แต่เด็กสมาชิกทุกคนในครอบครัวต้องร่วมมือกันทำการเกษตรนั้น ก็เท่ากับว่าทุกคนในครอบครัวเป็นหน่วยของการผลิตเหมือนกันและนอกจากนั้น ทุกคนยังช่วยกันบริโภคในสิ่งที่ตนผลิตขึ้นมาเองด้วย

3. มุ่งสนใจด้านประกอบอาชีพ ครอบครัวชนบทส่วนใหญ่มุ่งเน้นการประกอบอาชีพทางการเกษตร ดำรงชีวิตด้วยการทำนา ทำไร่ ปลูกพืชหลักทางเศรษฐกิจ มีการเลี้ยงสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหารในครอบครัว เกษตรกรในชนบทมักประสบภาวะการว่างงานแฝง หรือว่างงานตามฤดูกาล

4. การทำการเกษตรแบบพอเพียงเลี้ยงชีพ ผลผลิตส่วนมากของเกษตรกรถูกใช้ในการบริโภคภายในครอบครัว การขายมีน้อย การออมมีน้อย

สินทรัพย์

สินทรัพย์ หมายถึง วัตถุที่มีรูปร่าง และวัตถุที่ไม่มีรูปร่างซึ่งอาจมีราคาได้ และถือเอาได้ วัตถุที่มีรูปร่าง เช่น รถยนต์ วิทยุ ที่ดิน บ้าน และวัตถุที่ไม่มีรูปร่าง เช่น สิทธิต่างๆ (ศรีราชา เจริญพานิช ; และคณะ . 2531; อ้างใน จินดาพร บุตรอารีย์ .2543)

เพชร ชุมทรัพย์ (จินดาพร บุตรอารีย์ .2543; อ้างอิงจาก เพชร ชุมทรัพย์) ได้แบ่งสินทรัพย์ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.สินทรัพย์หมุนเวียน เป็นสินทรัพย์ที่มีโอกาสและระยะเวลาที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็ว เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร ลูกหนี้ สินค้าคงเหลือ ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า

2.สินทรัพย์ถาวร เป็นสินทรัพย์ที่มีตัวตน และมีการใช้งานยาวกว่า 1 ปี ปกติมิได้เพื่อใช้ให้มีไว้เพื่อจำหน่าย เช่น รถยนต์ อาคาร ที่ดิน โดยปกติ สินทรัพย์ถาวรเมื่อใช้ไปแล้วจะเสื่อมค่า

ยกเว้นที่ดิน

หนี้สิน

หนี้สินเป็นภาระผูกพันที่จำเป็นต้องชำระด้วยเงิน หรือ ให้บริการคืน หรือคืนด้วยสินทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคต หนี้สินประกอบด้วยหนี้ 2 ประการ ได้แก่

1.หนี้สินระยะสั้น เป็นภาระผูกพันอันเกิดจากการซื้อสินค้าและบริการ เงินกู้ยืม ที่เป็นภาระผูกพันที่เกิดอยู่ในวงจรดำเนินงานและเกี่ยวข้องกับวงจรดำเนินงาน

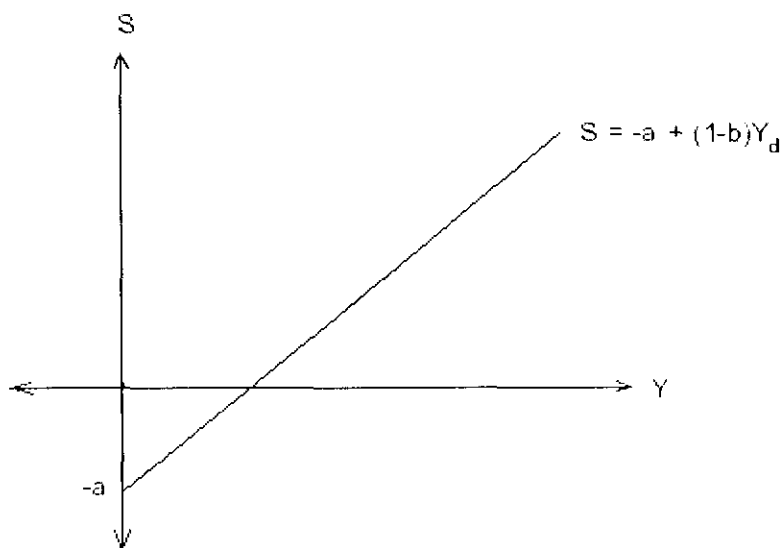
2.หนี้สินระยะยาว เป็นหนี้สินภาระชำระเงินเกินกว่า 1 ปี เช่น เงินกู้ยืมระยะยาว

5.ทฤษฎีความพึงพอใจในสภาพคล่อง

จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ มีความเห็นว่ารระดับรายได้ที่แท้จริงเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการออมที่แท้จริง โดยมีฟังก์ชันการออมดังนี้

$$S = -a + (1-b)Y_d$$

ซึ่งนำไปสร้างเส้นการออมได้ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 เส้นการออม

ฟังก์ชันการออมมีลักษณะดังภาพประกอบ 3 โดยการออมมีความสัมพันธ์กับรายได้ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคกับรายได้ด้วย เนื่องจากครัวเรือนมีทางใช้จ่ายรายได้ 2 ทาง คือ การบริโภค และการออม ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการออมตามสมมติฐานของเคนส์ มีสาระสำคัญ คือ ในระดับรายได้ที่ต่ำมากๆ ครัวเรือนจะใช้จ่ายในการบริโภคมากกว่ารายได้ที่รับในปัจจุบัน ซึ่งทำได้โดยการใช้จ่ายจากเงินออมที่เก็บสะสมมากในอดีตหรือโดยการกู้ยืม ดังนั้น เงินออมที่ครัวเรือนมีอยู่จะลดลงหรือการออมมีค่าติดลบ เมื่อระดับรายได้ค่อยๆ เพิ่มขึ้น จะมีรายได้ระดับหนึ่งที่ครัวเรือนใช้จ่ายในการบริโภคเท่ากับรายได้ในปัจจุบันพอดี คือ การออมของครัวเรือนที่มีค่าเท่ากับศูนย์ ณ ระดับรายได้ที่สูง ครัวเรือนใช้จ่ายในการบริโภคน้อยกว่ารายได้ในปัจจุบัน ดังนั้น ครัวเรือนจะมีการออมเกิดขึ้น หรือการออมมีค่าเป็นบวก จากสมมติฐานนี้เส้นการออมจึงเป็นเส้นที่ตัดกับแกนนอนที่ระดับรายได้หนึ่ง และมีลักษณะเป็นเส้นที่ชันขึ้นจากซ้ายไปขวา ระดับรายได้ที่เส้นการออมตัดกับแกนนอน คือ ระดับรายได้เสมอตัว ซึ่งการออมเท่ากับศูนย์

ความสมดุลในการตลาดผลผลิตเกิดขึ้นเมื่อการออมที่แท้จริงเท่ากับการลงทุนที่แท้จริง คือ $S = I$ และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยขึ้นกับอุปสงค์และอุปทานของเงิน แนวความคิดเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยของเคนส์ เริ่มจากการพิจารณาว่ารายได้ที่แต่ละบุคคลได้รับในงวดเวลาหนึ่งนั้น เขาจะต้องตัดสินใจว่าจะบริโภคในปัจจุบันเท่าใด และจะสำรองไว้เพื่อการบริโภคในอนาคตเท่าใด และส่วนที่เก็บสำรองไว้นี้ ควรถืออยู่ในรูปใด คือ เขาจะถือในรูปที่ทำให้เขาสามารถใช้ได้ทันทีเมื่อต้องการ คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของสภาพคล่องที่ต้องการ หรือเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับปริมาณเงินที่ต้องการถือภายใต้สถานการณ์ต่างๆ กัน เคนส์จึงมีความเห็นว่า

อัตราดอกเบี้ย คือ ผลตอบแทนของการยอมเสียสละสภาพคล่องสำหรับระยะเวลาหนึ่ง กล่าวอีกนัยว่า อัตราดอกเบี้ย คือ ราคาที่ทำให้ความต้องการที่จะถือสินทรัพย์ในรูปของเงินเท่ากับปริมาณของเงินที่มีอยู่ สิ่งนี้แสดงว่า เมื่ออัตราดอกเบี้ยลดลง หรืออัตราผลตอบแทนของการยอมเสียสละสภาพคล่องลดปริมาณเงินทั้งหมดที่ประชาชนต้องการถือจะมากกว่าอุปทานของเงินที่มีอยู่ และถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นก็จะทำให้ปริมาณเงินที่ประชาชนต้องการน้อยกว่าอุปทานของเงินที่มีอยู่ ดังนั้น อุปทานของเงิน และความพอใจในสภาพคล่องหรือความต้องการถือเงินจึงเป็นเครื่องมือกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจริงในขณะใดขณะหนึ่ง

จากความต้องการถือเงินหรือความพอใจในสภาพคล่อง จึงกลายเป็นแนวความคิดที่เป็นทฤษฎีความพึงพอใจในสภาพคล่อง เคนส์มีความเห็นว่า เงินเป็นสินทรัพย์ชนิดหนึ่งที่มีอรรถประโยชน์มาก ในฐานะที่เป็นสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงที่สุดในบรรดาสินทรัพย์ต่างๆ ดังนั้น คนเราจึงอาจต้องการถือเงินไว้เพื่อ จุดมุ่งหมายอื่น เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ทฤษฎีความต้องการถือเงินแบ่งจุดมุ่งหมายในการถือเงินออกเป็น 3 จุดมุ่งหมาย คือ เพื่อจับจ่ายใช้สอย เพื่อสำรองไว้ในเหตุฉุกเฉิน และเพื่อเก็งกำไร

1. ความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอย (Transaction Demand) ความต้องการถือเงินประเภทนี้ ได้แก่ ความต้องการถือเงินเพื่อซื้อสินค้า และบริการเพื่อการดำรงชีพในแต่ละวัน เช่น ซื้ออาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค นอกจากนี้ยังรวมถึงการถือเงินของภาคธุรกิจในการดำเนินธุรกิจประจำวันอีกด้วย ดังนั้นความต้องการถือเงินลักษณะนี้ตัวกำหนดที่สำคัญ คือ รายได้ นอกจากนี้อัตราดอกเบี้ยระดับสูงๆ อาจจะมีผลกระทบต่อการถือเงินประเภทนี้ในลักษณะความสัมพันธ์ที่ผกผันกัน คือ ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงมากๆ จะทำให้คนเห็นว่าเป็นการดีที่จะประหยัดหรือจับจ่ายใช้สอยให้พอเพียงกับความต้องการในช่วงเวลานั้นเพื่อที่จะเหลือเงินให้มากขึ้น เพื่อนำไปก่อให้เกิดประโยชน์จากอัตราดอกเบี้ยที่สูงมากๆ นั้น อาจจะเป็นการฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ ดังนั้น เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงมากๆ อาจจะทำให้ความต้องการในลักษณะนี้ลดลงได้

2. ความต้องการถือเงินไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน (Precautionary Demand) การถือเงินตามแรงจูงใจประเภทนี้ เกิดจากความไม่แน่นอนของรายรับและรายจ่ายในอนาคต ดังนั้น ความต้องการถือเงินลักษณะนี้จึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้ คือ ถ้ารายได้เพิ่มสูงขึ้น ความต้องการถือเงินนี้ก็มากขึ้น ความต้องการถือเงินลักษณะนี้อาจจะไม่ได้ใช้ก็ได้ โดยจะมีความไวต่ออัตราดอกเบี้ยไวกว่าความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอย คือ ถ้าอัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้นมาก ความต้องการถือเงินประเภทนี้จะลดลงมากกว่าความต้องการถือเงินเพื่อการจับจ่ายใช้สอย

3. ความต้องการถือเงินไว้เพื่อเก็งกำไร (Speculative Demand) จากแนวคิดของสำนักคลาสสิก มีความเชื่อว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะไม่ถือเงินไว้เกินความจำเป็นในการจับจ่ายใช้สอย และถือไว้ในยามฉุกเฉิน ถ้ามีเช่นนั้นแล้วจะสูญเสียดอกเบี้ยที่ควรได้ หรือการถือเงินของ

เขาจะมีค่าเสียโอกาส เช่น การซื้อพันธบัตร เหตุผลมีว่าแม้อัตราดอกเบี้ยจะต่ำเพียงใดก็ตามการที่ได้ผลตอบแทนบ้างก็ยังดีกว่าไม่ได้อะไรเลย แต่คนที่ให้เหตุผลว่าคนที่มีความผิดกรรมอย่างมีเหตุผลยังคงมีความต้องการถือเงินมากกว่าถือพันธบัตร คือ หากอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไปในขณะที่เรายังคงถือพันธบัตรอยู่ ราคาพันธบัตรจะสูงขึ้น เมื่ออัตราดอกเบี้ยลดลง การถือพันธบัตรจึงอาจทำให้ผู้ถือมีกำไรส่วนทุน รายได้จากดอกเบี้ยพันธบัตร และรายได้จากกำไรส่วนทุน หรือขาดทุนส่วนทุนโดยถือว่าการขาดทุนส่วนทุนเป็นรายได้ที่เป็นลบ การที่บุคคลหนึ่งจะเปลี่ยนจากการถือเงินมาถือพันธบัตรแทน จะมีเหตุผลจากการคาดคะเนว่าอัตราดอกเบี้ยจะลดลง และราคาของพันธบัตรจะสูงขึ้น ซึ่งแสดงว่าบุคคลนี้มีความเห็นว่า อัตราดอกเบี้ยในขณะนี้ค่อนข้างสูง และราคาพันธบัตรในขณะนี้ค่อนข้างต่ำ เขาจึงเลือกที่จะถือพันธบัตรมากกว่าถือเงิน ส่วนการที่บุคคลเปลี่ยนจากการถือพันธบัตรมาถือเงินแทนก็มีเหตุผลว่า อัตราดอกเบี้ยในขณะนี้ค่อนข้างต่ำ และราคาพันธบัตรในขณะนี้ค่อนข้างสูง เมื่อเขาคาดคะเนว่าอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นและราคาพันธบัตรจะต่ำลงเขาจึงเลือกถือเงินแทนพันธบัตร โดยการยอมเสียดอกเบี้ยที่จะได้รับจากพันธบัตร ซึ่งเป็นจำนวนเพียงเล็กน้อยนี้เขาอาจจะขาดทุนส่วนทุนเป็นจำนวนมากก็ได้ (ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ. 2536; อ้างอิงใน สมถวิล . 2546)

6. เกี่ยวกับอำเภอเลิงนกทา

ประวัติความเป็นมา

อำเภอเลิงนกทา เดิมเป็นกิ่งอำเภอขึ้นอยู่ในความปกครองของอำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี (ปัจจุบันคือจังหวัดอำนาจเจริญ) โดยรวมเอาตำบลกุดเชียงหมี ตำบลหนองสิม ตำบลบุงคำ ของอำเภออำนาจเจริญ และตำบลส้มผ่อ ตำบลห้องแซง ของอำเภอยโสธร ตั้งเป็นกิ่งอำเภอเลิงนกทา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พุทธศักราช 2480 ตั้งที่ว่าการกิ่งอำเภอเลิงนกทาที่บ้านเลิงนกทา (ปัจจุบันเป็นบ้านสวาท หมู่ที่ 11 ตำบลสวาท อำเภอเลิงนกทา) ต่อมาได้ยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2490 และได้รับอนุมัติให้ย้ายสถานที่ราชการออกมาตั้งอยู่ติดถนนขยางกูร สายอุบลราชธานี - นครพนม บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 116 บ้านสามแยก หมู่ที่ 18 ตำบลสวาท อำเภอเลิงนกทา (ปัจจุบันเป็นหมู่ที่ 11 ตำบลสามแยก อำเภอเลิงนกทา) เมื่อ พุทธศักราช 2506 จนถึงปัจจุบัน

คำว่า "เลิงนกทา" มาจากคำว่า เลิง + นกทา

เลิง หมายถึง ที่ลุ่มมีแอ่งน้ำ

นกทา หมายถึง นกชนิดหนึ่งคล้ายไก่ต๊อก อาหารของนกชนิดนี้ ได้แก่ ผลไม้ ผัก ปลูก

เหตุที่เรียกที่นี่ว่า "เล็งนกทา" เพราะสมัยก่อนมีนกทาเป็นจำนวนมากอาศัยอยู่ตามที่ลุ่มและหนองน้ำ แต่ปัจจุบันแทบไม่เหลือให้เห็นแล้ว เพราะสภาพพื้นที่เปลี่ยนไป เนื่องจากมีคนเข้าไปตั้งบ้านเรือน และทำมาหากินอยู่ทั่วไป

คำขวัญอำเภอ

แหล่งเกษตรกรรมฟูเฟื่อง	เมืองนกทาใหญ่
ถิ่นภูไทงามเลิศ	ต้นกำเนิดสายธาร
งามตระการภูเก้าพระ	แหล่งธรรมะวังน้ำทิพย์

สภาพทางภูมิศาสตร์

1. ที่ตั้งและขนาด

อำเภอละเลิงนกทาเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดยโสธร อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดยโสธร ห่างจากจังหวัดยโสธรประมาณ 69 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 600 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 1,033 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 655,525 ไร่

2. อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอนิคมน้ำอ้อยและอำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ อำเภอกุศชุม และอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร และอำเภอขามเฒ่า จังหวัดอำนาจเจริญ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร และอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

3. ลักษณะภูมิประเทศ

อำเภอละเลิงนกทา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบและภูเขาเป็นบางส่วน เป็นป่าค่อนข้างสมบูรณ์ ติดต่อกันเป็นเทือกเขาในอำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ด้านทิศตะวันออกเป็นเทือกเขา ติดกับอำเภอขามเฒ่า จังหวัดอำนาจเจริญ ด้านใต้มีเทือกเขาติดกับอำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ พื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นป่า ที่เหลือเป็นที่ราบ ป่าไม้หลายแห่งมีการบุกรุกของราษฎร ลักษณะของดินเป็นดินร่วนปนทราย

4. สภาพภูมิอากาศ

มีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุม 3 ฤดู ฤดูหนาวค่อนข้างหนาวจัด ฤดูร้อนร้อนจัด มีฝนตกชุกพอสมควร ปริมาณฝนเฉลี่ย 203.43 มิลลิเมตร/ปี อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.08 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 20.18 องศาเซลเซียส

ประชากร

อำเภอเลิงนกทา มีประชากร ทั้งหมด 95,265 คน แยกเป็นชาย 47,831 คน หญิง 47,434 คน มีครัวเรือนจำนวน 21,075 ครัวเรือน

ความหนาแน่นของประชากร

- ความหนาแน่นเฉลี่ย 91.96 คน/ตารางกิโลเมตร

รายได้เฉลี่ย

- ประชากรในเขตอำเภอเลิงนกทา มีรายได้เฉลี่ย 27,985 บาท/คน/ปี

การปกครอง

แบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น 10 ตำบล 140 หมู่บ้าน 2 เทศบาลตำบล 10 อบต.

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและครัวเรือน สํารวจข้อมูลประจำเดือนธันวาคม 2545

ที่	ตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	เนื้อที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร		รวม	จำนวน ครัวเรือน
				ชาย	หญิง		
1	กุดเชียงหมี	12	204	3,987	4,007	7,994	1,700
2	กุดแห่	12	117	4,242	4,254	8,496	1,925
3	โคกสำราญ	13	129	5,364	5,218	10,528	2,227
4	บุงคำ	19	85	6,419	6,074	12,493	2,752
5	ห้องแซง	17	112	5,759	5,801	11,560	2,538
6	สามแยก	15	53	4,048	4,045	8,093	1,525
7	สามัคคี	15	85	3,540	3,508	7,048	1,672
8	สร้างมิ่ง	11	83	3,051	2,960	6,011	1,284
9	สวาท	16	53	5,371	5,471	10,842	2,428
10	ศรีแก้ว	10	112	2,737	2,748	5,485	1,304
รวม		140	1,003	44,518	44,086	88,604	19,335

ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรในเขตเทศบาล

ที่	เทศบาล ตำบล	หมู่บ้าน ประกอบด้วยหมู่ที่	จำนวนประชากร		รวม	จำนวนครัวเรือน
			ชาย	หญิง		
6	สามแยก	1, 11, 12, 13	1,936	1,989	3,925	1,215
7	เลิงนกทา	1, 2	1,377	1,359	2,736	505
	รวม		3,313	3,348	6,661	1,720

โครงสร้างพื้นฐาน

ไฟฟ้า อำเภอเลิงนกทา มีไฟฟ้าใช้ 20,315 ครัวเรือน ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ 760 ครัวเรือน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีแผนที่จะขยายเขตไฟฟ้าออกไปจนราษฎรมีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน ประปา มีประปาระดับอำเภอและหมู่บ้าน ดังนี้

- การประปาส่วนภูมิภาค จำนวน 1 แห่ง เขตบริการอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลสามแยก , ตำบลสวาท และตำบลโคกสำราญ จำนวน 19 หมู่บ้าน

- ประปาหมู่บ้าน จำนวน 82 แห่ง

- ประปาชนบท จำนวน 25 แห่ง

โทรศัพท์ มีเลขหมายโทรศัพท์ จำนวน 1,295 เลขหมาย , ครัวเรือนที่ใช้ จำนวน 1,120 ครัวเรือน มีโทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 42 เครื่อง และมีความต้องการใช้โทรศัพท์อีกประมาณ 500 เลขหมาย

การคมนาคม การคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอและจังหวัด รวมทั้งการคมนาคมภายในตำบลและหมู่บ้าน มีรายละเอียดดังนี้

- ทางหลวงแผ่นดิน จำนวน 4 สาย ระยะทาง ประมาณ 120 กิโลเมตร

- ทางหลวงชนบท จำนวน 4 สาย ระยะทาง ประมาณ 115 กิโลเมตร

- เส้นทางเชื่อมต่อในท้องถิ่น จำนวน 51 สาย ระยะทาง ประมาณ 357 กิโลเมตร

การสื่อสารและการโทรคมนาคม อำเภอเลิงนกทามีที่ทำกำรไปรษณีย์โทรเลข จำนวน

1 แห่ง

แหล่งน้ำ

- อ่างเก็บน้ำห้วยลิงโจน ปริมาณเก็บน้ำ จำนวน 18.40 ล้านลูกบาศก์เมตร

- อ่างเก็บน้ำห้วยสะแบก ปริมาณน้ำที่เก็บ จำนวน 26.80 ล้านลูกบาศก์เมตร

- สระเก็บน้ำ หนอง บึง จำนวน 287 แห่ง

- บ่อบาดาล จำนวน 385 แห่ง

- ฝายกั้นน้ำ จำนวน 116 แห่ง

เศรษฐกิจ อาชีพหลัก ได้แก่ (อาชีพและธุรกิจ)

1. อาชีพทางการเกษตร อำเภอเลิงนกทา มีเนื้อที่การเกษตรทั้งหมด 259,653 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 39.60 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยแยกเป็น

- พื้นที่ทำนา ประมาณ 192,569 ไร่
 - พื้นที่ทำไร่ ประมาณ 48,967 ไร่
 - พื้นที่ทำสวน ประมาณ 18,117 ไร่
- โดยพื้นที่ปลูกมีผลผลิต ดังนี้
- ข้าว ประมาณ 777,022 ตัน/ปี
 - อ้อย ประมาณ 10,600 ตัน/ปี
 - มันสำปะหลัง ประมาณ 12,315 ตัน/ปี
 - ปอแก้ว ประมาณ 370 ตัน/ปี
 - ถั่วลิสง ประมาณ 320 ตัน/ปี
 - พืชเศรษฐกิจ คือ ข้าวหอมมะลิ อ้อย มันสำปะหลัง

2. อาชีพทางปศุสัตว์ ราษฎรในเขตพื้นที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ ดังนี้

- โค 12,436 ตัว , กระบือ 8,367 ตัว , สุกร 4,766 ตัว , เป็ด 49,448 ตัว และไก่พื้นเมือง 205,900 ตัว

- เกษตรกรเลี้ยงไก่เนื้อ เกรด-เอ เพื่อส่งออกต่างประเทศ 48 ฟาร์ม จำนวนไก่เนื้อรุ่นละ 146,800 ตัว มูลค่าประมาณ 7,340,000บาท/รุ่น (ลูกเลี้ยงบริษัทก้าวหน้าการเกษตร)

3. อาชีพการประมง อำเภอเลิงนกทา มีสัตว์น้ำประเภท ปลา กุ้ง เพียงพอใช้บริโภคในท้องถิ่น มีการปล่อย พันธุ์ปลาในแหล่งน้ำธรรมชาติหลายแห่ง แต่ไม่มีการทำประมงแต่อย่างใด เพียงแต่จับปลา กุ้ง บริโภค ในครัวเรือนเท่านั้น

4. การเงินการคลัง

อำเภอเลิงนกทา มีสถาบันการเงิน จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาเลิงนกทา ธนาคารออมสิน สาขาเลิงนกทา และธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สาขาเลิงนกทา

หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์สำคัญ ได้แก่

1. ข้าวหอมมะลิ
2. ผ้าไหมผ้าขิดแพรวา
3. เส้นก้วยจับ
4. ตะกร้าพลาสติก
5. ไม้ตีพริก
6. สาโทนกกระทา

สังคม

การศึกษา

1. สถาบันการศึกษาของรัฐ จำนวน ๗๓ แห่ง แยกเป็น

1.1 สถาบันการศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จำนวน 1 แห่ง ครู จำนวน 10 คน นักศึกษา จำนวน 961คน

1.2 สถาบันการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 5 แห่ง ครู จำนวน 157 คน นักเรียน จำนวน 4,156คน

1.3 สถาบันการศึกษา สังกัด สปช. จำนวน 64 แห่ง ครู จำนวน 704 คน นักเรียน จำนวน 13,779 คน

1.4สถาบันการศึกษา สังกัด กศน. จำนวน 1 แห่ง ครู จำนวน 26 คน นักเรียน จำนวน 2,649คน

1.5 สถาบันการศึกษา สังกัด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 1 แห่ง ครูจำนวน 10 คน นักเรียน จำนวน 122 คน

2. สถาบันการศึกษาของเอกชน_จำนวน 1 แห่ง เป็นสถาบันการศึกษา สังกัด สช. มีครู จำนวน 5 คน นักเรียน จำนวน 80 คน

3. อัตราส่วน ระหว่างครูกับนักเรียน 1 ต่อ 177

4. อัตราการเรียนต่อ

4.1 มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 93.57

4.2 มัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 80.20

4.3 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 33.31

การศาสนา

- นับถือศาสนาพุทธ 100 เปอร์เซนต์

- ผู้นำทางศาสนา

(1) เจ้าคณะอำเภอเลิงนกทา (ธ) คือ พระครูสุนทรศีลขันธ์ วัดป่าสุนทราราม

(2) เจ้าคณะอำเภอเลิงนกทา (ม) คือ พระครูศรีธรรมคณารักษ์ วัดโคกสำราญ

- มีวัด จำนวน 71 วัด (มหานิกาย 61 วัด , ธรรมยุตินิกาย 10 วัด) , วิสุคามสีมา 54 แห่ง , สำนักสงฆ์ 17 แห่ง , ที่พักสงฆ์ 36 แห่ง , วัดร้าง 1 แห่ง

- จำนวนพระภิกษุ 500 รูป (มหานิกาย 450 รูป , ธรรมยุตินิกาย 50 รูป)

- จำนวนสามเณร 76 รูป (มหานิกาย 56 รูป , ธรรมยุตินิกาย 20 รูป)

- วัดพัฒนาตัวอย่าง 1 วัด คือ วัดเขมไซยาราม

สาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ

- โรงพยาบาลขนาด 60 เตียง จำนวน 1 แห่ง แพทย์ จำนวน 5 คน ทันตแพทย์ จำนวน 2 คน เภสัชกร จำนวน 3 คน พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 52 คน พยาบาลเทคนิค 18 คน เจ้าหน้าที่อื่น ๆ รวมทั้งสิ้น 188 คน

- สถานีอนามัย จำนวน 18 แห่ง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 64 คน

- ศูนย์สุขภาพชุมชน จำนวน 2 แห่ง

- ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน จำนวน 133 แห่ง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 1,188 คน

- คลินิก จำนวน 3 แห่ง

- สถานผดุงครรภ์ จำนวน 5 แห่ง

- สถานที่ขายยาแผนปัจจุบัน จำนวน 5 แห่ง

- สถานที่ขายยาแผนโบราณ จำนวน 14 แห่ง

- อัตราส่วนระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย 1 : 10,242

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แหล่งน้ำธรรมชาติ

อำเภอเลิงนกทา มีลำน้ำที่สำคัญไหลผ่าน คือ ลำห้วยเซบาย และลำห้วยโพง ซึ่งราษฎรใช้ในการเกษตรกรรมช่วงฤดูฝน และมีอ่างเก็บน้ำห้วยลิงโจน และอ่างเก็บน้ำห้วยสะแบก ซึ่งสามารถใช้น้ำในการเกษตรกรรม ในช่วงฤดูแล้งได้อีกด้วย

ป่าไม้ อำเภอเลิงนกทา มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย

- ป่าดงป่อ มีเนื้อที่จำนวน 187,100 ไร่

- ป่าดงบังอี มีเนื้อที่จำนวน 87,231 ไร่

- ป่าดงหัวกอง มีเนื้อที่ จำนวน 39,375 ไร่

ดิน สภาพดินทั่วไปเป็นดินร่วนปนทราย เหมาะแก่การทำนา ทิศเหนือและทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นดินเหนียวและดินร่วน เหมาะแก่การปลูกปอ อ้อย ถั่ว และมันสำปะหลัง

สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ สภาพพื้นที่อำเภอเลิงนกทา มีสภาพป่าไม้อุดมสมบูรณ์ แต่ปัจจุบันป่าไม้ถูกทำลาย จนไม่เหลือสภาพป่าอุดมสมบูรณ์ เป็นเหตุให้ราษฎรบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ทำลายระบบนิเวศวิทยา

แหล่งท่องเที่ยว

1. อ่างเก็บน้ำห้วยลิงโจน ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา ห่างจากที่ว่าการอำเภอเลิงนกทา ประมาณ 25 กิโลเมตร ยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว มีเพียงซุ้มขายอาหารและเครื่องดื่มเท่านั้น
 2. ภูถ้ำพระ ตั้งอยู่หมู่ที่ 10 ตำบลกุดแห่ อำเภอเลิงนกทา ห่างจากที่ว่าการอำเภอเลิงนกทา ประมาณ 13 กิโลเมตร ยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวแต่อย่างใด
- ข้อมูลจาก : ที่ทำการปกครองอำเภอเลิงนกทา ; สิงหาคม 2546

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จินดาพร บุตรอารีย์ (2543) ศึกษาเรื่อง “ การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกร ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปีการเพาะปลูก 2541 / 2542 ” พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกร ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า รายได้สุทธิทางการเกษตร รายได้สุทธินอกภาคการเกษตร หนี้สิน ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือนเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในส่วนของจำนวนสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือนเกษตรกรอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ผลการศึกษา ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการออมของครัวเรือนเกษตรกร พบว่าส่วนใหญ่ครัวเรือนเกษตรกรมีปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการออมที่คล้ายคลึงกัน คือ ความไม่แน่นอนของราคาสินค้าเกษตร ปัญหาขาดแคลนเงินลงทุนที่จะทำการเกษตร ปัญหาด้านระดับการศึกษาของเกษตรกร ปัญหาด้านที่ดินทำกินของเกษตรกรมีไม่เพียงพอ ปัญหาขาดแคลนปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ปัญหาด้านการขาดคำแนะนำ และส่งเสริมอาชีพนอกภาคเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร ปัญหาเกษตรกรมีข้อผูกพันที่ต้องขายผลผลิตในราคาต่ำกว่าความเป็นจริงให้กับพ่อค้าในท้องถิ่น ปัญหาเกษตรกรนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ และปัญหาเกษตรกรขาดความรู้เรื่องข่าวสารด้านการตลาด

ประเสริฐศักดิ์ บุญตระกูลพูนทวี (2543) ศึกษาเรื่อง “ ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด ปี 2542 ” การศึกษาพบว่า รายได้ถาวร เป็นปัจจัยเดียวที่มีผลต่อการออมของสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 และมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก สำหรับการส่งเสริมการออมของสมาชิกพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ต้องการให้สหกรณ์แจกเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับการออม ส่วนสาเหตุที่สมาชิกลำบากในการออมเงินมาฝากกับสหกรณ์เนื่องจากสหกรณ์ให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงกว่าธนาคารพาณิชย์

วัลลพ ปินดา (2545) ศึกษาเรื่อง “ สภาพเศรษฐกิจสังคมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจอมทอง จำกัด อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ” จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกได้แก่ รายได้ในภาคเกษตร รายได้นอกภาคเกษตร รายจ่ายนอกภาคเกษตร และหนี้สิน มีผลต่อการออมโดยมีผลต่อการออม 49 % ส่วนที่เหลืออีก 51 % เป็นผลมาจากตัวแปรอื่นที่ไม่ได้นำมากำหนดในสมการ ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการออมของสมาชิก ได้แก่ ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก รายได้ในภาคการเกษตร หนี้สิน และทรัพย์สิน มีผลต่อการออม โดยมีผลต่อการออม 59.70 % ส่วนที่เหลืออีก 40.30 % เป็นผลมาจากตัวแปรอื่นที่ไม่ได้นำมากำหนดในสมการ

ปัญหาและอุปสรรคในการออมของสมาชิกที่ออม คือ สหกรณ์ไม่ให้รางวัลแก่สมาชิกที่นำเงินมาออมกับสหกรณ์ สหกรณ์ไม่ออกพบปะสมาชิกในการรณรงค์ให้สมาชิกมีการออมโดยมี

ปัญหาในระดับน้อยมีคะแนนเฉลี่ย 2.25 สมาชิกที่ไม่ออมมีปัญหาขาดความรู้ในหลักสหกรณ์และวิธีการสหกรณ์ ปัญหาขาดความศรัทธาต่อสหกรณ์โดยมีปัญหาในระดับปานกลางมีคะแนนเฉลี่ย 3.22

เสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล (2539) ศึกษาเรื่อง “ พฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกรรูลูกค้า ธ.ก.ส. ” พบว่า รายได้เป็นปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนเกษตรกรรูลูกค้า ธ.ก.ส. ทุกกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเชิงบวก และทรัพย์สินสุทธิเป็นปัจจัยที่กำหนดการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเชิงลบ สำหรับอายุของหัวหน้าครอบครัวนั้น ไม่มีผลในการกำหนดการออมของครัวเรือนเกษตรกรรูลูกค้า ส่วนการศึกษาของหัวหน้าครอบครัวเป็นปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนเกษตรกรรูลูกค้า ธ.ก.ส. โดยรวม และจำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือนเป็นปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนชาวนา และครัวเรือนเกษตรกรในจังหวัดร้อยเอ็ดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเชิงลบ รวมทั้งจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามเจ็บป่วย ชรา หรือยามฉุกเฉิน และจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือน หรือเพื่อลงทุนในอาชีพ ไม่ได้เป็นแรงจูงสำคัญที่จะทำให้การออมของครัวเรือนเกษตรกรรูลูกค้า ธ.ก.ส. เพิ่มขึ้น

นอกจากนี้จากการศึกษาความคิดเห็นของครัวเรือนเกษตรกรรูลูกค้า ธ.ก.ส. เกี่ยวกับบริการรับฝากเงินของ ธ.ก.ส. พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นเชิงบวก แต่มีครัวเรือนกลุ่มหนึ่งมีความเห็นในเชิงลบในลักษณะที่คล้ายกัน คือ ธ.ก.ส. ให้บริการล่าช้า สถานที่คับแคบ และเหตุผลสำคัญที่ครัวเรือนไม่ฝากเงินกับ ธ.ก.ส. คือ ไม่มีเงินเหลือฝาก

ไพโรจน์ เภาวิจิตร (2543) ศึกษาเรื่อง “ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ” พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ สถานภาพ สมรส การมีบุตร ช่วงอายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และอาชีพหลัก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมการออมทรัพย์สินของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะการออมทรัพย์สินเพื่อใคร วัตถุประสงค์ในการออมทรัพย์สิน วัตถุประสงค์ในการออมทรัพย์สินแบบผูกพันและรูปแบบในการออม ทั้งนี้ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมทรัพย์สินมากที่สุด คือ ระดับรายได้ ช่วงอายุ และอาชีพหลัก มากที่สุดตามลำดับ

จิตสุดา ทองปาน (2546) ศึกษาเรื่อง “ ปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือนในประเทศไทย ” ซึ่งการศึกษานี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลรายปี ระหว่างปี พ.ศ. 2533 – 2544 โดยวิธีทางเศรษฐมิติ โดยการศึกษาในรูปแบบของการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนในรูปของสมการเส้นตรง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษาพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือนในอดีตที่ผ่านมา พบว่าอัตราการเจริญเติบโตของการออมภาคครัวเรือนมีแนวโน้มลดลง อัตราส่วนของเงินออมต่อรายได้ก็ลดลงเช่นกัน อันเป็นผลเนื่องมาจากการที่รายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่ลดลง และอัตราของรายจ่ายต่อรายได้สูงขึ้น เพื่อสนับสนุนการระดมเงินออมประสบความสำเร็จ รัฐบาลได้มี

นโยบายในการสร้างจิตสำนึกในการออม และส่งเสริมการออมในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะการออมแบบผูกพันอย่างต่อเนื่อง สำหรับผลการศึกษาปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือน พบว่า รายได้ที่ใช้จ่ายได้จริงต่อหัว และพฤติกรรมการออมหลังวิกฤติเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมครัวเรือน ในขณะที่ทรัพย์สิน อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี และค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในปีที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการออมภาคครัวเรือน

อุสาคห์ แซ่มสุวรรณ (2544) ศึกษาเรื่อง " ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ. 2527 - 2541 " ซึ่งการศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมจากหน่วยราชการต่างๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 - 2541 นำมาวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย โดยใช้วิธีสมการถดถอย และศึกษาการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนกับการออมของครัวเรือนในประเทศไทย โดยในวิธีสหสัมพันธ์อย่างง่าย

ผลการศึกษาพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อคนค่าใช้จ่ายในการบริโภคในปีที่ผ่านมา และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่แท้จริง เป็นปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือน โดยรายได้เฉลี่ยต่อคนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมของครัวเรือน สำหรับค่าใช้จ่ายในการบริโภคในปีที่ผ่านมาและอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่แท้จริงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออมภาคครัวเรือนและเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนกับการออมของครัวเรือนในประเทศไทยในแต่ละช่วงเวลาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยดังกล่าวกับการออมของครัวเรือนมีค่าเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลา

ศศิธร ชนะภัย, ร้อยตำรวจเอก หญิง (2546) ศึกษาเรื่อง " พฤติกรรมการออมและการกู้ยืมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนจำกัด " ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบหลายขั้นตอน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่า Chi - square การทดสอบสมมติฐานได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อเก็บเงินออมไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน เช่น เจ็บป่วย หรือชรา รองลงมาได้แก่ เพื่อต้องการออมทรัพย์จากการสะสมค่าหุ้นรายเดือน เพื่อการศึกษาของตนหรือผู้อยู่ในอุปการะ ตามลำดับ สำหรับด้านวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมนั้นสมาชิกส่วนใหญ่กู้ยืมเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน รองลงมาได้แก่ เพื่อการศึกษาของตนเอง, บุตร และเพื่อชำระหนี้ตามลำดับ โดยสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีวงเงินกู้สหกรณ์มากกว่า 200,001 บาท วงเงินกู้ธนาคารพาณิชย์อยู่ในช่วง 100,001 - 500,000 บาท และจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ, ระดับการศึกษา, รายได้รวมของครอบครัว และรายจ่ายรวมของครอบครัวไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมและพฤติกรรมการกู้ยืม อายุไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออม แต่มีผลต่อพฤติกรรมการกู้ยืมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวน

ชายแดน จำกัด โดยสมาชิกที่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 30 – 39 ปี มีพฤติกรรมการกู้ยืมมากที่สุด และสมาชิกที่มีอายุอยู่ในช่วง 20 – 29 ปี มีพฤติกรรมการกู้ยืมน้อยที่สุด

ธนาคารแห่งประเทศไทย, ฝ่ายวิชาการ (2541) ได้ทำการพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือนในประเทศไทยปี พ.ศ. 2541 ดำเนินการสำรวจและเก็บข้อมูลจากครัวเรือนตัวอย่างทั่วประเทศรวม 3,933 ครัวเรือน (เป็นครัวเรือนในเขตเทศบาล 1,272 ครัวเรือนนอกเขตเทศบาล 2,661 ครัวเรือน) ระหว่างช่วงเดือนมีนาคม – เมษายน 2541 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้จ่ายและการออมของครัวเรือน และเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในปี พ.ศ. 2536 เพื่อนำผลการเปลี่ยนแปลงมาใช้ประกอบการพิจารณาวางนโยบายและมาตรการส่งเสริมการออมที่เหมาะสม ผลการสำรวจสรุปได้ดังนี้

ปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือนที่สำคัญ ได้แก่ รายได้ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเงินออมและรายได้พบว่า เงินออมของครัวเรือนจะเพิ่มขึ้นตามรายได้ที่สูงขึ้นครัวเรือนที่เริ่มมีเงินออมจะมีรายได้ขั้นต่ำ 9,000บาท/เดือนขึ้นไป ครัวเรือนในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑลมีการออมสูงกว่าภาคอื่นๆ ซึ่งนอกจากเหตุผลด้านรายได้แล้ว การมีจำนวนสถาบันทางการเงินตั้งในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลมากกว่าภาคอื่นๆ ก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่สำคัญ ขณะที่ปัจจัยอื่นๆ มีบทบาทไม่มากนัก เช่น ครัวเรือนในเขตเทศบาลมีการออมสูงกว่าครัวเรือนนอกเขตเทศบาล เป็นต้น

ปวีตรา เบญจกุล (2531) ศึกษาเรื่อง " ผลของการออมและภาษีอากรที่มีต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทย " โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะเปรียบเทียบผลของการออมภาคเอกชน(การออมโดยสมัครใจ) และภาษีอากร (การออมโดยไม่สมัครใจ) ที่มีต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การศึกษาใช้ข้อมูลitudinal ประเภทอนุกรมเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 – 2529 จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานประมาณ และธนาคารแห่งประเทศไทย วิธีการวิเคราะห์ใช้สมการถดถอย และวิธีการคำนวณค่าความยืดหยุ่นเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า การออมภาคเอกชนมีความสัมพันธ์กับรายได้ประชาชาติและอัตราดอกเบี้ยโดยตรง แบบจำลองที่ใช้มีความสอดคล้องกับวิธีการของสำนักเคนส์ (Keynesian) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง สมประสิทธิ์เป็นบวกแสดงว่า ความโน้มเอียงในการออมโดยเฉลี่ยสูงขึ้นเมื่อรายได้และอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น และพบอีกว่าภาษีอากรมีความสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้ต่อหัวประชากร ขณะที่การเปรียบเทียบค่าความยืดหยุ่นระหว่างการขยายตัวทางเศรษฐกิจต่อการออมและการขยายตัวทางเศรษฐกิจต่อภาษีอากร พบว่า ความยืดหยุ่นของการขยายตัวทางเศรษฐกิจต่อการออมมีค่าน้อยกว่าความยืดหยุ่นของการขยายตัวทางเศรษฐกิจต่อภาษีอากรและผลของการศึกษานี้สอดคล้องกับผลที่ได้จากการวิเคราะห์ทางสมการถดถอย

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2536) ได้ทำการสำรวจการออมของประเทศไทยปี 2536 แยกออกเป็น การสำรวจโดยการสัมภาษณ์ครัวเรือนทั่วไปทุกอาชีพทั่วประเทศ จำนวน 1,465 ครัวเรือน และการสำรวจโดยการส่งแบบสอบถามให้ข้าราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ใน กทม. และต่างจังหวัด ซึ่งได้คำตอบรวม 3,396 ราย ผลการสำรวจสรุปได้ดังนี้

ผลการสำรวจโดยการสัมภาษณ์ครัวเรือนทั่วไป ปรากฏว่า ปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนที่สำคัญ ได้แก่ รายได้ ส่วนปัจจัยอื่นๆมีบทบาทไม่มากนัก เช่นครัวเรือนในเขตเทศบาลมีการออมสูงกว่าครัวเรือนนอกเขตเทศบาล ครัวเรือนใน กทม. มีการออมสูงกว่าภาคอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งนอกจากเหตุผลด้านรายได้ที่สูงกว่าแล้วอีกส่วนหนึ่งยังเนื่องจากในเขตเทศบาล และใน กทม. มีจำนวนสำนักงานสถาบันการเงินมากกว่าอีกด้วย

ผลการสำรวจโดยส่งแบบสอบถามแก่ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ปรากฏว่า ปัจจัยการออมภาคครัวเรือนที่สำคัญ ได้แก่ รายได้ ภูมิฐานะที่อยู่ใน กทม. และในเขตเมือง ทำให้มีโอกาสออมกับสถาบันการเงิน และออมกับสหกรณ์ออมทรัพย์ นอกจากนี้กลุ่มข้าราชการและรัฐวิสาหกิจเป็นกลุ่มที่มีการศึกษา และเห็นความสำคัญของการศึกษามาก เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่กระตุ้นให้มีการออมทรัพย์มากขึ้น

จากการศึกษาพฤติกรรมการออมจากการสำรวจดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปประเด็นนโยบายได้ดังนี้

ก. นโยบายที่จะส่งเสริมการออมให้ได้ผลจริงจังก็คือ นโยบายที่จะส่งเสริมให้ครัวเรือนมีรายได้สูงขึ้น ปลุกฝังนิสัยการออมให้แก่คนในชาติ และสนับสนุนการขยายบทบาทการให้บริการของสถาบันการเงินไปในที่ต่างๆอย่างทั่วถึง

ข. การออมลักษณะผูกพัน เช่น การประกันชีวิต ได้รับความนิยมมากพอสมควรในด้านจำนวนครัวเรือนทั้งกลุ่มครัวเรือนทั่วไป และกลุ่มข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ

ค. วัตถุประสงค์ที่สำคัญระดับต้นๆของการออมของครัวเรือนไทย คือ เพื่อการศึกษา ดังนั้นมาตรการส่งเสริมการออมที่น่าจะได้ผลทางหนึ่งคือ ส่งเสริมการออมแบบผูกพันเพื่อการศึกษาโดยเน้นการประชาสัมพันธ์และจูงใจ

ง. จากการสำรวจความคิดเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนบำเหน็จกลางข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ ปรากฏว่าร้อยละ 67 ให้การสนับสนุน โดยมีเหตุผลสำคัญคือเป็นการสร้างนิสัยการออม (ร้อยละ 42) สะดวกเพราะหักจากเงินเดือน (ร้อยละ 24) และคิดว่าผลตอบแทนมากกว่าระบบบำเหน็จบำนาญเดิม (ร้อยละ 20)

แบบจำลองสมการการออม

การสร้างแบบจำลองเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ปีการเพาะปลูก 2547 / 48 ในที่นี้ได้อาศัยแนวคิดต่างๆ เช่น

แนวความคิดเกี่ยวกับการออม ทฤษฎีการบริโภคและการออม สมมติฐานรายได้ถาวร สมมติฐานวัฏจักรชีวิต เป็นต้น และงานศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมเป็นแนวทางในการสร้างแบบจำลองโดยปัจจัยที่ใช้ศึกษาถึงผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ปีการเพาะปลูก 2547 / 48 นั้นมีดังต่อไปนี้คือ

ปัจจัยทางด้านประชากร

1. เพศหัวหน้าครัวเรือน

โดยทั่วไปแล้วครัวเรือนในประเทศไทยมักจะยกย่องผู้ชายเป็นผู้นำ เป็นหัวหน้าครัวเรือน ทั้งนี้อาจมาจากหน้าที่ในการที่ต้องหาเลี้ยงคนในครอบครัว ซึ่งในปัจจุบันก็จะเห็นผู้หญิงมาทำหน้าที่แทนบ้างตามยุคสมัย ที่สำคัญสังคมของครัวเรือนเกษตรกรก็จะคล้าย ๆ กัน ดังนั้นปัจจัยเรื่องเพศของหัวหน้าครัวเรือนอาจจะมีผลต่อความสามารถในการออม เพราะหัวหน้าครัวเรือนที่ต่างเพศกันอาจจะมีการตัดสินใจที่ต่างกันได้

2. อายุหัวหน้าครัวเรือน

จากสมมติฐานวัฏจักรชีวิต พบว่า รายได้จากการใช้แรงงานจะกำหนดความสามารถในการออมของบุคคล โดยที่รายได้จากการใช้แรงงานของบุคคลมีความสัมพันธ์กับอายุของบุคคลนั้น ๆ กล่าวคือ บุคคลที่มีอายุในช่วงวัยกลางคนจะมีความสามารถในการสร้างผลผลิตและรายได้สูง ในขณะที่การบริโภคมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับช่วงวัยอื่น ๆ ดังนั้นจึงทำให้การออมของบุคคลในช่วงกลางคนสูงกว่าบุคคลที่มีอายุในช่วงวัยเด็กและวัยชรา ซึ่งมีความสามารถในการสร้างผลผลิตและรายได้ต่ำ ซึ่งในที่นี้สามารถมองได้ 2 ลักษณะ คือ เมื่ออายุของหัวหน้าครัวเรือนมากขึ้นการออมของครัวเรือนจะสูงขึ้นด้วย ทั้งนี้เนื่องจากครัวเรือนเกษตรกรที่หัวหน้าครัวเรือนมีอายุในช่วงเริ่มต้นวัยทำงาน อาจมีการค่าใช้จ่ายเพื่อเลี้ยงดูสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งกำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน หรืออยู่ในวัยพึ่งพิง และการถือครองที่ดินอาจไม่มากนัก เพราะอยู่ในช่วงสร้างฐานะ ดังนั้นรายได้จากการเกษตรอาจจะน้อยกว่าครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนมีอายุล่วงเลยวัยดังกล่าวจึงทำให้ความสามารถในการออมของครัวเรือนต่ำและสูงขึ้นเมื่ออายุของหัวหน้าครัวเรือนสูงขึ้น ซึ่งจะตรงข้ามกับครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนมีอายุน้อยหรืออยู่ในวัยเริ่มต้นทำงาน ครัวเรือนเหล่านี้จะมีรายได้จากการใช้แรงงานทั้งในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรสูง รวมทั้งอาจมีแรงจูงใจในการออมเพื่อการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือนหรือเก็บไว้เพื่อการลงทุนในการประกอบอาชีพเพื่อหวังผลในอนาคต จึงทำให้มีการออมมากและจะลดลงเมื่อหัวหน้าครัวเรือนอายุย่างเข้าวัยกลางคน และวัยชรา ซึ่งในส่วนของตัวแปร อายุของหัวหน้าครัวเรือน นี้ก็ได้มีผู้ศึกษาแต่ปรากฏว่าให้ผลไม่เหมือนกันคือ เสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล

(2539) ศึกษาเรื่อง “ พฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ” พบว่า อายุของหัวหน้าครัวเรือนไม่มีผลต่อการกำหนดการออมลูกค้า ธ.ก.ส. ทุกกลุ่ม แต่พนม กิตติวง (2543)

ศึกษาเรื่อง “ พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ” พบว่า อายุของหัวหน้าครัวเรือนมีอิทธิพลต่อการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การศึกษาหัวหน้าครัวเรือน

การนำปัจจัยนี้เข้ามาพิจารณา เนื่องจากการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน มีผลต่อทัศนคติในการส่งเสริมให้สมาชิกในครัวเรือนได้รับการศึกษาต่อ ซึ่งการที่ครัวเรือนลงทุนทางการศึกษาให้กับสมาชิกในครัวเรือน ก็จะก่อให้เกิดรายจ่ายทางการศึกษา ซึ่งอาจมีผลให้ระดับการออมของครัวเรือนต่ำลง แต่ถ้ามองอีกนัยหนึ่ง การที่ครัวเรือนให้ความสำคัญกับการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือนอาจจะเป็นแรงจูงใจให้ครัวเรือนมีการออมมากขึ้นเพื่อเก็บไว้เป็นทุนทางการศึกษา อีกอย่างตัวแปรนี้

เสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล (2539) ศึกษาเรื่อง “ พฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกรรูกคำ ช.ก.ส. ” พบว่า การศึกษาของหัวหน้าครอบครัวเป็นปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนเกษตรกรรูกคำ ช.ก.ส. โดยรวมครัวเรือนเกษตรกรในจังหวัด ร้อยเอ็ด และครัวเรือนที่ทำไร่มันสำปะหลัง ดังนั้นตัวแปรนี้จึงน่าจะมีส่วนในการกำหนดการออมได้

4. สัดส่วนจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยพึ่งพิง

ถ้าสังเกตจากผลงานวิจัยอื่นๆ ที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับการออมก็จะเห็นว่าตัวแปรดังกล่าวไม่มีผลต่อการออมเป็นส่วนใหญ่ เช่น

ประเสริฐศักดิ์ บุญตระกูลพูนทวี (2543) ศึกษาเรื่อง “ ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด ปี 2542 ” พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนนั้นไม่มีผลกระทบต่อการออมของสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วัลลพ ปิ่นดา (2545) ศึกษาเรื่อง “ สภาพเศรษฐกิจสังคมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของ/สมาชิกสหกรณ์การเกษตรจอมทอง จำกัด อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ” พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนนั้นไม่มีผลต่อการออมและไม่มีผลต่อความต้องการออมของสมาชิกด้วย

จินดาพร บุตรอารีย์ (2543) ศึกษาเรื่อง “ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปีการเพาะปลูก 2541/42 ” พบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือนเกษตรกรอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ถ้าพิจารณาในส่วนของจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ซึ่งในที่นี้หมายถึงสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ เนื่องจากสมาชิกกลุ่มนี้ต้องได้รับการแบ่งปันรายได้จากครัวเรือนเพื่อการบริโภคหรือสร้างภาระค่าใช้จ่ายในการบริโภคและอุปโภคกับครัวเรือน ดังนั้นครัวเรือนใดที่มีอัตราการพึ่งพิงสูง จะมีการบริโภคสูงและการออมต่ำ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยพึ่งพิงจะมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการออมของครัวเรือน อาทิเช่นจากการศึกษาของเสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล (2539) ศึกษาเรื่อง “ พฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกรรูกคำ ช.ก.ส. ” พบว่า จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือนเป็นปัจจัยที่กำหนดการ

ออมของครัวเรือนชาวนา และครัวเรือนเกษตรกรในจังหวัดร้อยเอ็ดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเชิงลบ ในการศึกษาครั้งนี้ได้แยกพิจารณาพิจารณา 2 ส่วน คือสมาชิกที่อยู่ในวัยฟุ้งฟิงที่อยู่ในวัยเด็กและสมาชิกที่อยู่ในวัยฟุ้งฟิงที่อยู่ในวัยชรา เพื่อศึกษาความแตกต่างเกี่ยวกับความสามารถในการออม เพราะคนชราอาจจะมีความต้องการการอุปโภคบริโภคน้อยกว่าในวัยเด็กที่ต้องฟุ้งฟิงในด้านการศึกษาด้วย

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

1. รายได้สุทธิทางการเกษตร

2. รายได้สุทธินอกภาคการเกษตร

ในส่วนของความสัมพันธ์ของรายได้กับการออมนั้น จะเห็นได้ว่ารายได้ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการออม ซึ่งผลของการศึกษาส่วนใหญ่ก็จะพบว่า รายได้นั้นมีอิทธิพลต่อการออม เช่น จินดาพร บุตรอารีย์ (2543) ศึกษาเรื่อง “ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปีการเพาะปลูก 2541/42 ” พบว่า รายได้สุทธิทางการเกษตร และ รายได้สุทธินอกภาคการเกษตรนั้นมีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือนเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พนม กิตติวง (2543) ศึกษาเรื่อง “ พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ” พบว่า ปัจจัยรายได้ของครัวเรือน ซึ่งหมายถึง เงินได้ในรูปของตัวเงินของสมาชิก ในครัวเรือนที่หักค่าใช้จ่ายแล้ว มีความสำคัญต่อการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประเสริฐศักดิ์ บุญตระกูลพูนทวี (2543) ศึกษาเรื่อง “ ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด ปี 2542 ” พบว่า รายได้ถาวร ซึ่งหมายถึง ผลรวมของรายได้ของครอบครัวที่ได้รับเป็นประจำ พบว่ารายได้ถาวรเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออม ของสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 90

วัลลพ ปินตา (2545) ศึกษาเรื่อง “ สภาพเศรษฐกิจสังคมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจอมทอง จำกัด อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ” พบว่า รายได้ในภาคการเกษตร ซึ่งหมายถึง ผลรวมของรายได้ในภาคการเกษตรที่สมาชิกได้รับจากการผลิตสินค้าเกษตร และรายได้นอกภาคการเกษตร ซึ่งหมายถึง ผลรวมของรายได้นอกภาคการเกษตรที่สมาชิกได้รับจากกิจกรรมนอกภาคการเกษตร มีผลต่อการออม

ดังนั้นรายได้ของครัวเรือน ซึ่งตัวแปรนี้กำหนดความสามารถในการออมของครัวเรือนจากสมมติฐานรายได้สมบูรณ์ของเคนส์ การออมและรายได้นั้นจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งในส่วนนี้ของปัจจัยตัวนี้ได้แยกพิจารณาเป็น 2 ส่วน คือ รายได้สุทธิทางการเกษตร และรายได้สุทธินอกภาคการเกษตร เนื่องจากเกษตรกรมีรายได้หลักมาจากภาคการเกษตรแต่นอกฤดูกาลทำการเกษตรเกษตรกรอาจมีรายได้ด้านอื่น เพื่อเป็นการวัดความสามารถในการ

ออมที่ชัดเจนจึงได้แยกพิจารณารายได้ออกเป็นสองกรณีดังกล่าว และรายได้ดังกล่าวเป็นรายได้สุทธิที่หักค่าใช้จ่ายในแต่ละด้านออกแล้ว

3. หนี้สิน

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจในส่วนของหนี้สินถือว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการออมของครัวเรือน เนื่องจากหนี้สินถือว่าเป็นภาระผูกพันจากอดีต ซึ่งการชำระภาระผูกพันนั้นจะกระทบต่อปริมาณการออมด้วย กล่าวคือ ถ้าครัวเรือนมีภาระหนี้สินที่ต้องชำระมาก ปริมาณการออมก็อาจจะลดลงด้วย และก็มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของหนี้สินและการออม ซึ่งผลการศึกษาส่วนใหญ่แล้วก็จะเห็นว่าหนี้สินนั้นมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการออมได้ เช่น

จินดาพร บุตรอารีย์ (2543) ศึกษาเรื่อง " ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปีการเพาะปลูก 2541/42 " พบว่า ตัวแปรหนี้สินนั้น มีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือนเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วัลลพ ปินตา (2545) ศึกษาเรื่อง " สภาพเศรษฐกิจสังคมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจอมทอง จำกัด อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ " พบว่า ตัวแปรในส่วนของหนี้สินนั้นนั้น มีผลต่อการออมและยังมีผลต่อความต้องการออมของสมาชิกอีกด้วย

ประเสริฐศักดิ์ บุญตระกูลพูนทวี (2543) ศึกษาเรื่อง " ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด ปี 2542 " พบว่าหนี้สินนั้นไม่มีผลกระทบต่อการออมของสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สินทรัพย์

โดยทั่วไปเกษตรกรนิยมถือสินทรัพย์ในรูปของสินทรัพย์ถาวรต่าง ๆ เช่น ที่ดิน ที่อยู่อาศัย อุปกรณ์การเกษตร และสัตว์งาน เป็นต้น ซึ่งถ้าพิจารณาจากผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่ใช้สินทรัพย์เป็นตัวแปรในการหาความสัมพันธ์กับการออม ก็จะเห็นว่าสินทรัพย์ที่อยู่ในรูปต่าง ๆ นั้นไม่ค่อยมีอิทธิพลต่อการออม เช่น

เสาวลักษณ์ ธรรมที่ปุกูล (2539) ศึกษาเรื่อง " พฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. " พบว่า ทรัพย์สินสุทธิเป็นปัจจัยที่กำหนดการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเชิงลบ

พนม กิตติวง (2543) ศึกษาเรื่อง " พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ " พบว่า ทรัพย์สินสุทธิของครัวเรือนไม่มีอิทธิพลต่อการออมของครัวเรือน

ประเสริฐศักดิ์ บุญตระกูลพูนทวี (2543) ศึกษาเรื่อง " ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด ปี 2542 " พบว่า สินทรัพย์นั้นไม่มีผลกระทบต่อการออมของสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วัลลพ ปินดา (2545) ศึกษาเรื่อง “ สภาพเศรษฐกิจสังคมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจอมทอง จำกัด อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ” พบว่าตัวแปรในส่วนของสินทรัพย์นั้นไม่มีผลต่อการออมแต่มีผลต่อความต้องการออมของสมาชิก

อย่างไรก็ดี จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น รายได้นั้นได้ถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ รายได้ที่เกิดจากการทำงานหรือใช้แรงงาน และรายได้ที่เกิดจากทรัพย์สิน โดยมีข้อสมมติว่ามูลค่าปัจจุบันของรายได้ที่เกิดจากสินทรัพย์จะมีมูลค่าเท่ากับสินทรัพย์นั้น และมีการคาดว่าสินทรัพย์กับการออมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นครัวที่มีการถือครองสินทรัพย์เพิ่มขึ้นก็จะมีผลทำให้รายได้และการออมของครัวเรือนสูงขึ้นด้วย

ปัจจัยทางด้านสังคม

ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน

ส่วนใหญ่แล้วครัวเรือนเกษตรกรจะมีทั้งครัวเรือนที่แยกตัวออกมาสร้างครอบครัวใหม่ และครัวเรือนที่ยังอยู่กับครอบครัวเดิม ซึ่งระยะเวลาในการสร้างครอบครัวนั้นสามารถอ้างอิงสมมติฐานวัฏจักรชีวิตได้ กล่าวคือ ถ้าครัวเรือนที่เพิ่งแยกตัวออกมา ก็จะมีรายจ่ายต่างๆมากกว่าครัวเรือนที่มีระยะเวลาในการเป็นครัวเรือนมากกว่า เพราะยังขาดปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต

ดังนั้นครัวเรือนที่มีระยะเวลาในการเป็นครัวเรือนน้อยกว่า เมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น เขาจะบริโภคเพิ่มขึ้นมากกว่า และในสัดส่วนที่สูงกว่า และอีกอย่างถ้าพิจารณาจากผลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของระยะในการเป็นครัวเรือนกับการออมก็จะพบว่า ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือนนั้นมีอิทธิพลต่อการออมเป็นส่วนใหญ่ เช่น จินดาพร บุตรอารีย์ (2543) ศึกษาเรื่อง “ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การออมของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปีการเพาะปลูก 2541/42 ” พบว่า ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือนเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วัลลพ ปินดา (2545) ศึกษาเรื่อง “ สภาพเศรษฐกิจสังคมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจอมทอง จำกัด อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ” พบว่าระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน มีผลต่อการออมและความต้องการออมของสมาชิกด้วย

ประเสริฐศักดิ์ บุญตระกูลพูนทวี (2543) ศึกษาเรื่อง “ ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด ปี 2542 ” พบว่าระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน ไม่มีผลกระทบต่อ การออมของสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

เนื่องจากการออมในภาคครัวเรือนของเกษตรกรในเขตอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายปัจจัยด้วยกัน ในการศึกษาครั้งนี้ จึงได้มีตัวแปรที่กำหนดปริมาณการออมภาคครัวเรือนของเกษตรกรกลุ่มดังกล่าว ดังนี้

สมการการออมของเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

$$S_{i=j} = a_0 + a_1X_1 + a_2X_2 + a_3X_{3-1} + a_4X_{3-2} + a_5X_4 + a_6X_5 + a_7X_6 + a_8X_7 + a_9X_8 + a_{10}X_9 + e$$

โดยที่

$S_{i=1}$ = การออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ในรูปการเงิน (บาท)

$S_{i=2}$ = การออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ในรูปสินทรัพย์ (บาท)

$S_{i=3}$ = ผลรวมการออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ในรูปการเงินและในรูปสินทรัพย์ (บาท)

X_1 = เพศหัวหน้าครัวเรือน

X_2 = อายุหัวหน้าครัวเรือน (ปี)

X_3 = การศึกษาหัวหน้าครัวเรือน

X_{3-1} = ตัวแปรหุ่นแทนการศึกษาในระดับประถมศึกษา

X_{3-2} = ตัวแปรหุ่นแทนการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

X_4 = รายได้สุทธิทางการเกษตร (บาท)

X_5 = รายได้สุทธินอกการเกษตร (บาท)

X_6 = หนี้สิน (บาท)

X_7 = สินทรัพย์ (บาท)

X_8 = สัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (ร้อยละ)

X_9 = ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน (ปี)

$a_0, a_1, \dots, a_9$ = พารามิเตอร์

e = ค่าความคาดเคลื่อน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ครูโรงเรียนเกษตรกรที่อยู่ในเขตอำเภอลำเลียงนทพ จังหวัดยโสธร ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 10 ตำบล สาเหตุที่เลือกพื้นที่ดังกล่าวเพราะมีประชากรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นอาชีพหลักอาศัยอยู่หนาแน่น ซึ่งการเดินทางเพื่อเก็บข้อมูลค่อนข้างสะดวก ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 15,455 ครูโรงเรียน โดยการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อทราบขนาดของประชากรเพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุดที่ยอมรับได้ว่ามากพอที่จะเป็นตัวแทนของประชากรได้ โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 5 (0.05) โดยใช้สูตรของ Yamane (Tora Yamane : 1967)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของกลุ่มประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง (ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้

เท่ากับร้อยละ 5 หรือเท่ากับ 0.05 เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นที่ระดับ 95 %)

เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประมาณ 390 ครูโรงเรียน ดังนั้นเพื่อความสะดวกจึงกำหนดให้ $n = 400$ ครูโรงเรียน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนเกษตรกรที่อยู่ในเขตอำเภอลำเลียงนทพ จังหวัดยโสธร จำนวนทั้งสิ้น 400 ครูโรงเรียน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) คือ จะสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละตำบลโดยตำบลที่มีประชากรมาก ก็จะสุ่มในสัดส่วนที่มาก ดังนี้

ตาราง 4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่าง
ตำบลบุงคำ	2,227	58
ตำบลสวาท	1,889	49
ตำบลห้องแซง	2,037	53
ตำบลสามัคคี	1,334	35
ตำบลกุดเชียงหมี	1,348	35
ตำบลสามแยก	1,239	32
ตำบลกุดแห่	1,524	39
ตำบลโคกสำราญ	1,778	46
ตำบลสร้างมิ่ง	1,025	26
ตำบลศรีแก้ว	1,054	27
รวม	15,455	400

จากนั้นสุ่มเลือกหมู่บ้านจากแต่ละตำบลโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบการจับฉลากเพื่อเลือกหมู่บ้านตามสัดส่วนจำนวน 50 หมู่บ้าน

ตาราง 5 แสดงจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดและหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ตำบล	จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด	จำนวนหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่าง
ตำบลบุงคำ	19	7
ตำบลสวาท	15	5
ตำบลห้องแซง	17	7
ตำบลสามัคคี	15	5
ตำบลกุดเชียงหมี	12	4
ตำบลสามแยก	15	5
ตำบลกุดแห่	12	4
ตำบลโคกสำราญ	13	5
ตำบลสร้างมิ่ง	11	4
ตำบลศรีแก้ว	10	4
รวม	140	50

จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนสัดส่วนที่ได้จากแต่ละตำบล 10 ตำบลที่ถูกเลือก โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการเขียนบ้านเลขที่ของครัวเรือนเกษตรกรในแต่ละตำบล ใส่กล่องแล้วทำการจับฉลากเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่ต้องการ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ วารสาร ตำราเรียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการออมภาคครัวเรือน เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีบทบาทต่อทิศทางการออมของเกษตรกรในเขตอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาความครอบคลุมในเนื้อหา สำนวน และภาษาที่ใช้เพื่อให้ได้ข้อความที่มีความสมบูรณ์
4. ดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความชัดเจนของภาษา ความครอบคลุมของเนื้อหา เพื่อหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity)
5. นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิมาแก้ไขและนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง แล้วนำไปทดลองใช้กับเกษตรกรตำบลสามแยก อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร จำนวน 50 ครัวเรือน โดยใช้เวลาในการทดลองใช้แบบสอบถาม 2 วัน แล้วทำการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronback) ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75
6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาแก้ไขปรับปรุงข้อคำถาม ข้อคำถามที่ไม่ชัดเจน และนำเสนอให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อยืนยันการนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการทำการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกตอบ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อไปยังหน่วยงานในส่วนของผู้บริหารงานปกครอง ที่ทำการอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร เพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากรและครัวเรือนเกษตรกร

2. ผู้วิจัยได้เตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ไปดำเนินการสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกตอบด้วยตัวเอง โดยจะมีการอธิบายและชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม เพื่อสร้างความเข้าใจในการตอบเพื่อให้มาซึ่งข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และทำการรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง

3. ดำเนินการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรทั้งหมด 400 ครัวเรือน ระหว่างวันที่ 1 – 31 สิงหาคม 2548

การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำข้อมูล

1. รวบรวมเอกสารตามความต้องการ แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด

2. นำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วมาลงรหัส (Coding) ในแบบลงรหัสเพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

3. นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วไปบันทึกในเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลโดยใช้โปรแกรม SPSS / PC

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่ออธิบายลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจสังคมและปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการออม

2. วิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ โดยการนำเอาสมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามการออมของครัวเรือนเกษตรกรกับปัจจัยอื่นๆ ที่กำหนดไว้ โดยใช้สถิติ T – Test และ F – Test โดยอาศัยรูปแบบการวิเคราะห์ ซึ่งได้กำหนดสมการของการออมไว้ดังนี้สมการการออมของเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

$$S_{i=j} = a_0 + a_1X_1 + a_2X_2 + a_3X_{3-1} + a_4X_{3-2} + a_5X_4 + a_6X_5 + a_7X_6 + a_8X_7 + a_9X_8 + a_{10}X_9 + e$$

โดยที่

$S_{i=1}$ = การออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ในรูปการเงิน (บาท)

$S_{i=2}$ = การออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ในรูปสินทรัพย์ (บาท)

$S_{i=3}$ = ผลรวมการออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ในรูปการเงินและในรูปสินทรัพย์ (บาท)

X_1	=	เพศหัวหน้าครัวเรือน
X_2	=	อายุหัวหน้าครัวเรือน (ปี)
X_3	=	การศึกษาหัวหน้าครัวเรือน
X_{3-1}	=	ตัวแปรหุ่นแทนการศึกษาในระดับประถมศึกษา
X_{3-2}	=	ตัวแปรหุ่นแทนการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา
X_4	=	รายได้สุทธิทางการเกษตร(บาท)
X_5	=	รายได้สุทธินอกการเกษตร (บาท)
X_6	=	หนี้สิน (บาท)
X_7	=	สินทรัพย์ (บาท)
X_8	=	สัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (ร้อยละ)
X_9	=	ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน (ปี)
$a_0, a_1, \dots, a_9$	=	พารามิเตอร์
e	=	ค่าความคลาดเคลื่อน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ร้อยละ

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์.2541 : 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มประชากร

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์ : 2541 : 65)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มประชากร

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบสอบถาม

หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)
ของครอนบัค (Cronback) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ . 2538 : 125 – 126)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
	S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรในเขตอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ปีการเพาะปลูก 2547 / 48 ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2547 – เดือนพฤษภาคม 2548 ” ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ครัวเรือน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อของตัวแปรที่ศึกษาดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

n	แทน	จำนวนครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา F-distribution
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอนตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานะส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งสถานะการออมของครัวเรือนเกษตรกร อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกร อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนเกษตรกร อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

**ตอนที่ 1 สถานะส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งสถานะการ
ออมของครัวเรือนเกษตรกร อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร**

1. ข้อมูลสถานะส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งสถานะการออมของครัวเรือนเกษตรกร อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ซึ่งสามารถแสดงเป็นหัวข้อได้ดังนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นภาระในการเลี้ยงดู ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 334 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.50 เป็นเพศหญิงจำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.50 ซึ่งเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชายเนื่องมาจากส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว และเป็นผู้ประกอบอาชีพหาเลี้ยงสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของครอบครัว (ดังตาราง 6)

ตาราง 6 เพศของหัวหน้าครัวเรือน

เพศ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ชาย	334	83.5
หญิง	66	16.5
รวม	400	100

อายุของผู้ให้ข้อมูล มีอายุสูงสุด 74 ปี และอายุต่ำสุด 28 ปี โดยผู้ให้ข้อมูลมีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 51-60 ปี มากที่สุด จำนวน 190 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมาคือ ในช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 134 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.00 ต่ำสุดอยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 31 ปี จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.50 โดยอายุเฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูล เท่ากับ 50.79 ปี ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 51-60 ปี (ดังตาราง 7)

ตาราง 7 อายุของหัวหน้าครัวเรือน

อายุ(ปี)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 31 ปี	2	0.5
31 – 40	46	11.5
41 – 50	134	34
51 – 60	190	47.5
สูงกว่า 60 ปี	26	6.5
รวม	400	100

ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด 313 ราย คิดเป็น ร้อยละ 78.25 รองลงมา จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 55 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.75 และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.25 จากการศึกษาข้อมูลจะเห็นได้ว่าเกษตรกรในท้องที่ที่ทำการศึกษายังมีการศึกษาที่ยังไม่สูงนัก ซึ่งเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกษตรกรก็จะออกมาช่วยครอบครัวทำงาน ส่วนผู้ที่ได้รับการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นนั้นก็จะมีผันตัวไปทำงานอย่างอื่นแทนการเป็นเกษตรกร (ดังตาราง 8)

ตาราง 8 ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับการศึกษา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
จบชั้น ป.4	313	78.25
จบชั้น ป.6 หรือ ป.7	55	13.75
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หรือสูงกว่า	32	8
รวม	400	100

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 333 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.25 รองลงมาคือเป็นหม้ายและหย่าร้าง จำนวน 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.75 (ดังตาราง 9)

ตาราง 9 สถานภาพของหัวหน้าครัวเรือน

สถานภาพ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
โสด	2	0.5
สมรส	333	83.25
หม้าย หรือ หย่าร้าง	65	16.75
รวม	400	100

ผู้ให้ข้อมูลมีระยะเวลาในการเป็นครัวเรือนสูงสุด 50 ปี และต่ำสุดน้อยกว่า 1 ปี โดยระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงสูงกว่า 30 ปี จำนวน 102 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.50 รองลงมา อยู่ในช่วงระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 93 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.25 ต่ำสุดอยู่ในช่วงต่ำกว่า 11 ปี จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.50 ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 24.87 ปี ซึ่งจะเห็นได้ว่าครัวเรือนเกษตรกร มีระยะเวลาในการเป็นครัวเรือนเฉลี่ยค่อนข้างสูง สามีภรรยา มักใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นระยะเวลานาน (ดังตาราง 10)

ตาราง 10 ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน

ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน (ปี)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 11 ปี	26	6.5
11 – 15	41	10.25
16 – 20	63	15.75
21 – 25	75	18.75
26 - 30	93	23.25
สูงกว่า 30 ปี	102	25.5
รวม	400	100

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อยู่ในช่วง 5-6 คน มากที่สุด จำนวน 196 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.00 รองลงมา อยู่ในช่วง 3-4 คน จำนวน 168 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.00 ต่ำสุดอยู่ในช่วงสูงกว่า 8 คน จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.25 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย เท่ากับ 4.75 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด เท่ากับ 11 คน ต่ำสุด เท่ากับ 2 คน (ดังตาราง 11)

ตาราง 11 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน(คน)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1 – 2	6	1.5
3 – 4	168	42
5 – 6	196	49
สูงกว่า 6 คน	30	7.75
รวม	400	100

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยทำงาน อยู่ในช่วง 1 - 2 คน มากที่สุด จำนวน 260 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.00 รองลงมา อยู่ในช่วง 3 – 4 คน จำนวน 140 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.00 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยทำงานเฉลี่ย เท่ากับ 2.37 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยทำงาน สูงสุด เท่ากับ 2 คน ต่ำสุด เท่ากับ 6 คน (ดังตาราง 12)

ตาราง 12 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยทำงาน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ใน วัยทำงาน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1 – 2	260	65.00
3 – 4	140	35.00
รวม	400	100

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงระหว่าง 1-2 คน จำนวน 244 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.00 รองลงมา คือ อยู่ในช่วงมากกว่า 2 คน จำนวน 149 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.25 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นภาระเลี้ยงดูเฉลี่ยครัวเรือนละ เท่ากับ 2.26 คน จำนวนสมาชิกที่เป็นภาระเลี้ยงดูสูงสุด 5 คน และต่ำสุด คือ ไม่มี (ดังตาราง 13)

ตาราง 13 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นภาระเลี้ยงดู

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็น ภาระเลี้ยงดู(คน)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
0	7	1.75
1 – 2	244	61.00
มากกว่า 2 คน	149	37.25
รวม	400	100

2. ข้อมูลเกี่ยวกับ การออมของครัวเรือนเกษตรกร ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

การออมของครัวเรือนเกษตรกร ปีการเพาะปลูก 2547/48 จากการศึกษาพบว่า การออมของครัวเรือนเกษตรกร สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ การออมทางการเงิน เช่น เงินฝากธนาคาร เงินให้กู้ยืม ที่มีได้จ่ายไปเพื่อการบริโภค และการออมในรูปสินทรัพย์ คือ ผลรวมของมูลค่าของสินทรัพย์คงทนทั้งหมดในครัวเรือน และการออมรวมที่เป็นการรวมระหว่างการออมในรูปการเงินกับการออมในรูปสินทรัพย์ดังกล่าว เมื่อพิจารณาพบว่าครัวเรือนเกษตรกรมีการออมในรูปการเงินอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท มากที่สุด จำนวน 140 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.00 โดยต่ำสุดอยู่ในช่วง มากกว่า 60,000 บาท จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.50 การออมของครัวเรือนเกษตรกรสูงสุด เท่ากับ 130,000 บาท และต่ำสุด เท่ากับ 5,900 บาท(ดังตารางที่ 14) การออมในรูปสินทรัพย์ อยู่ในช่วง 10,001 – 20,000 บาท มากที่สุด จำนวน 134 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.50 โดยต่ำสุดอยู่ในช่วง 60,001 – 70,000 บาท จำนวน 7

ราย คิดเป็นร้อยละ 1.75 การออมของครัวเรือนเกษตรกรรมสูงสุด เท่ากับ 439,050 บาท และต่ำสุด ไม่มีการออม(ดังตารางที่ 15) และการออมรวมอยู่ในช่วง มากกว่า 30,001 – 40,000 บาท มากที่สุด จำนวน 89 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.25โดยต่ำสุดอยู่ในช่วง น้อยกว่า10,001 บาท จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.75 การออมของครัวเรือนเกษตรกรรมสูงสุด เท่ากับ 484,050 บาท และต่ำสุด ไม่มีการออม บาท(ดังตารางที่ 16)

อย่างไรก็ดีเกษตรกรก็ยังมีการออมในรูปการเงินเกือบทุกครัวเรือน ทั้งนี้เพื่อให้พอมีสภาพคล่องในการใช้จ่ายใช้สอยไม่ว่า เก็บไว้ใช้เพื่อบริโภคและเก็บไว้ใช้ในยามขาดแคลน รวมทั้งใช้ในงานเกษตรด้วย

ตาราง 14 การออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับชั้นการออม

ระดับชั้นการออม (บาท)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10,001	88	22.00
10,001 – 20,000	140	35.00
20,001 – 30,000	111	27.75
30,001 – 40,000	43	10.75
40,001 – 50,000	11	2.75
50,001 – 60,000	5	1.25
มากกว่า 60,000	2	0.50
รวม	400	100.00

ตาราง 15 การออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับชั้นการออม

ระดับชั้นการออม (บาท)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10,001	22	5.50
10,001 – 20,000	134	33.50
20,001 – 30,000	106	26.50
30,001 – 40,000	42	10.50
40,001 – 50,000	12	3.00
50,001 – 60,000	18	4.50
60,001 – 70,000	7	1.75
70,001 – 80,000	8	2.00
มากกว่า 80,000	51	12.75
รวม	400	100.00

ตาราง 16 การออมรวมของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับชั้นการออม

ระดับชั้นการออม (บาท)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10,001	11	2.75
10,001 – 20,000	17	4.25
20,001 – 30,000	57	14.25
30,001 – 40,000	89	22.25
40,001 – 50,000	65	16.25
50,001 – 60,000	41	10.25
60,001 – 70,000	27	6.75
70,001 – 80,000	16	4.00
มากกว่า 80,000	77	19.25
รวม	400	100.00

วัตถุประสงค์เกี่ยวกับการออมทางการเงินของครัวเรือนเกษตรกร

จากการศึกษาวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการออมทางการเงินของครัวเรือนเกษตรกร พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่จะเลือกออมเพื่อใช้ในการบริโภคเป็นลำดับแรก ส่วนวัตถุประสงค์ลำดับรองลงมานั้นเป็นการออมเพื่อใช้เมื่อเจ็บป่วย

ตาราง 17 วัตถุประสงค์เกี่ยวกับการออมทางการเงินของครัวเรือนเกษตรกร

วัตถุประสงค์การออมทางการเงิน	ลำดับที่ 1	
	จำนวน	ร้อยละ
ใช้เมื่อแก่ชรา	84	21
ใช้เมื่อเจ็บป่วย	65	16.25
เพื่อทำการเกษตร	15	3.75
ใช้ในการบริโภค	92	23
ใช้เวลาขาดแคลน	90	22.5
อื่นๆ	7	1.75
ไม่เลือก	47	11.75

3. ข้อมูลเกี่ยวกับ รายได้สุทธิทางการเกษตร รายได้สุทธินอกภาคเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร รายได้รวมสุทธิ รายจ่ายทางการเกษตร รายจ่ายนอกการเกษตร ในอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

รายได้สุทธิทางการเกษตร

รายได้สุทธิทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร ปีการเพาะปลูก 2547/48 ซึ่งเป็นผลรวมของรายได้ทางการเกษตร หักด้วยค่าใช้จ่ายทางการเกษตร ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีรายได้สุทธิทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 18,790.68 บาทต่อปี มีรายได้สุทธิทางการเกษตรสูงสุด 135,225 บาท ต่ำสุดติดลบ 4,000 บาท มีรายได้สุทธิทางการเกษตร อยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท จำนวนมากที่สุด 169 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.25 รองลงมาอยู่ในช่วง 20,000-30,000 บาท จำนวน 110 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.50 อยู่ในช่วง 70,001-80,000 บาท จำนวนน้อยที่สุด 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.50 (ดังตาราง 18)

ตาราง 18 รายได้สุทธิทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับชั้นรายได้

ระดับชั้นรายได้สุทธิทาง การเกษตร (บาท)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รายได้สุทธิติดลบ	7	1.75
1 – 10,000	74	18.50
10,001 – 20,000	169	42.25
20,001 – 30,000	111	27.75
มากกว่า 30,000	39	9.75
รวม	400	100

รายได้สุทธินอกภาคเกษตร

รายได้สุทธินอกภาคเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร ปีการเพาะปลูก 2547/48 เป็นผลรวมของรายได้นอกภาคเกษตร หักด้วยค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรครัวเรือนเกษตรกร ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีรายได้สุทธินอกภาคเกษตรในรายได้สุทธิติดลบ 231 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.75 รองลงมาอยู่ในช่วง 1-10,000 บาท จำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.50 ต่ำสุดอยู่ในช่วง 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 1 รายได้สุทธินอกภาคการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 4,785.97 บาท รายได้สุทธินอกภาคเกษตรสูงสุด 788,000 บาท ต่ำสุดติดลบ 269,000 บาท (ดังตาราง 19)

ตาราง 19 รายได้สุทธินอกภาคการเกษตรของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับชั้นรายได้

ระดับชั้นรายได้สุทธินอกภาค การเกษตร (บาท)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รายได้สุทธิติดลบ	231	57.75
1 – 10,000	62	15.50
10,001 – 20,000	43	10.75
20,001 – 30,000	4	1.00
30,001 – 40,000	14	3.50

ตาราง 19 (ต่อ)

ระดับชั้นรายได้สุทธินอกภาค การเกษตร (บาท)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
40,001 – 50,000	10	2.50
50,001 – 60,000	9	2.25
60,001 – 70,000	5	1.25
70,001 – 80,000	6	1.50
มากกว่า 80,000	16	4.00
รวม	400	100

รายได้สุทธิรวม

รายได้สุทธิรวมของครัวเรือนเกษตรกร ปีการเพาะปลูก 2547/48 เป็นผลรวมของรายได้สุทธิทาง การเกษตร กับรายได้สุทธินอกภาคเกษตร ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้สุทธิรวม อยู่ในช่วง 1-10,000 บาท จำนวนมากที่สุด 82 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.50 รองลงมา คืออยู่ในช่วงรายได้สุทธิติดลบ จำนวน 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.75 ต่ำสุด อยู่ในช่วง 60,001-70,000 บาท จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.25 โดยมีรายได้สุทธิรวมเฉลี่ยครัวเรือนละ 23,576.64 บาท มีรายได้สุทธิรวมสูงสุด 803,800 บาท และมีรายได้สุทธิรวมต่ำสุด ติดลบ 147,950 บาท (ดังตาราง 20)

ตาราง 20 รายได้สุทธิรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระดับชั้นรายได้

ระดับชั้นรายได้สุทธิรวมของ ครัวเรือนเกษตรกร (บาท)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รายได้สุทธิติดลบ	75	18.75
1 – 10,000	82	20.50
10,001 – 20,000	76	19.00
20,001 – 30,000	50	12.50
30,001 – 40,000	45	11.25
40,001 – 50,000	19	4.75

ตาราง 20 (ต่อ)

ระดับชั้นรายได้สุทธิรวมของ ครัวเรือนเกษตร (บาท)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
50,001 – 60,000	16	4.00
60,001 – 70,000	5	1.25
70,001 – 80,000	9	2.25
มากกว่า 80,000	23	5.75
รวม	400	100

สำหรับรายได้สุทธิรวมของครัวเรือนเกษตรกร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้สุทธิทาง
การเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 18,790.68 บาท คิดเป็นร้อยละ 79.70 ของรายได้สุทธิเฉลี่ยรวม มี
รายได้สุทธินอกภาคเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 4,785.97 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.30 ของรายได้
สุทธิเฉลี่ยรวม โดยมีรายได้สุทธิรวมสูงสุด 803,800 บาท ต่ำสุด ติดลบ 147,950 บาท ซึ่งจะ
เห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้สุทธิรวมสูงสุด ต่ำสุด แตกต่างกันมาก ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า
เกษตรกรที่มีรายได้สูงสุดเป็นเกษตรกรรายใหญ่ และเป็นผู้รวบรวมผลผลิตภายในท้องถิ่น ซึ่ง
สามารถต่อรองราคาผลผลิตได้มากกว่าเกษตรกรรายย่อย เนื่องจากเกษตรกรรายย่อยจำเป็นที่
จะต้องแบ่งผลผลิตส่วนหนึ่งไว้เพื่อบริโภค และขายผลผลิตในส่วนที่เหลือจากการบริโภค ซึ่งทำ
ให้เกษตรกรมีรายได้จากการขายผลผลิตเพียงเล็กน้อย (ดังตาราง 21)

ตาราง 21 รายได้สุทธิรวมของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามประเภทของรายได้

ประเภทของ รายได้	รายได้ต่ำสุด (บาท ครัวเรือน)	รายได้สูงสุด (บาท ครัวเรือน)	เฉลี่ย (บาท ครัวเรือน)	ทั้งหมด (บาท)	ร้อยละ
รายได้สุทธิทาง การเกษตร	-4000	135,225	18,790.68	7,516,270	79.70
รายได้สุทธินอก ภาคการเกษตร	-269000	788,000	4,785.67	1,914,388	20.30
รายได้สุทธิรวม	-273,000	923,225	23,576.35	9,430,658	100

หมายเหตุ : รายได้สุทธิ คือรายได้ทั้งหมดลบด้วยค่าใช้จ่าย มีค่าติดลบเมื่อค่าใช้จ่ายมากกว่า
รายได้

รายจ่ายทางการเกษตร

รายจ่ายทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร ปีการเพาะปลูก 2547/48 ซึ่งเป็นผลรวมของค่าใช้จ่ายทางการเกษตร ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีรายจ่ายทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 7129.075 บาทต่อปี มีรายจ่ายทางการเกษตรสูงสุด 31400 บาท ต่ำสุดไม่มี มีรายจ่ายทางการเกษตรอยู่ในช่วง 6,001-9,000 บาท จำนวนมากที่สุด 208 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมาอยู่ในช่วง 3,001-6,000บาท จำนวน 122 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.50 อยู่ในช่วงมากกว่า 12,000 บาท จำนวนน้อยที่สุด 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.75 (ดังตาราง 22)

ตาราง 22 รายจ่ายทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระดับชั้นรายจ่าย

ระดับชั้นรายจ่ายทางการเกษตร (บาท)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1 – 3,000	25	6.25
3,001 – 6,000	122	30.50
6,001 – 9,000	208	52.00
9,001 – 12,000	26	6.50
มากกว่า 12,000	19	4.75
รวม	400	100

รายจ่ายนอกภาคการเกษตร

รายจ่ายนอกภาคการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร ปีการเพาะปลูก 2547/48 ซึ่งเป็นผลรวมของค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 35447.46 บาทต่อปี รายจ่ายนอกภาคการเกษตรสูงสุด 246700 บาท ต่ำสุด 3,000 บาท รายจ่ายนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 30,001-40,000 บาท จำนวนมากที่สุด 156 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมาอยู่ในช่วง 40,001-50,000บาท จำนวน 89 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.25 อยู่ในช่วง 70,001 – 80,000 และมากกว่า 80,000 บาท จำนวนน้อยที่สุด 1 รายเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 0.25 (ดังตาราง 23)

ตาราง 23 รายจ่ายนอกภาคการเกษตรของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับชั้นรายจ่าย

ระดับรายจ่ายนอกภาค การเกษตร (บาท)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1 – 10,000	13	3.75
10,001 – 20,000	42	10.50
20,001 – 30,000	81	20.25
30,001 – 40,000	156	36.50
40,001 – 50,000	89	22.25
50,001 – 60,000	11	2.75
60,001 – 70,000	6	1.50
70,001 – 80,000	1	0.25
มากกว่า 80,000	1	0.25
รวม	400	100

สินทรัพย์

สินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร ปีการเพาะปลูก 2547/48 เป็นผลรวมสินทรัพย์ทั้งหมดในครัวเรือน ผู้ให้ข้อมูลมีสินทรัพย์อยู่ในช่วงมากกว่า 800,000 บาท จำนวนมากที่สุด 138 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.50 รองลงมา คืออยู่ในช่วงน้อยกว่า 600,001 – 700,000 บาท จำนวน 79 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.75 ต่ำสุดอยู่ในช่วง 1 – 100,000 บาท จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.25 ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการซื้อสินทรัพย์คงทนที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน เช่นรถจักรยานยนต์ รวมไปถึงเพื่อใช้ในการเกษตร (ดังตาราง 24)

ตาราง 24 สินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับชั้นสินทรัพย์

ระดับชั้นสินทรัพย์ ของครัวเรือนเกษตร (บาท)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1 – 100,000	5	1.25
100,001 – 200,000	15	3.75
200,001 – 300,000	24	6.00
300,001 – 400,000	24	6.00
400,001 – 500,000	33	8.25

ตาราง 24 (ต่อ)

ระดับชั้นสินทรัพย์ ของครัวเรือนเกษตร (บาท)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
500,001 – 600,000	32	8.00
600,001 – 700,000	79	19.75
700,001 – 800,000	50	12.50
มากกว่า 800,000	138	34.50
รวม	400	100

หนี้สิน

หนี้สินของครัวเรือนเกษตรกร ปีการเพาะปลูก 2547/48 เป็นผลรวมหนี้สินทั้งหมดในครัวเรือน ผู้ให้ข้อมูลมีหนี้สินอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท จำนวนมากที่สุด 169 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.25 รองลงมา คืออยู่ในช่วงน้อยกว่า 1 – 10,000 บาท จำนวน 94 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.5 ต่ำสุด อยู่ในช่วง มากกว่า 40,000 บาท จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 1 (ดังตารางที่ 25) ตาราง 25 หนี้สินของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับชั้นหนี้สิน

ระดับชั้นหนี้สินของครัวเรือน เกษตร (บาท)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่มีหนี้สิน	23	5.75
1 – 10,000	94	23.5
10,001 – 20,000	169	42.25
20,001 – 30,000	93	23.25
มากกว่า 30,000	21	5.25
รวม	400	100

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกร อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกร อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร โดยอาศัยวิธีการทางสถิติในรูปของ การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ได้กำหนดแบบจำลองสมการดังต่อไปนี้

$$S_{i=j} = a_0 + a_1X_1 + a_2X_2 + a_3X_{3-1} + a_4X_{3-2} + a_5X_4 + a_6X_5 + a_7X_6 + a_8X_7 + a_9X_8 + a_{10}X_9 + e$$

โดยที่

$S_{i=1}$ = การออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ในรูปการเงิน (บาท)

$S_{i=2}$ = การออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ในรูปสินทรัพย์ (บาท)

$S_{i=3}$ = ผลรวมการออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ในรูปการเงินและในรูปสินทรัพย์ (บาท)

X_1 = เพศหัวหน้าครัวเรือน

X_2 = อายุหัวหน้าครัวเรือน (ปี)

X_3 = การศึกษาหัวหน้าครัวเรือน

X_{3-1} = ตัวแปรหุ่นแทนการศึกษาในระดับประถมศึกษา

X_{3-2} = ตัวแปรหุ่นแทนการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

X_4 = รายได้สุทธิทางการเกษตร(บาท)

X_5 = รายได้สุทธินอกการเกษตร (บาท)

X_6 = หนี้สิน (บาท)

X_7 = สินทรัพย์ (บาท)

X_8 = สัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (ร้อยละ)

X_9 = ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน (ปี)

$a_0, a_1, \dots, a_9$ = พารามิเตอร์

e = ค่าความคาดเคลื่อน

ตาราง 26 ค่าสัมประสิทธิ์ ของปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกร แบ่งตามประเภท
ของการออม

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ของปัจจัย(B)	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ของปัจจัย(B)	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ของปัจจัย(B)
	ออมทางการเงิน	ออมในรูปแบบสินทรัพย์	ออมรวม
(Constant)	-4054.090	-494873.881	-498927.970
เพศหัวหน้าครัวเรือน(X_1)	1700.251 ^{ns}	-2107.164 ^{ns}	-406.913 ^{ns}
อายุหัวหน้าครัวเรือน(X_2)	73.890 ^{ns}	-813.213 ^{ns}	-739.324 ^{ns}
การศึกษาในระดับ ประถมศึกษา(X_{3-1})	13413.293 ^{ns}	557057.152 ^{**}	570470.445 ^{**}
การศึกษาในระดับ มัธยมศึกษา(X_{3-2})	19837.953 ^{ns}	600363.202 ^{**}	620201.156 ^{**}
รายได้สุทธิทางเกษตร (X_4)	.195 ^{**}	1.095 ^{**}	1.291 ^{**}
รายได้สุทธินอกการเกษตร (X_5)	.01478 ^{ns}	.661 ^{**}	.675 ^{**}
หนี้สิน(X_6)	-.337 ^{**}	-2.053 ^{**}	-2.390 ^{**}
สินทรัพย์(X_7)	.007335 ^{**}	.04204 ^{**}	.04938 ^{**}
สัดส่วนสมาชิกที่อยู่ในวัย ฟุ้งฟิง(X_8)	-423.726 ^{ns}	22062.764 ^{**}	21639.038 ^{**}
ระยะเวลาในการเป็น ครัวเรือน(X_9)	150.806 ^{ns}	-498.462 ^{ns}	-347.656 ^{ns}
R	.497	.509	.515
R Square	.247	.259	.265
Adjusted R Square	.228	.240	.246
Sig.F	.000	.000	.000

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกร อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร โดยอาศัยวิธีการทางสถิติในรูปของ การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ซึ่งผลของการวิเคราะห์จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร มีดังนี้

$$S_{i=1} = -4054.09 + 1720.25X_1 + 73.89X_2 + 13413.29X_{3-1} + 19837.95X_{3-2} + 0.195X_4 + 0.0147X_5 - 0.337X_6 + 0.007335X_7 - 423.726X_8 + 150.806X_9$$

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร ได้แก่ รายได้สุทธิทางการเกษตร หนี้สิน สินทรัพย์ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ส่วน เพศหัวหน้าครัวเรือน อายุหัวหน้าครัวเรือน การศึกษาในระดับประถมศึกษา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา รายได้สุทธินอกการเกษตร สัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน นั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกรทุกตัว พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.247 แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัย เพศหัวหน้าครัวเรือน อายุหัวหน้าครัวเรือน การศึกษาในระดับประถมศึกษา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา รายได้สุทธิทางการเกษตร รายได้สุทธินอกการเกษตร หนี้สิน สินทรัพย์ สัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน ประมาณร้อยละ 24.70 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 75.30 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาเข้ามาในสมการ

เมื่อทำการตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 แล้วทำการประมาณค่าสมการใหม่ จะได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

$$S_{i=1} = 18016.461 + 0.197X_4 - 0.344X_6 + 0.00798X_7$$

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร หลังจากตัดตัวแปรอิสระที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 แล้ว พบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร ได้แก่ รายได้สุทธิทางการเกษตร หนี้สิน สินทรัพย์ มีผลต่อการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกรทุกตัว พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.210 แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร สามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัย รายได้สุทธิทาง

การเกษตร หนี้สิน สินทรัพย์ ประมาณร้อยละ 21.00 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 79.00 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำเข้ามาในสมการ

ตาราง 27 ค่าสัมประสิทธิ์ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสถิติ T ของปัจจัยที่มีผลต่อการออมทางการเงินของครัวเรือนเกษตรกร

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัย(B)	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T	ระดับนัยสำคัญของT
(Constant)	18016.461	1462.335		12.320	.000
รายได้สุทธิทางการเกษตร (X_4)	.197	.038	.241	5.174	.000**
หนี้สิน (X_6)	-.344	.056	-.279	-6.159	.000**
สินทรัพย์ (X_7)	.007987	.001	.264	5.751	.000**
R			.458		
R Square			.210		
Adjusted R Square			.204		
Sig. F			.000		

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

รายได้สุทธิทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร (X_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกรซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 0.197 หมายความว่า ถ้ารายได้สุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ปริมาณการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 0.197 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

หนี้สิน ของครัวเรือนเกษตรกร (X_6) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกรซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ เท่ากับ 0.334 หมายความว่า ถ้าหนี้สินเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ปริมาณการออมในรูปการเงินของครัวเรือนลดลง 0.334 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สินทรัพย์ ของครัวเรือนเกษตรกร (X_7) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกรซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก เท่ากับ 0.007987 หมายความว่าสินทรัพย์เพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ปริมาณการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 0.007987 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร มีดังนี้

$$S_{i=2} = -494873.881 - 2107.164X_1 - 813.213X_2 + 557057.152X_{3-1} + 600363.202X_{3-2} + 1.095X_4 + 0.661X_5 - 2.053X_6 + 0.04204X_7 + 22062.764X_8 - 498.462X_9$$

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร ได้แก่การศึกษาในระดับประถมศึกษา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา รายได้สุทธิทางการเกษตร หนี้สิน สินทรัพย์ รายได้สุทธินอกการเกษตร สัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยฟุ้งเฟ้อ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ส่วน เพศหัวหน้าครัวเรือน อายุหัวหน้าครัวเรือน ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือนนั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกรทุกตัว พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 10 ตัว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมทางการเงินของครัวเรือนเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.259 แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัย เพศหัวหน้าครัวเรือน อายุหัวหน้าครัวเรือน การศึกษาในระดับประถมศึกษา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา รายได้สุทธิทางการเกษตร รายได้สุทธินอกการเกษตร หนี้สิน สินทรัพย์ สัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยฟุ้งเฟ้อ ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน ประมาณร้อยละ 25.90 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 74.10 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาเข้ามาในสมการ

เมื่อทำการตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 แล้วทำการประมาณค่าสมการใหม่ จะได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

$$S_{i=2} = -482690.41 + 495425.3X_{3-1} + 553446.211X_{3-2} + 0.958X_4 + 0.603X_5 - 2.112X_6 + 0.0382X_7 + 21366.578X_8$$

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร หลังจากตัดตัวแปรอิสระที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งมีตัวแปรอิสระ 7 ตัวแปร ได้แก่ การศึกษาในระดับประถมศึกษา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา รายได้สุทธิทางการเกษตร รายได้สุทธินอกการเกษตร หนี้สิน สินทรัพย์ สัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยฟุ้งเฟ้อ มีผลต่อ

การออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกรทุกตัว พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมทางการเงินของครัวเรือนเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.247 แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัยการศึกษาในระดับประถมศึกษา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา รายได้สุทธิทางการเกษตร รายได้สุทธินอกการเกษตร หนี้สิน สินทรัพย์ สัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงประมาณร้อยละ 24.70 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 75.30 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำเข้ามาในสมการ

ตาราง 28 ค่าสัมประสิทธิ์ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสถิติ T ของปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร

ตัวแปร อิสระ	ค่า สัมประสิทธิ์ ถดถอยของ ปัจจัย(B)	ค่าความ คลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่า สัมประสิทธิ์ การถดถอย มาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T	ระดับ นัยสำคัญ ของT
(Constant)	-482690.410	114075.852		-4.231	.000
การศึกษาในระดับ ประถมศึกษา (X_{3-1})	495425.300	112364.605	1.710	4.409	.000**
การศึกษาในระดับ มัธยมศึกษา (X_{3-2})	553446.211	110881.609	1.883	4.991	.000**
รายได้สุทธิทาง เกษตร(X_4)	.958	.278	.166	3.450	.001**
รายได้สุทธินอก การเกษตร(X_5)	.603	.113	.395	5.346	.000**
หนี้สิน(X_6)	-2.112	.398	-.243	-5.306	.000**
สินทรัพย์(X_7)	.03820	.010	.179	3.944	.000**

ตาราง 28 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัย(B)	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T	ระดับนัยสำคัญของ T
สัดส่วนสมาชิกที่อยู่ในวัยฟุ้งเฟ้อ (X_8)	21366.578	7411.218	.129	2.883	.004**
	R		.497		
	R Square		.247		
	Adjusted R Square		.234		
	Sig. F		.000		

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

การศึกษาในระดับประถมศึกษา (X_{3-1}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมในรูปแบบสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก เท่ากับ 495425.3 หมายความว่า ถ้าเกษตรกรที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาเพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้ปริมาณการออมในรูปแบบสินทรัพย์ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 495425.3 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (X_{3-2}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมในรูปแบบสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก เท่ากับ 553446.211 หมายความว่า ถ้าเกษตรกรที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้ปริมาณการออมในรูปแบบสินทรัพย์ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 553446.211 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

รายได้สุทธิทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร (X_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมในรูปแบบสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกรซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 0.658 หมายความว่า ถ้ารายได้สุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ปริมาณการออมในรูปแบบสินทรัพย์ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 0.658 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

รายได้สุทธินอกการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกรซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 0.603 หมายความว่า ถ้ารายได้สุทธินอกการเกษตรเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ปริมาณการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 0.603 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

หนี้สิน ของครัวเรือนเกษตรกร (X_6) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกรซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ เท่ากับ 2.112 หมายความว่า ถ้าหนี้สินเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ปริมาณการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนลดลง 2.112 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สินทรัพย์ ของครัวเรือนเกษตรกร (X_7) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกรซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก เท่ากับ 0.03820 หมายความว่า สินทรัพย์เพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ปริมาณการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 0.03820 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สัดส่วนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ของครัวเรือนเกษตรกร (X_8) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกรซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก เท่ากับ 21366.578 หมายความว่า สัดส่วนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ปริมาณการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 21366.578 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกร มีดังนี้

$$S_{i=3} = -498927.97 - 406.913X_1 - 739.324X_2 + 570470.445X_{3-1} + 620201.156X_{3-2} \\ + 1.291X_4 + 0.675X_5 - 2.39X_6 + 0.04938X_7 + 21639.038X_8 - 347.656X_9$$

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกร พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร ได้แก่การศึกษาในระดับประถมศึกษา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา รายได้สุทธิทางการเกษตร หนี้สิน สินทรัพย์ รายได้สุทธินอกการเกษตร สัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ส่วน เพศหัวหน้าครัวเรือน อายุหัวหน้าครัวเรือน ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือนนั้น ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกรทุกตัว พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 10 ตัว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.265 แสดงให้เห็นว่าการ

เปลี่ยนแปลงการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัย เพศหัวหน้าครัวเรือน อายุหัวหน้าครัวเรือน การศึกษาในระดับประถมศึกษา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา รายได้สุทธิทางการเกษตร รายได้สุทธินอกการเกษตร หนี้สิน สินทรัพย์ สัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน ประมาณร้อยละ 26.50 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 73.50 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาเข้ามาในสมการ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกร เมื่อทำการตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 แล้วทำการประมาณค่าสมการใหม่ จะได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

$$S_{i=3} = -489106.325 + 518951.889X_{3-1} + 581105.737X_{3-2} + 1.186X_4 + 0.627X_5 \\ - 2.43X_6 + 0.04603X_7 + 20997.609X_8$$

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมครัวเรือนเกษตรกร หลังจากตัดตัวแปรอิสระที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งมีตัวแปรอิสระ 7 ตัวแปร ได้แก่ การศึกษาในระดับประถมศึกษา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา รายได้สุทธิทางการเกษตร รายได้สุทธินอกการเกษตร หนี้สิน สินทรัพย์ สัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง มีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกรทุกตัว พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.258 แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัย การศึกษาในระดับประถมศึกษา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา รายได้สุทธิทางการเกษตร รายได้สุทธินอกการเกษตร หนี้สิน สินทรัพย์ สัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ประมาณร้อยละ 25.80 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 74.20 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาเข้ามาในสมการ

ตาราง 29 ค่าสัมประสิทธิ์ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสถิติ T ของปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกร

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัย(B)	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T	ระดับนัยสำคัญของT
(Constant)	-489106.325	122932.735		-3.979	.000
การศึกษาในระดับประถมศึกษา (X_{3-1})	518951.889	121088.626	1.651	4.286	.000**
การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (X_{3-2})	581105.737	119490.490	1.822	4.863	.000**
รายได้สุทธิทางเกษตร(X_4)	1.186	.299	.190	3.962	.000**
รายได้สุทธินอกการเกษตร(X_5)	.627	.122	.378	5.161	.000**
หนี้สิน(X_6)	-2.430	.429	-.258	-5.666	.000**
สินทรัพย์(X_7)	.04603	.010	.199	4.410	.000**
สัดส่วนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง(X_8)	20997.609	7986.627	.117	2.629	.009**
R			.508		
R Square			.258		
Adjusted R Square			.244		
Sig. F			.000		

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

การศึกษาในระดับประถมศึกษา (X_{3-1}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก เท่ากับ 518951.889 หมายความว่า ถ้าเกษตรกร

ที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาเพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้ปริมาณการออมรวมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 518951.889 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (X_{3-2}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมรวมของครัวเรือนเกษตร ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก เท่ากับ 518805.737 หมายความว่า ถ้าเกษตรกรที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้ปริมาณการออมรวมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 518805.737 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

รายได้สุทธิทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร (X_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกรซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 1.186 หมายความว่า ถ้ารายได้สุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ปริมาณการออมรวมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1.186 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

รายได้สุทธินอกการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกรซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 0.627 หมายความว่า ถ้ารายได้สุทธินอกการเกษตรเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ปริมาณการออมรวมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 0.627 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

หนี้สิน ของครัวเรือนเกษตรกร (X_6) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกรซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ เท่ากับ 2.43 หมายความว่า ถ้าหนี้สินเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ปริมาณการออมรวมของครัวเรือนลดลง 2.43 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สินทรัพย์ ของครัวเรือนเกษตรกร (X_7) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกรซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก เท่ากับ 0.04603 หมายความว่า สินทรัพย์เพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ปริมาณการออมรวมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 0.04603 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สัดส่วนสมาชิกที่อยู่ในวัยฟุ้งเฟ้อ ของครัวเรือนเกษตรกร (X_8) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกรซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก เท่ากับ 20997.609 หมายความว่า สัดส่วนสมาชิกที่อยู่ในวัยฟุ้งเฟ้อเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ปริมาณการออมรวมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 20997.609 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนเกษตรกร อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

การศึกษาถึงปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนเกษตรกร ในอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ปัญหาส่วนใหญ่ของครัวเรือน คือ ปัญหาเกี่ยวกับราคาผลผลิตที่ออกสู่ตลาดไม่มีความแน่นอน เกษตรกรมีอำนาจต่อรองน้อย และมีความจำเป็นต้องขายผลผลิตทางการเกษตร จึงทำให้รายได้จากการขายผลผลิตไม่แน่นอนและส่งผลกระทบต่อการออมด้วย นอกจากนี้ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนในการผลิต ทำให้ต้องมีการกู้หนี้ยืมสิน ทั้งในระบบและนอกระบบ ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนเพิ่มคือดอกเบี้ย และปัญหาที่ตามมาจากการกู้ยืมคือเกษตรกรใช้เงินทุนที่กู้ยืมมาผิดวัตถุประสงค์ เช่นเกษตรกรมักจะนำเงินไปซื้อสินทรัพย์ซึ่งอาจจะยังไม่จำเป็นในขณะนั้น ทำให้เมื่อถึงกำหนดฤดูกาลเก็บเกี่ยวเกษตรกรต้องรีบขายผลผลิตเพื่อนำเงินมาชำระดอกเบี้ยและเงินกู้ยืม ทำให้ผลผลิตออกสู่ตลาดมากทำให้ราคาลดต่ำลง ทำให้ปริมาณการออมน้อยลงตามไปด้วย ปัญหาอีกอย่างเกษตรกรขาดการแนะนำเกี่ยวกับความรู้และการพัฒนาพันธุ์พืชเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรจากทางการ ทำให้ผลิตที่ได้ไม่ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยและส่วนใหญ่พื้นที่ทำการเกษตรจะอยู่นอกพื้นที่ชลประทาน จึงทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรได้ปีละครั้ง นอกจากนี้เกษตรกรยังขาดการรับรู้ข่าวสาร ทั้งข่าวสารการตลาดราคาสินค้า ความต้องการสินค้าของตลาดในขณะนั้น ซึ่งเกษตรกรจะรับรู้ข่าวสารจากเพื่อนบ้าน ทำให้เสียเปรียบพ่อค้าคนกลางซึ่งจะรู้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของตลาดรวดเร็วและถูกต้องกว่า ทำให้ต้องขายผลผลิตในราคาต่ำ และปัญหาหนึ่งคือเกษตรกรบางครัวเรือนมีที่ดินทำกินไม่เพียงพอ ต้องหารายได้เสริมนอกภาคการเกษตรมาจุนเจือครอบครัว

ตาราง 30 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนเกษตรกร

สภาพปัญหาและอุปสรรค	จำนวนการตอบ
ความไม่แน่นอนของราคาสินค้าเกษตร	356
เกษตรกรขาดแคลนเงินทุน	285
เกษตรกรใช้เงินทุนที่กู้ยืมมาผิดวัตถุประสงค์	232
เกษตรกรรีบขายผลผลิตเพื่อนำเงินมาชำระหนี้	180
ขาดการแนะนำเกี่ยวกับความรู้และการพัฒนาพันธุ์พืช	152
เกษตรกรมีการศึกษาในชั้นต่ำ	124
เกษตรกรขาดความรู้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับตลาด	95
เกษตรกรมีที่ดินไม่เพียงพอต่อการทำกิน	54

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งค้นคว้าเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอลำเภองอก จังหวัดยโสธร ปีการเพาะปลูก 2547 / 48 ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนส่งเสริมการออมของครัวเรือนเกษตรกรในเขตอำเภอลำเภองอก จังหวัดยโสธรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอลำเภองอก จังหวัดยโสธร ปีการเพาะปลูก 2547 / 48 มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. เพื่อศึกษาถึงสถานะส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งสถานะการออมของครัวเรือนเกษตรกร อำเภอลำเภองอก จังหวัดยโสธร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกร อำเภอลำเภองอก จังหวัดยโสธร
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอลำเภองอก จังหวัดยโสธร

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ครัวเรือนเกษตรกรที่อยู่ในเขตอำเภอลำเภองอก จังหวัดยโสธร ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 10 ตำบล สาเหตุที่เลือกพื้นที่ดังกล่าวเพราะมีประชากรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นอาชีพหลักอาศัยอยู่หนาแน่น ซึ่งการเดินทางเพื่อเก็บข้อมูลค่อนข้างสะดวก ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 15,455 ครัวเรือน โดยการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อทราบขนาดของประชากรเพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุดที่ยอมรับได้ว่ามากพอที่จะเป็นตัวแทนของประชากรได้ โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 5 (0.05) โดยใช้สูตรของ Yamane (Tora Yamane : 1967)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครัวเรือนเกษตรกรที่อยู่ในเขตอำเภอลำเภองอก จังหวัดยโสธร จำนวนทั้งสิ้น 400 ครัวเรือน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

(Proportional Stratified Random Sampling) คือ จะสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละตำบลโดยตำบลที่มีประชากรมาก ก็จะสุ่มในสัดส่วนที่มาก จากนั้นสุ่มเลือกหมู่บ้านจากแต่ละตำบลโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบการจับฉลากเพื่อเลือกหมู่บ้านตามสัดส่วนจำนวน 50 หมู่บ้าน แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนสัดส่วนที่ได้จากแต่ละตำบล 10 ตำบลที่ถูกเลือก โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการเขียนบ้านเลขที่ของครัวเรือนเกษตรกรในแต่ละตำบล ใส่กล่องแล้วทำการจับฉลากเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่ต้องการ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศหัวหน้าครัวเรือน อายุหัวหน้าครัวเรือน การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน สัดส่วนจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยฟุ้งเฟ้อ รายได้สุทธิทางการเกษตร รายได้สุทธินอกการเกษตร หนี้สิน สินทรัพย์
2. ตัวแปรตาม คือ การออมของครัวเรือนเกษตรกร อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ วารสาร ตำราเรียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการออมภาคครัวเรือน เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีบทบาทต่อทิศทางการออมของเกษตรกรในเขตอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาความครอบคลุมในเนื้อหา สำนวน และภาษาที่ใช้เพื่อให้ได้ข้อความที่มีความสมบูรณ์
4. ดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความชัดเจนของภาษา ความครอบคลุมของเนื้อหา เพื่อหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity)
5. นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิมาแก้ไขและนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง แล้วนำไปทดลองใช้กับเกษตรกรตำบลสามแยก อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร จำนวน 50 ครัวเรือน โดยใช้เวลาในการทดลองใช้แบบสอบถาม 2 วัน แล้วทำการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ (α – Coefficient) ของครอนบัค (Cronback) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75

6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาแก้ไขปรับปรุงข้อคำถาม ข้อคำถามที่ไม่ชัดเจน และนำเสนอให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจสอบอีกครั้ง เพื่ออนุมัติการนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการทำการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกตอบ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อไปยังหน่วยงานในส่วนของฝ่ายบริหารงานปกครอง ที่ทำการอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร เพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากรและครัวเรือนเกษตรกร
2. ผู้วิจัยได้เตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ไปดำเนินการสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกตอบด้วยตัวเอง โดยจะมีการอธิบายและชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม เพื่อสร้างความเข้าใจในการตอบเพื่อให้มาซึ่งข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และทำการรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง
3. ดำเนินการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรทั้งหมด 400 ครัวเรือน ระหว่างเดือน สิงหาคม 2548

การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำข้อมูล

1. รวบรวมเอกสารตามความต้องการ แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด
2. นำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วมาลงรหัส (Coding) ในแบบลงรหัสเพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
3. นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วไปบันทึกในเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลโดยใช้โปรแกรม SPSS / PC

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่ออธิบายลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจสังคมและปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการออม
2. วิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ โดยการนำเอาสมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามการออมของครัวเรือนเกษตรกรกับปัจจัยอื่นๆ ที่กำหนดไว้ โดยใช้สถิติ T –Test และ F – Test โดยอาศัยรูปแบบการวิเคราะห์ ซึ่งได้กำหนดสมการของการออมไว้ดังนี้สมการการออมของเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เกษตรกรเป็นชายคิดเป็นร้อยละ 83.5 เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 16.5 อายุของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.5 ระดับการศึกษาของเกษตรกรส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 78.25 ซึ่งมีสถานภาพสมรสแล้วคิดเป็น 83.25 ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง มากกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่ มีจำนวน 5 - 6 คน คิดเป็นร้อยละ 49 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นภาระเลี้ยงดู จำนวน 0-2 คน คิดเป็นร้อยละ 62.75

รายได้สุทธิทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท คิดเป็น ร้อยละ 42.25 ต่ำสุดอยู่ในช่วง 70,001-80,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.50 และรายได้สุทธิทางการเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ 18,790.67 บาทต่อครัวเรือน รายได้สุทธินอกภาคเกษตรส่วนใหญ่ในช่วงรายได้สุทธิติดลบ คิดเป็นร้อยละ 57.75 ต่ำสุดอยู่ในช่วง 20,001 - 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1 และรายได้สุทธินอกภาคเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ 4,785.97 บาทต่อครัวเรือน รายได้สุทธิรวมส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.50 ต่ำสุด อยู่ในช่วง 60,001-70,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.25 และรายได้สุทธิรวมเฉลี่ยเท่ากับ 23,576.64 บาทต่อครัวเรือน

สินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร เป็นผลรวมสินทรัพย์คงทนและสินทรัพย์ถาวรทั้งหมดในครัวเรือน ผู้ให้ข้อมูลมีสินทรัพย์ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงมากกว่า 800,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.50 ต่ำสุดอยู่ในช่วง 1 - 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.25 โดยสินทรัพย์เฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกรอยู่ที่ 707,415 บาทต่อครัวเรือน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการซื้อสินทรัพย์คงทนที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน เช่นรถจักรยานยนต์ รวมไปถึงเพื่อใช้ในการเกษตร

หนี้สินของครัวเรือนเกษตรกร เป็นผลรวมหนี้สินทั้งหมดในครัวเรือน ผู้ให้ข้อมูลมีหนี้สินส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.25 ต่ำสุดอยู่ในช่วง มากกว่า 40,000 บาท จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 1 และเกษตรกรมีหนี้สินเฉลี่ยเท่ากับ 17,408.38 บาทต่อครัวเรือน

การออมของครัวเรือนเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า การออมของครัวเรือนเกษตรกรสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ การออมทางการเงิน การออมในรูปสินทรัพย์ และการออมรวม โดยมีการออมในรูปการเงินอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.00 ต่ำสุดอยู่ในช่วง มากกว่า 60,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.50 และครัวเรือนเกษตรกรมีการออมในรูปการเงินเฉลี่ย 21,380 บาทต่อครัวเรือน ส่วนการออมในรูปสินทรัพย์ อยู่ในช่วง 10,000 - 20,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.50 โดยต่ำสุดอยู่ในช่วง 60,001 - 70,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.75 โดยมีการออมในรูปสินทรัพย์เฉลี่ย 48,993 บาทต่อครัวเรือน และการออม

รวมอยู่ในช่วง 30,001 – 40,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.25 โดยต่ำสุดอยู่ในช่วงน้อยกว่า 10,001 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.75 และมีการออมรวมเฉลี่ย 70,373 บาทครัวเรือน

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร มี 3 ปัจจัย ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกรในเชิงบวก มี 2 ปัจจัย ได้แก่ รายได้สุทธิทางการเกษตร และ สินทรัพย์ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกรในเชิงลบ มี 1 ปัจจัย ได้แก่ หนี้สิน

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร มี 6 ปัจจัย ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกรในเชิงบวก มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้สุทธิในภาคการเกษตร รายได้สุทธินอกภาคเกษตร สินทรัพย์ และสัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกรในเชิงลบ มี 1 ปัจจัย ได้แก่ หนี้สิน

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกร จากผลการศึกษาพบว่า มี 6 ปัจจัย ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกรในเชิงบวก มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้สุทธิในภาคการเกษตร รายได้สุทธินอกภาคเกษตร สินทรัพย์ และสัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกรในเชิงลบ มี 1 ปัจจัย ได้แก่ หนี้สิน

ในส่วนของปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนเกษตรกร ปัญหาส่วนใหญ่ของครัวเรือน คือ ความไม่แน่นอนของราคาสินค้าเกษตร รองลงมาเป็นปัญหาเกษตรกรขาดแคลนเงินทุน เกษตรกรใช้เงินทุนที่กู้ยืมมาผิดวัตถุประสงค์ และปัญหาต่ำสุดคือการที่เกษตรกรมีที่ดินไม่เพียงพอต่อการทำกิน

การอภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกร อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ปีการเพาะปลูก 2547/48 สามารถอภิปรายผลได้ตามลำดับดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร มี 3 ปัจจัย ได้แก่ รายได้สุทธิทางการเกษตร (X_4), หนี้สิน (X_6) และ สินทรัพย์ (X_7) ดังสมการการออมในรูปการเงินคือ

$$S_{i=1} = 18016.461 + 0.197X_4 - 0.344X_6 + 0.00798X_7$$

รายได้สุทธิทางการเกษตร พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรที่มีรายได้สุทธิทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการออมในรูปการเงินมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครัวเรือนเกษตรกรในเขตอำเภอเลิงนกทา ส่วนใหญ่มีรายได้หลักมาจากการขายผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งนอกจากการทำอย่างเดียวยแล้ว เกษตรกรยังมีการทำการผลิตทางการเกษตรอย่างอื่นอีกหลายประเภท อาทิเช่น ทำนาควบคู่กับการทำไร่ ปลูกผัก และเลี้ยงสัตว์

ซึ่งสภาพภูมิประเทศทั่วไปของอำเภอเลิงนกทานั้นเอื้อต่อการปลูกข้าวได้เพียงปีละครั้ง ทำให้เกษตรกรต้องทำการเกษตรเสริมอย่างอื่นด้วย ทำให้รายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้นบ้าง จากนั้นเกษตรกรจะนำเงินที่ได้จากการขายผลผลิตดังกล่าวมาเก็บออมไว้ในรูปการเงิน เพื่อเก็บไว้ในการลงทุนต่อไป หรืออาจเก็บไว้ใช้ในยามจำเป็น ซึ่งจะเป็นสัดส่วนตามรายได้ที่หามาได้ ซึ่งงานวิจัยนี้พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินดาพร บุตรอารีย์ (2543) ที่ศึกษา ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกร ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลพ ปินดา (2545) ที่ศึกษา สภาพเศรษฐกิจสังคมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจอมทอง จำกัด อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ารายได้สุทธิทางการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือนเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเชิงบวก ซึ่งพบว่าเกษตรกรโดยทั่วไปจะมีการทำการเกษตรผสมผสานหลายอย่าง ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำนาอย่างเดียว จึงส่งผลต่อการออมเพิ่มขึ้นด้วย

หนี้สิน พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรที่มีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการออมในรูปการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเชิงลบ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครัวเรือนเกษตรกรที่มีหนี้สิน ซึ่งจะมีทั้งหนี้สินในรูปเงินสด และเป็นวัสดุ เครื่องมือทางด้านการเกษตร ซึ่งจะมีภาระในการจำนองทั้งดอกเบี้ย และเงินต้น ซึ่งเกษตรกรในเขตอำเภอเลิงนกทา ส่วนใหญ่จะมีแหล่งกู้ยืม คือ ธ.ก.ส. รองลงมาจะเป็นกองทุนหมู่บ้าน อย่างไรก็ตามเมื่อเกษตรกรมีรายได้แล้วต้องนำเงินบางส่วนใช้คืนเจ้าหนี้ ซึ่งแต่ละครัวเรือนจะมีจำนวนแตกต่างกันไป ซึ่งจำนวนหนี้ยิ่งมาก เกษตรกรก็ต้องรับภาระในการชำระคืนมากขึ้น เพื่อลดทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ทำให้มีจำนวนเงินออมส่วนทางกับดอกเบี้ย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลพ ปินดา (2545) ที่ศึกษา สภาพเศรษฐกิจสังคมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจอมทอง จำกัด อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ตัวแปรหนี้สินนั้น มีผลต่อการออมและยังมีผลต่อความต้องการออมของสมาชิก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินดาพร บุตรอารีย์ (2543) ที่ศึกษา ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกร ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า หนี้สินนั้น มีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือนเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งพบว่าเกษตรกรยังมีหนี้สินคงค้าง และมีการกู้ยืมเป็นเงินสด ขณะเดียวกันครัวเรือนเกษตรกรไม่ได้นำเงินไปใช้เพื่อการบริโภค หรือใช้ในการผลิตทางการเกษตร แต่นำเงินที่กู้ยืมมาไปซื้อสินทรัพย์ต่าง ๆ ทำให้ส่งผลต่อรายได้ที่ได้มาต้องแบ่งไปชำระหนี้ส่งผลให้การออมลดลงด้วย

สินทรัพย์ พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรที่มีสินทรัพย์เพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการออมในรูปการเงินมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่จะถือครองสินทรัพย์คงทน และสินทรัพย์ถาวร เช่นเกษตรกรมีการซื้อเครื่องจักรทางการเกษตร เช่นรถไถนาเดินตาม ซึ่งปัจจุบันจะพบในปริมาณมากขึ้นในเขตอำเภอเลิงนกทา ซึ่งในส่วนนี้เกษตรกรสามารถเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนจากการออกไปรับจ้างไถดิน ไม่ว่าจะเป็นช่วงฤดูการทำนา หรือหลังฤดูการทำนา เพราะบางครัวเรือนมีการทำการเกษตรหลังทำนา เช่นปลูก

ข้าวโพด ปลูกพืชไร่ ซึ่งจะต้องอาศัยรถไถดิน เพื่อเตรียมดิน ทำให้เกษตรกรที่มีสินทรัพย์เหล่านี้ มีรายได้เพิ่ม หรือเกษตรกรบางครัวเรือน ถือครองสินทรัพย์ในรูปที่ดินทำกินเพิ่มขึ้น ทำให้ได้ผลผลิตที่ได้จากการทำการเกษตรเพิ่มขึ้นด้วย ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกรมีเงินเหลือที่จะเก็บออมในรูปการเงินมากขึ้นด้วย

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร มี 6 ปัจจัยได้แก่ ระดับการศึกษา(ประถมศึกษา(X_{3-1}), มัธยมศึกษา(X_{3-2})), รายได้สุทธิทางการเกษตร(X_4), รายได้สุทธิในภาคการเกษตร(X_5), หนี้สิน(X_6), สินทรัพย์(X_7), และสัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง(X_8) ดังสมการการออมในรูปสินทรัพย์ คือ

$$S_{i=2} = -482690.41 + 495425.3X_{3-1} + 553446.211X_{3-2} + 0.958X_4 + 0.603X_5 - 2.112X_6 + 0.0382X_7 + 21366.578X_8$$

ระดับการศึกษา พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนสูงขึ้นทำให้การออมในรูปสินทรัพย์เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีผลต่อทัศนคติในการส่งเสริมให้สมาชิกในครัวเรือนได้รับการศึกษาต่อ ซึ่งการที่ครัวเรือนเกษตรกรลงทุนทางการศึกษาให้กับสมาชิกในครัวเรือน ทำให้เกิดรายจ่ายทางด้านการศึกษาซึ่งอาจมีผลให้ระดับการออมของครัวเรือนลดต่ำลง แต่อย่างไรก็ดีการที่ครัวเรือนให้ความสำคัญกับการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือนจะทำให้เป็นแรงจูงใจให้ครัวเรือนมีการออมมากขึ้น เพื่อเก็บไว้เป็นทุนการศึกษา อีกนัยหนึ่งอาจเป็นเพราะเมื่อหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีความรู้เพิ่มมากขึ้น ทำให้เกษตรกรสามารถพัฒนาทางด้านผลผลิตทางการเกษตรรวมถึงการวางแผนการผลิตต่างๆให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น รู้ความเคลื่อนไหวของตลาดสินค้าทำให้ไม่โดนเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง นอกจากนี้ทำให้เกษตรกรสามารถบริหารจัดการเงินทุนที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การที่เกษตรกรลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆเช่น รถไถนาเดินตาม ที่สามารถเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งส่งผลให้การออมเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล (2539) ที่ศึกษา พฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. พบว่า การศึกษาของหัวหน้าครอบครัวเป็นปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ที่ทำไร่มันสำปะหลัง ซึ่งหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มดังกล่าวอาจให้ความสำคัญของการศึกษา จึงมีแรงจูงใจในการที่จะออมมากขึ้นเพื่อเป็นทุนการศึกษาดังกล่าว

อย่างไรก็ตามจากสมการการออมในรูปสินทรัพย์ พบว่า การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์มากกว่าการศึกษาในระดับประถมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากที่อภิปรายมา หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาเพิ่มสูงขึ้น อาจให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการศึกษามากกว่า จึงส่งผลต่อการออมมากกว่า ทั้งนี้เพื่อเก็บเป็นทุนการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือนดังที่กล่าวมา แต่อย่างไรก็ตามหัวหน้าครัวเรือนโดยทั่วไปส่วนใหญ่ต่างมีความต้องการให้สมาชิกในครัวเรือนนั้นมีการศึกษาที่ดีเพื่อจะได้มีงานทำที่ดีต่อไป

รายได้สุทธิทางการเกษตร และรายได้สุทธินอกภาคการเกษตร พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรที่มีรายได้สุทธิทางการเกษตร และรายได้สุทธินอกภาคการเกษตร เพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการออมในรูปการเงินมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในส่วนของรายได้นอกภาคการเกษตรนั้นเป็นรายได้ที่เกิดเป็นครั้งคราว เช่นในฤดูการเพาะปลูก ก็จะมีการรับจ้างดำนา เกี่ยวข้าว ทำคัณนา สำหรับครัวเรือนที่มีรถไถนา ก็จะรับจ้างไถนา ส่วนในช่วงหมดฤดูการทำนา ก็จะออกไปรับจ้างทั่วไปในท้องถิ่น หรือตามโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ อีกอย่าง เกษตรกรทั่วไปของอำเภอเลิงนกทา เมื่อหมดฤดูการทำนา ก็จะมีการรวมกลุ่มจัดทำหัตถกรรมภายในหมู่บ้านซึ่งถือเป็นผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นชื่อประจำอำเภอ เช่น การทอผ้า การทอเสื่อ เครื่องจักรสานต่างๆ ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการทำการเกษตร ซึ่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นนี้ทำให้เกษตรกรมีเงินพอที่จะซื้อสินทรัพย์ต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในครัวเรือน หรือสินทรัพย์ทางการเกษตร ทำให้การออมในส่วนของสินทรัพย์นี้เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วัลลพ ปินตา (2545) ที่ศึกษา สภาพเศรษฐกิจสังคมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจอมทอง จำกัด อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ารายได้ในภาคการเกษตร และรายได้นอกภาคการเกษตร มีผลต่อการออม และการศึกษาของจินดาพร บุตรอารีย์ (2543) ที่ศึกษา ปัจจัยที่มีผลกระทบท่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า รายได้สุทธิทางการเกษตร และ รายได้สุทธินอกภาคการเกษตรนั้นมีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือนเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งพบว่าเกษตรกรโดยทั่วไปจะมีการทำการเกษตรผสมผสานหลายอย่างแล้ว เกษตรกรยังมีการรับจ้างทั่วไปหลังการเก็บเกี่ยว รวมทั้งประกอบอาชีพเสริมด้านงานหัตถกรรม งานฝีมือ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้มีเงินเหลือออมมากขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตามจากสมการการออมในรูปสินทรัพย์พบว่า รายได้สุทธิในภาคการเกษตรนั้นมีผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์มากกว่ารายได้สุทธินอกภาคการเกษตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอย่างที่อธิบายมา รายได้ส่วนใหญ่ของครัวเรือนเกษตรกรนั้นมาจากการขายผลผลิตทางการเกษตร ดังนั้นเม็ดเงินที่จะเข้าสู่การออมในรูปสินทรัพย์นั้นจึงมากกว่า ซึ่งจากสมการดังกล่าวจึงเป็นการดีที่หากจะมีการพัฒนาอาชีพของครัวเรือนเกษตรกรโดยเน้นอาชีพทางการเกษตรให้มากขึ้น

หนี้สิน พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรที่มีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเชิงลบ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครัวเรือนเกษตรกรที่มีหนี้สิน ซึ่งจะมีทั้งหนี้สินในรูปเงินสด และเป็นวัสดุ เครื่องมือทางด้านกรเกษตร ซึ่งจะมีภาระในการจ่ายคืนทั้งดอกเบี้ย และเงินต้น อย่างไรก็ตามเมื่อเกษตรกรมีรายได้แล้วต้องนำเงินบางส่วนใช้คืนเจ้าหนี้ ซึ่งแต่ละครัวเรือนจะมีจำนวนแตกต่างกันไป ซึ่งจำนวนหนี้ยิ่งมาก เกษตรกรก็ต้องรับภาระในการชำระคืนมากขึ้น เพื่อลดทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ทำให้มีจำนวนเงินออมส่วนทางกับดอกเบี้ย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลพ ปินตา (2545) ที่ศึกษา สภาพ

เศรษฐกิจสังคมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจอมทอง จำกัด อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ตัวแปรหนี้สินนั้น มีผลต่อการออมและยังมีผลต่อความต้องการออมของสมาชิก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินดาพร บุตรอารีย์ (2543) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการออมของครัวเรือนเกษตรกร ในอำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า หนี้สินนั้น มีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือนเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้สาเหตุมาจากเกษตรกรใช้เงินทุนผิดวัตถุประสงค์เป็นส่วนใหญ่ ทำให้เงินที่กู้มาไม่ออกเงย ทำให้ต้องรับใช้หนี้ เมื่อมีรายได้เข้ามา ส่งผลให้เงินในส่วนของการออมลดลงด้วย

สินทรัพย์ พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรที่มีสินทรัพย์เพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรมีการถือครองสินทรัพย์ ไม่ว่าจะเป็นสินทรัพย์ที่มีความจำเป็นต้องใช้ในครัวเรือน หรือสินทรัพย์ถาวร เช่น เครื่องมือ เครื่องจักรทางการเกษตร ซึ่งเกษตรกรอาจมองว่ามูลค่าของสินทรัพย์รวมถึงรายได้ ที่เกิดจากการถือครองสินทรัพย์นั้นจะมีมูลค่าเท่ากับสินทรัพย์นั้น ดังนั้นเมื่อมีการถือครองสินทรัพย์เพิ่มมากขึ้น ก็น่าจะมีผลทำให้รายได้ที่เกิดจากสินทรัพย์และการออมในรูปสินทรัพย์สูงขึ้นด้วย

สัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรที่มีสัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง เพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ในครัวเรือนเกษตรกรที่มีสมาชิกในวัยพึ่งพิงเพิ่มมากขึ้น ทำให้ความต้องการทำให้ความต้องการในการใช้สินทรัพย์ที่จำเป็นในครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นด้วย เช่นครัวเรือนเกษตรกรอาจมีการถือครองสินทรัพย์ทางด้านการเกษตรมากขึ้นเช่น เครื่องจักรการเกษตร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง เพราะ สมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงนี้จำเป็นต้องได้รับการแบ่งปันรายได้จากครัวเรือนซึ่งจะเป็นภาระค่าใช้จ่ายในการอุปโภค บริโภคของครัวเรือน ทำให้สินทรัพย์ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น จึงส่งผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ ดังนั้นการเพิ่มขึ้นของสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงจึงส่งผลให้การถือครองสินทรัพย์เพิ่มขึ้น ทำให้ส่งผลต่อการออมในรูปสินทรัพย์ให้เพิ่มขึ้นด้วย

อย่างไรก็ดีจากการศึกษาของ เสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล (2539) ที่ศึกษา พฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. พบว่า ทรัพย์สินสุทธิเป็นปัจจัยที่กำหนดการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเชิงลบ ซึ่งการศึกษาดังกล่าวพบว่า ครัวเรือนที่มีอัตราการพึ่งพิงสูง ก็จะส่งผลให้มีการบริโภค อุปโภคสูง และส่งผลให้การออมต่ำแต่การออมในที่นี้เป็น การออมในรูปการเงิน ดังนั้นจึงอาจเป็นไปได้ว่าเมื่ออัตราการพึ่งพิงสูงขึ้น ก็จะทำให้การออมในรูปสินทรัพย์เพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกร จากผลการศึกษาพบว่า มี 6 ปัจจัย ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกรในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้สุทธิในภาคการเกษตร รายได้สุทธินอก

ภาคเกษตร สินทรัพย์ และสัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกรในเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 มี 1 ปัจจัย ได้แก่หนี้สิน ซึ่งการอภิปรายผลก็จะคล้ายกับการอภิปรายผลในส่วนของการออมในรูปของสินทรัพย์ เนื่องจากการออมรวมนั้นมาจากผลรวมของการออมในรูปการเงินและการออมในรูปสินทรัพย์ ซึ่งสัดส่วนของการออมในรูปการเงินนั้นน้อยกว่าการออมในรูปสินทรัพย์ ดังนั้นปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมนั้นจึงสามารถอภิปรายตามการออมในรูปสินทรัพย์ดังกล่าว

การศึกษาถึงปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนเกษตรกร พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ของครัวเรือน คือ ปัญหาเกี่ยวกับราคาผลผลิตที่ออกสู่ตลาดไม่มีความแน่นอน เกษตรกรมีอำนาจต่อรองน้อย และมีความจำเป็นต้องขายผลผลิตทางการเกษตร จึงทำให้รายได้จากการขายผลผลิตไม่แน่นอนและส่งผลกระทบต่อออมด้วย นอกจากนี้ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนในการผลิต ทำให้ต้องมีการกู้ยืมสิน ทั้งในระบบและนอกระบบ ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนเพิ่มคือดอกเบี้ย และปัญหาที่ตามมาจากการกู้ยืมคือเกษตรกรใช้เงินทุนที่กู้ยืมมาผิดวัตถุประสงค์ เช่น เกษตรกรมักจะนำเงินไปซื้อสินทรัพย์ซึ่งอาจจะยังไม่จำเป็นในขณะนั้น ทำให้เมื่อถึงกำหนดฤดูกาลเก็บเกี่ยวเกษตรกรต้องรีบขายผลผลิตเพื่อนำเงินมาชำระดอกเบี้ยและเงินกู้ยืม ทำให้ผลผลิตออกสู่ตลาดมากทำให้ราคาลดต่ำลง ทำให้ปริมาณการออมน้อยลงตามไปด้วย ปัญหาอีกอย่างเกษตรกร ขาดการแนะนำเกี่ยวกับความรู้และการพัฒนาพันธุ์พืชเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรจากทางการ ทำให้ผลิตที่ได้ไม่ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยและส่วนใหญ่พื้นที่ทำการเกษตรจะอยู่นอกพื้นที่ชลประทาน จึงทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรได้ปีละครั้ง นอกจากนี้เกษตรกรยังขาดการรับรู้ข่าวสาร ทั้งข่าวสารการตลาด ราคาสินค้า ความต้องการสินค้าของตลาดในขณะนั้น ซึ่งเกษตรกรจะรับรู้ข่าวสารจากเพื่อนบ้าน ทำให้เสียเปรียบพ่อค้าคนกลางซึ่งจะรู้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของตลาดรวดเร็วและถูกต้องกว่า ทำให้ต้องขายผลผลิตในราคาต่ำ และปัญหาหนึ่งคือเกษตรกรบางครัวเรือนมีที่ดินทำกินไม่เพียงพอ ต้องหารายได้เสริมนอกภาคการเกษตรมาจุนเจือครอบครัว

ข้อเสนอแนะของการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ซึ่งมีข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ต่อไปนี้

1. เกี่ยวกับการออมของครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งส่วนใหญ่วัตถุประสงค์ของการออมเพื่อเก็บไว้ใช้ในการบริโภค (ตารางที่ 16) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้คำแนะนำกับเกษตรกรเกี่ยวกับการออมเพื่อการลงทุน เช่น มาเน้นการออมเพื่อการผลิตทางการเกษตร การลงทุนในกิจกรรมภาคการเกษตร อาจทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

2. เนื่องจากรายได้หลักของเกษตรกรมาจากการทำการเกษตร และจากการศึกษาพบว่ารายได้สุทธิทางการเกษตรนั้นส่งผลต่อการออมมาก ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนการผลิต ทั้งเกี่ยวกับการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดในแต่ละฤดูกาล เช่น ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสาน คือการทำไร่นาสวนผสม ปลูกพืชผักผลไม้ ควบคู่ไปกับการทำนา เพื่อลดความเสี่ยงจากการปลูกพืชชนิดเดียว เพื่อเพิ่มรายได้ให้มากขึ้น

3. รายได้นอกภาคการเกษตรของเกษตรกรเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะประกอบอาชีพรับจ้าง รายได้ที่เกษตรกรได้รับค่อนข้างต่ำ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมอาชีพนอกภาคการเกษตร ให้เกษตรกรมีอาชีพเสริม เพื่อลดการว่างงานเมื่อหมดฤดูกาลเก็บเกี่ยว เพื่อเป็นอาชีพเสริมให้กับเกษตรกร เช่น ให้ความรู้แก่เกษตรกรในการแปรรูปสินค้าเกษตรที่มีในท้องถิ่น งานจักสาน ทอผ้า ทอเสื่อ หรืออุตสาหกรรมต่างๆภายในครัวเรือน ประกอบกับอำเภอเลิงนกทาถือเป็นอำเภอที่มีชื่อเสียงทางด้านงานจักสาน งานทอต่างๆซึ่งถือเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างชื่อให้อำเภออีกด้วย ดังนั้นจึงน่าจะมีการส่งเสริมดังกล่าว

4. ในเรื่องของการศึกษาถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการออม แต่อย่างไรก็ตามเกษตรกรส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ดังนั้นจึงควรส่งเสริมในด้านการการฝึกอาชีพ การอบรมและให้ความรู้ที่เกษตรกรจะสามารถนำไปใช้ได้จริง เช่น ให้มีการเผยแพร่ข่าวสารสิ่งพิมพ์ ต่างๆนอกจากนี้ ควรให้ความรู้และข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับราคามูลผลิต ข่าวสารทางการตลาด เพื่อเป็นข้อมูลให้เกษตรกรใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการผลิต และควรดูแลถึงความผันผวนของราคาสินค้าทางการเกษตรที่ไม่แน่นอนด้วย

5. ควรมีหน่วยงานเข้ามาแนะนำเกี่ยวกับการนำเงินที่กักขังไปลงทุนทางการเกษตร เพราะหากเกษตรกรใช้เงินกักขังแล้วผิวดัตถุประสงค์ หรือลงทุนแล้วไม่ได้ผลเต็มที่ ก็อาจเกิดปัญหาหนี้สินพอกพูนจนทำให้เกิดการริบขายผลผลิตทางการเกษตรในราคาต่ำ รวมถึงเกิดการกักขังนอกระบบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต่างส่งผลต่อการออมให้ลดลงได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกร ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพทางการเกษตรต่างกัน ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการออมต่างกันด้วย
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการออมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในเขตชลประทาน หรือสามารถทำการเกษตรได้ปีละ 2 ครั้ง กับเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถทำการเกษตรได้ปีละครั้ง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา . (2544) . การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ซี เค แอนด์ เอส โฟโต้สตูดิโอ, 635 หน้า.
- กฤติยา ตติรังสรรค์สุข . (2544) . เศรษฐศาสตร์มหภาคเบื้องต้น . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แก้ว วิฑูรย์เชียร . (2541, กันยายน) . ออมเงินฝ่าวิกฤติ . หมอชาวบ้าน . 20 (233) : 54 – 57.
- เกรียงชัย บุญโพธิ์ธำชาติ . (2547, มกราคม) . โบนัสการออม . Business.com.15 (179) : 116 – 117.
- ชนิษฐา รุ่งไพบูลย์ . (2540 , มกราคม – มีนาคม) . เงินออม – อีกหนึ่งคำตอบของเศรษฐกิจการเงินไทย . ห้องโลกการเงิน . 2 (1) : 95 – 100.
- จันเพ็ญ ดอกไม้ . (2540 , ตุลาคม - มกราคม) . การออมเพื่อคุณภาพเชิงนิส . สุทธิปริทัศน์ . 6 (17) : 87 – 93.
- จิตสุตา ทองปาน . (2546) . ปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือนในประเทศไทย . ปริญาวิทยาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ) สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . ถ่ายเอกสาร.
- จินดาพร บุตรอารีย์ . (2543) . การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปีการเพาะปลูก 2541 / 2542 . ปริญาวิทยาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . ถ่ายเอกสาร.
- จิระ บุรีคำ . (2544, กรกฎาคม – ธันวาคม) . แบบอย่างการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรกรรม : กรณีศึกษาครัวเรือนเกษตรกรภาคเหนือตอนบน . เศรษฐศาสตร์ลันนา . 1(2) : 75 – 87.
- ชลัยพร อมรวัฒนา . (2538) . เศรษฐศาสตร์มหภาค. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ . (2541) . เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีป อภิสิทธิ์ . (2539 , กุมภาพันธ์) . การปลูกฝังสร้างเสริมค่านิยมพื้นฐานเรื่องการประหยัด และหมั่นออม . การศึกษาดลอดชีวิต . 17(12) : 54 – 57.
- ทวิรัตน์ ธนาคม . (2538 , พฤษภาคม – สิงหาคม) . การประหยัด . ฉลาดบริโภค . 20 (2) : 22 - 29.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2538 ?) . การสำรวจพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทย . กรุงเทพฯ : ธนาคาร.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย.ฝ่ายวิชาการ . (2541?) . การสำรวจพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือน ปี2541 / ฝ่ายวิชาการธนาคารแห่งประเทศไทย,กองสถิติเศรษฐกิจ สำนักงานสถิติแห่งชาติ . กรุงเทพฯ : ธนาคาร.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2542) . กลยุทธ์การออมและการลงทุนในสหสิ่วรชนหน้า . กรุงเทพฯ : ธนาคาร.
- นวนพ วงศ์เสงี่ยม . (2547). ความคิดเห็น ความพึงพอใจ และพฤติกรรมของผู้ใช้บริการต่อการให้บริการระบบธนาคารอิสลาม ของธนาคารออมสิน สาขาหนองจอก . ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต(สาขาการตลาด). กรุงเทพฯ ฯ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา ลิ้มไพศาล (2544 , มกราคม – มิถุนายน) . การออม : ยุทธวิธีพิชิต ความยากจน . มณ.วิชาการ . 4 (8) : 70 – 81.
- บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมกลสิกรไทย. (2545) .ออมอย่างไรให้มีความสุขในวัยเกษียณ . วารสารการบริหารคน . 23 (3) : 33 – 35.
- ปวิดา เบญจกุล .(2531) .ผลของการออมและภาษีอากรที่มีต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ (เศรษฐศาสตร์) .กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . ถ่ายเอกสาร.
- ประพันธ์ เศวตนันท์ .(2537) . ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเสริฐศักดิ์ บุญตระกูลพูนทวี .(2543).ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ปี 2542 .ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์) . เชียงใหม่ :บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยแม่โจ้ . ถ่ายเอกสาร.
- . (2541 , มกราคม – มีนาคม) . ประหยัดมัธยัสถ์ทางเลือกใหม่ของชีวิตไทยวันนี้ . ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติแลคุ้มครองสิ่งแวดล้อม . 10 (42) : 14 – 17.
- พนรัตน์ วงศ์คุณสันติ . (2540) . ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมภาคครัวเรือนในระหว่างปี พ.ศ.2528–พ.ศ.2537.วิทยานิพนธ์ วท.ม (เศรษฐศาสตร์).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . ถ่ายเอกสาร

บรรณานุกรม(ต่อ)

- พรพรรณ รัตนวิชัย . ปัจจัยที่เกี่ยวกับการตัดสินใจฝากเงินในโครงการธนาคารโรงเรียนของ
นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี . สารนิพนธ์ กศ.ม (ธุรกิจศึกษา) . กรุงเทพฯ ฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- พิภพ บุราคมวดี . (2541 , กันยายน) . ออมเงินฝ่าวิกฤติ . หมอชาวบ้าน . 20 (233) :14 –
17.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม . เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการของธนาคารแห่งประเทศไทยใน
งานวันออมแห่งชาติปี 2542 . ธนาคารแห่งประเทศไทย .
- ไพโรจน์ เภาวิจิตร .(2543).ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ .ปริญาญบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจ) . เชียงใหม่ :บัณฑิต
วิทยาลัยมหาวิทยาลัยแม่โจ้ . ถ่ายเอกสาร.
- มยุรี เสือคำราม . (2546) . การเปรียบเทียบประสิทธิภาพและระดับการพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์ ระหว่างเกษตรกรรมแนวเศรษฐกิจแบบพอเพียงและเกษตรกรรมกระแสหลัก .
ปริญญานิพนธ์ ศ.ม.(เศรษฐศาสตร์การศึกษา) . กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- มานิตย์ ทวีกสิกรรม . (2544 , สิงหาคม – พฤศจิกายน) . ตลาดเงินในชนบทไทย . ธ.ก.ส. . 22
(2) : 59 – 69.
- ลัดดา จิตติเกียรติพงศ์ .(2542 , มกราคม – ธันวาคม) . ความสำคัญของการออมทรัพย์ .
ฉลาดบริโภค . 40 () : 22 – 29.
- วันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์ . (2540 , ธันวาคม) . พระอาจารย์สุบิน ปณีโต ผู้อยู่เบื้องหลังการ
ออมของชาวบ้านจาก 10 บาท เป็น 20 ล้านบาท . สารคดี . 13 (154) 104 – 118.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาถ .(2547).หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัลลพ ปิ่นตา .(2545).สภาพเศรษฐกิจ สังคมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิก
สหกรณ์การเกษตรจอมทอง จำกัด อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ . ปริญาญวิทยา
ศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์) . เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
แม่โจ้ . ถ่ายเอกสาร.
- วิรัช พานิชวงค์ .(2545).การวิเคราะห์การถดถอย.กรุงเทพฯ ฯ :ศูนย์ผลิตตำราเรียน สถาบัน
เทคโนโลยีพระนครเหนือ.327หน้า.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- วิไลลักษณ์ ไทยอุส่าห์ และ วลัยพร อัดตะนันท์ (2531) .การเร่งการออมของครัวเรือนในประเทศไทย.คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ.กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . ถ่ายเอกสาร.
- ศศิธร ชนะภัย , ร้อยตำรวจเอกหญิง . (2546) . พฤติกรรมการออมและการกู้ยืมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดน จำกัด . วิทยาลัยการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ โครงการบัณฑิตศึกษา สาขาบริหารธุรกิจ (สปก.) .กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . ถ่ายเอกสาร.
- สันติยา เอกอัคร .(2543) .เอกสารคำสอนวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ .กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ . (2542) . รายงานเชิงวิเคราะห์เรื่องพฤติกรรมการออมของครัวเรือน พ.ศ. 2541 . กรุงเทพ ฯ : ธนาคาร.
- สถิต เส็งไธสง .(2537 , กรกฎาคม – กันยายน) .การประหยัดในครัวเรือน .ไทย .14 (5) : 89–92 .
- สนธยา นริศศิริกุล . (2535) . การวิเคราะห์การออมภาคครัวเรือนไทย ปี พ.ศ. 2517 – 2533 . วิทยานิพนธ์ วท.ม(เศรษฐศาสตร์)คณะเศรษฐศาสตร์ .กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . ถ่ายเอกสาร.
- สุทิพย์ พิบูลย์ทิพย์ . (2538) .การออมของครัวเรือนในสถาบันการเงินในประเทศไทย . วิทยานิพนธ์ วท.ม (เศรษฐศาสตร์)คณะเศรษฐศาสตร์.กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . ถ่ายเอกสาร.
- เสาวลักษณ์ ธรรมที่ปกูล . (2539) . พฤติกรรมการออมของครัวเรือน เกษตรกรลูกค้า ข.ภ.ส. วิทยานิพนธ์วท.ม(เศรษฐศาสตร์)คณะเศรษฐศาสตร์.กรุงเทพ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . ถ่ายเอกสาร.
- เสกสรร ศุภแสง .(2534) .การออมและการกู้ยืมของสมาชิกออมทรัพย์ข้าราชการกรมการปกครอง จำกัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา . วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (พัฒนาสังคม) . กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . ถ่ายเอกสาร.
- สมถวิล จิตติมงคล.(2546). บทบาทและปัจจัยที่กำหนดการออมและการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ . รายงานการศึกษาอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) . ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น . ถ่ายเอกสาร.

บรรณานุกรม(ต่อ)

ออมเงินทั้งที่ต้งมีกำไร . (2545 . สิงหาคม) . *ออมเงินทั้งที่ต้งมีกำไร* . เงิน . 4 (42) :

41 – 42.

อุสาค์ แซ่มสุวรรณ . (2544) . *ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ. 2527 – พ.ศ. 2541* . ปรินญาวิทยาสาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) สาขาวิชา

เศรษฐศาสตร์ .กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . ถ่ายเอกสาร.

อมรศรี ดันพิพัฒน์ .(2546 , มกราคม – เมษายน) . *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกออมเงิน กับธนาคารพาณิชย์ . เกษตรพระจอมเกล้า* . 18 (1) ; 6 – 12.

Economic Research Department .*Recent Developments in Households Saving Behaviour* .www.bot.or.th/.

Sophon Rojthamrong . *saving culture* .www.bot.or.th/.

Suree Siricharoenseng .(1987). *Thai Households Saving Behavior Under an Alternative Saving Concept : An Analysis of cross- Section data 1981*.A thesis submitted in partial fulfillment of the requirement for the degree of master of economics.
Bangkok: Thammasat University . copy.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

1. รศ.ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์	ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
2. ผศ. ณัฐกา ตันสกุล	หัวหน้าภาควิชาเศรษฐศาสตร์
3. รศ.ดร.อ้อทิพย์ ราษฎร์นิยม	อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์

ตาราง 31 การออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับชั้นอายุของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน(ปี)	จำนวน (ราย)	ต่ำกว่า 10,001	ปริมาณการออมในรูปการเงิน (บาท)										มากกว่า 80,000	การออม เฉลี่ย
			10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	80,001- 90,000	90,001- 100,000	100,001- 110,000		
ต่ำกว่า 31 ปี	3	2	1											7500
31 – 40	45	10	19	11	3			2						20706.52
41 – 50	135	39	50	29	11	3	1	2						19466.91
51 – 60	190	32	60	63	27	6	2							22831.58
สูงกว่า 60 ปี	27	5	10	8	2	2								23038.46
รวม	400	88	140	111	43	11	5	2						

ปริมาณการออมในรูปการเงิน เมื่อจำแนกตามระดับชั้นอายุของหัวหน้าครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรที่มีปริมาณการออมในรูปการเงิน ในระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน 51 – 60 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 190 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 22831.58 บาท รองลงมาอยู่ในระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน 41 – 50 ปี จำนวน 135 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 19466.91 บาท และอยู่ในระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือนต่ำกว่า 31 ปี จำนวนน้อยที่สุด 3 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 7500 บาท (ดังตาราง 31)

ตาราง 32 การออมในรูปแบบการเงินของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (ราย)	ปริมาณการออมในรูปแบบการเงิน (บาท)											การออม เฉลี่ย
		ต่ำกว่า 10,001	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000			
จบชั้นป. 4	313	65	108	91	36	9	3	1				21649.52	
จบชั้น ป. 6 หรือ ป. 7	55	18	21	9	4	2		1				18103.64	
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	23	4	9	7	2		1					22913.04	
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	8	1	1	4	1		1					29750	
จบปริญญาตรี	1		1									15000	
รวม	400	88	140	111	43	11	5	2					

ปริมาณการออมในรูปแบบการเงิน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครัวเรือนเกษตรที่มีปริมาณการออมใหญ่การเงิน ในระดับการศึกษาที่ จบ ป. 4 เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 313 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 21649.52 บาท รองลงมาอยู่ในระดับการศึกษาที่จบ ป. 6 หรือ ป. 7 จำนวน 55 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 18103.64 บาท และอยู่ในระดับการศึกษาที่จบปริญญาตรี จำนวนน้อยที่สุด 1 ราย มีการออมเฉลี่ย ครัวเรือนละ 15000 บาท (ดังตาราง 32)

ตาราง 33 การออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน(คน)	จำนวน (ราย)	ต่ำกว่า 10,001	ปริมาณการออมในรูปการเงิน (บาท)										มากกว่า 80,000	การออมเฉลี่ย
			10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000					
2	6	6											5000	
3	36	8	16	9	3								19694.44	
4	132	38	48	31	9	1	3	2					19626.52	
5	139	28	50	37	17	6	1						21835.97	
6	57	8	14	24	9	2							23817.54	
7	28		11	10	5	1	1						27125	
8	1		1										20000	
11	1					1							50000	
รวม	400	88	140	111	43	11	5	2						

ปริมาณการออมในรูปการเงิน เมื่อจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรที่มีปริมาณการออมในรูปการเงิน ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5 คน เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 139 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 21835.97 บาท รองลงมาอยู่ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 คน จำนวน 132 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 19626.52 บาท และอยู่ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 8 คน และ 11 คน จำนวนน้อยที่สุด 1 รายเท่ากัน มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 20000 บาท และ 50000 บาทตามลำดับ (ดังตาราง 33)

ตาราง 34 การออมในรูปแบบการเงินของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง

		ปริมาณการออมในรูปแบบการเงิน (บาท)											การออม เฉลี่ย
สมาชิกที่อยู่ในวัย พึ่งพิง(คน)	จำนวน (ราย)	ต่ำกว่า 10,001	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000			
0	7	7											4285.714
1	66	17	17	21	7	2	1	1					22257.58
2	178	34	73	49	16	2	3	1					20905.06
3	121	28	38	33	19	3							21709.09
4	27	2	12	8	1	3	1						24262.96
5	1					1							50000
รวม	400	88	140	111	43	11	5	2					

ปริมาณการออมในรูปแบบการเงิน เมื่อจำแนกตามจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงพบว่า ครัวเรือนเกษตรที่มีปริมาณการออมในรูปแบบการเงินในระดับขั้นที่มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง 2 คน เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 178 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 20905.06 บาท รองลงมาอยู่ในระดับขั้นที่มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง 3 คน จำนวน 121 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 21709.09 บาท และอยู่ในระดับขั้นที่มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง 5 คน จำนวนน้อยที่สุด 1 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 50000 บาท (ดังตาราง 34)

ตาราง 35 การออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน

ปริมาณการออมในรูปการเงิน (บาท)												
ระยะเวลาในการ เป็นครัวเรือน(ปี)	จำนวน (ราย)	ต่ำกว่า 10,001	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000	การออม เฉลี่ย	
ต่ำกว่า 11 ปี	26	7	11	6	1		1				19676.92	
11 – 15	40	15	13	8	2		1	1			18402.44	
16 – 20	64	16	25	13	7	3					20455.56	
21 – 25	75	17	30	17	9	1	1				20124	
25 -30	93	22	31	26	9	3	1	1			21138.71	
สูงกว่า 30 ปี	102	11	30	41	15	4	1				24725.49	
รวม	400	88	140	111	43	11	5	2				

ปริมาณการออมในรูปการเงิน เมื่อจำแนกตามระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรที่มีปริมาณการออมในรูปการเงิน ในระดับชั้นระยะเวลาในการเป็นครัวเรือนสูงกว่า 30 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 102 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 24725.49 บาท รองลงมาอยู่ในระดับชั้นระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน 25 – 30 ปีจำนวน 93 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 21138.71 บาท และอยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 11 ปี จำนวนน้อยที่สุด 26 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 19676.92 บาท (ดังตาราง 35)

ตาราง 36 การออมในรูปแบบเงินของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามรายได้สุทธิทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตร

ระดับชั้นรายได้สุทธิทาง การเกษตร (บาท)	จำนวน (ราย)	ต่ำกว่า 10,001	ปริมาณการออมในรูปแบบการเงิน (บาท)										การออม เฉลี่ย
			10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000			
น้อยกว่า 1	7	1	2	1	2	1							27500
1 – 10,000	74	32	25	10	5	1	1						16580
10,001 – 20,000	169	37	67	49	9	3	3	1					20497.04
20,001 – 30,000	111	12	37	39	19	3		1					24031.82
30,001 – 40,000	15	4	5	3	3								19900
40,001 – 50,000	14	1	4	5	3	1							26071.43
50,001 – 60,000	4	1		1	1	1							29250
60,001 – 70,000	3			2			1						36000
70,001 – 80,000	1			1									30000
มากกว่า 80,000	2				1	1							45000
รวม	400	88	140	111	43	11	5	2					

ครัวเรือนเกษตรกรมีการออมในรูปแบบการเงินในระดับชั้นรายได้สุทธิทางการเกษตร 10,001-20,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 169 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 20,497.04 บาท รองลงมาอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท จำนวน 111 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 24,031.82 บาท มีการออม อยู่ในช่วง 70,001-80,000 บาท จำนวนน้อยที่สุด 1 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 30,000 บาท (ดังตาราง 36)

ตาราง 37 การออมในรูปการเงินของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามสินทรัพย์

สินทรัพย์ (บาท)	จำนวน (ราย)	ปริมาณการออมในการเงิน (บาท)										รายได้เฉลี่ย
		< 10,000	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000		
1 – 100,000	5	4	1								5000.00	
100,001 – 200,000	15	7	5	2	1						15333.33	
200,001 – 300,000	24	9	13	2							14258.33	
300,001 – 400,000	24	5	7	12							19916.67	
400,001 – 500,000	33	10	15	4	4						16742.42	
500,001 – 600,000	32	8	13	8	2	1					19468.75	
600,001 – 700,000	79	25	32	19	2	1					17879.75	
700,001 – 800,000	50	5	15	23	5	1	1				23820.00	
มากกว่า 800,000	138	15	39	41	29	8	4	2			26795.65	
รวม	400	88	140	111	43	11	5	2				

เมื่อจำแนกตามระดับชั้นสินทรัพย์ ครัวเรือนเกษตรกรมีการออมในรูปการเงิน ในระดับชั้นสินทรัพย์ มากกว่า 800,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 138 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 26795.65 บาท รองลงมาอยู่ในช่วง 600,001-700,000 บาท จำนวน 79 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 17879.75 บาท มีการออม อยู่ในช่วง 1-100,000 บาท จำนวนน้อยที่สุด 5 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 5000 บาท (ตาราง 37)

ตาราง 38 การออมในรูปแบบการเงินของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามหนี้สินของครัวเรือนเกษตร

หนี้สิน (บาท)	จำนวน (ราย)	ปริมาณการออมในการเงิน (บาท)										การออม เฉลี่ย
		ต่ำกว่า 10,001	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000		
ไม่มีหนี้สิน	23	7	3	7	3	1	1	1			23886.36	
1 – 10,000	94	14	17	37	20	6					25236.17	
10,001 – 20,000	169	31	70	52	13		2	1			20928.65	
20,001 – 30,000	93	27	43	14	6	3					17978.26	
30,001 – 40,000	17	8	5		1	1	2				20083.33	
มากกว่า 40,000	4	1	2	1							20000	
รวม	400	88	140	111	43	11	5	2				

เมื่อจำแนกตามระดับหนี้สิน ครัวเรือนเกษตรกรมีการออมในการเงิน ในระดับหนี้สิน 10,001-20,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 169 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 20928.65 บาท รองลงมาอยู่ในช่วง 1-10,000 บาท จำนวน 94 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 25236.17 บาท อยู่ในช่วงมากกว่า 40,000 บาท จำนวนน้อยที่สุด 4 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 20000 บาท (ดังตาราง 38)

ตาราง 39 การออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน

ระดับชั้นอายุ หัวหน้าครัวเรือน (ปี)	จำนวน (ราย)	ต่ำกว่า 10,001	ปริมาณการออมในรูปสินทรัพย์ (บาท)										การออม เฉลี่ย	
			10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000				
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
ต่ำกว่า 31 ปี	2		1								1			45550.00
31 - 40	46	2	7	17	4	2	3				1	10		75045.11
41 - 50	136	14	48	34	12	4	3	3			1	17		48634.78
51 - 60	190	3	68	52	24	3	11	4	5			20		43814.26
สูงกว่า 60 ปี	26	3	10	3	2	3	1					4		42876.92
รวม	400	22	134	106	42	12	18	7	8			51		

ปริมาณการออมในรูปสินทรัพย์ เมื่อจำแนกตามระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรที่มีปริมาณการออมในรูปสินทรัพย์ในระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน 51 - 60 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 190 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 43814.26 บาท รองลงมาอยู่ในระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน 41 - 50 ปี จำนวน 136 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 48634.78 บาท และอยู่ในระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือนต่ำกว่า 31 ปี จำนวนน้อยที่สุด 2 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 45550.00 บาท (ดังตาราง 39)

ตาราง 40 การออมในรูปแบบสหทรัพย์ของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (ราย)	ปริมาณการออมในรูปแบบสหทรัพย์ (บาท)													การออม เฉลี่ย
		ต่ำกว่า 10,001	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	80,001- 90,000	90,001- 100,000	100,001- 110,000	110,001- 120,000	120,001- 130,000	
จบชั้นประถมศึกษา	368	22	129	93	40	11	16	7	7	43					43365.46
จบชั้นมัธยมศึกษา	31		4	13	2	1	2		1	8					116939.52
จบชั้นอุดมศึกษา	1		1												13400.00
รวม	400	22	134	106	42	12	18	7	8	51					

ปริมาณการออมในรูปแบบสหทรัพย์ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครัวเรือนเกษตรที่มีปริมาณการออมในรูปแบบสหทรัพย์ ในระดับการศึกษา
ที่จบประถมศึกษา เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 368 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 43365.46 บาท รองลงมาอยู่ในระดับการศึกษาที่จบ
มัธยมศึกษา จำนวน 31 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 116939.52 บาท และอยู่ในระดับการศึกษาที่จบปริญญาตรี จำนวนน้อยที่สุด 1 ราย มีการ
ออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 13400 บาท (ดังตาราง 40)

ตาราง 41 การออมในรูปแบบสหกรณ์ของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

		ปริมาณการออมในรูปแบบสหกรณ์ (บาท)											การออม เฉลี่ย
จำนวนสมาชิกใน ครัวเรือน(คน)	จำนวน (ราย)	ต่ำกว่า 10,001	10,001- 20,000	20,000- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000			
0 - 2	6	4	2										6400.00
3 - 4	167	15	46	54	12	5	5	3	5	22			54570.24
5 - 6	197	3	80	46	25	2	10	3	3	25			46453.60
มากกว่า 6	30		6	6	5	5	3	1		4			43134.17
รวม	400	22	134	106	42	12	18	7	8	51			

ปริมาณการออมในรูปแบบสหกรณ์ เมื่อจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรรมมีปริมาณการออมในรูปแบบสหกรณ์ใน
ระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5-6 คน เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 197 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 46453.60 บาท รองลงมาอยู่ใน
ระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน จำนวน 167 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 54570.24 บาท และอยู่ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกใน
ครัวเรือน 0-2 คน จำนวนน้อยที่สุด 6 รายเท่านั้น มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 6400 บาท (ดังตาราง 41)

ตาราง 42 การออมในรูปแบบสหกรณ์ของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง

สมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง(คน)	จำนวน	ต่ำกว่า 10,001	ปริมาณการออมในรูปแบบสหกรณ์ (บาท)											มากกว่า 80,000	การออมเฉลี่ย
			10,001-20,000	20,001-30,000	30,001-40,000	40,001-50,000	50,001-60,000	60,001-70,000	70,001-80,000	80,001-90,000	90,001-100,000	100,001-110,000	110,001-120,000		
0	7	5	2												6957.14
1	66	5	15	21	8	2	2	3	1	9					58298.79
2	178	10	55	52	20	4	9	3	4	21					46431.10
3	121	1	55	26	11	5	5		3	15					49417.85
4	27	1	7	7	3	1	2	1		5					47459.26
5	1									1					174900.00
รวม	400	22	134	106	42	12	18	7	8	51					

ปริมาณการออมในรูปแบบสหกรณ์ เมื่อจำแนกตามจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงพบว่า ครัวเรือนเกษตรที่มีปริมาณการออมในรูปแบบสหกรณ์ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง 2 คน เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 178 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 46431.10 บาท รองลงมาอยู่ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง 3 คน จำนวน 121 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 49417.85 บาท และอยู่ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกอยู่ในวัยพึ่งพิง 5 คน จำนวนน้อยที่สุด 1 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 174900 บาท (ดังตาราง 42)

ตาราง 43 การออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตร จำแนกตามระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน

		ปริมาณการออมในรูปสินทรัพย์ (บาท)											การออมเฉลี่ย
ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน(ปี)	จำนวน (ราย)	ต่ำกว่า 10,001	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000			
ต่ำกว่า 11 ปี	26		7	8		2			1	8		80010.58	
11 – 15	41	7	15	9	2		2		1	5		58400.61	
16 – 20	63	2	15	25	6	3	3	1	2	6		61201.98	
21 – 25	75	3	33	12	8		5	2	1	11		42364.80	
26 - 30	93	3	42	23	10	1	1		3	10		43813.49	
สูงกว่า 30 ปี	102	7	22	29	16	6	7	4		11		39358.58	
รวม	400	22	134	106	42	12	18	7	8	51			

ปริมาณการออมในรูปสินทรัพย์ เมื่อจำแนกตามระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรที่มีปริมาณการออมในรูปสินทรัพย์ในระดับชั้นระยะเวลาในการเป็นครัวเรือนสูงกว่า 30 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 102 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 39358.58 บาท รองลงมาอยู่ในระดับชั้นระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน 26 – 30 ปีจำนวน 93 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 43813.49 บาท และอยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 11 ปีจำนวนน้อยที่สุด 26 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 80010.58 บาท (ดังตาราง 43)

ตาราง 44 การออมในรูปสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามรายได้สุทธิทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตร

ระดับชั้นรายได้ สุทธิทาง การเกษตร (บาท)	ปริมาณการออมในรูปสินทรัพย์ (บาท)												การออมเฉลี่ย มากกว่า 80,000
	จำนวน (ราย)	ต่ำกว่า 10,001	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	80,001- 90,000	90,001- 100,000	100,001- 110,000	
น้อยกว่า 1	7	1		1			1					3	195864.29
1 – 10,000	75	12	20	25	7			1				9	54787.33
10,001 – 20,000	169	4	73	46	19	5	6		3			13	39649.53
20,001 – 30,000	110	3	34	31	13	4	7	3	2			13	43375.00
30,001 – 40,000	15	1	6	1		2		2				3	39720.00
40,001 – 50,000	14	1	1	2	2	1	3		1			3	52393.57
50,001 – 60,000	4								1			3	135871.25
60,001 – 70,000	3							1				2	108383.33
70,001 – 80,000	1						1						59600.00
มากกว่า 80,000	2											2	193675.00
รวม	400	22	134	106	42	12	18	7	8			51	

ครัวเรือนเกษตรกรมีการออมในรูปสินทรัพย์ในระดับชั้นรายได้สุทธิทางการเกษตร 10,001-20,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 169 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 39649.53 บาท รองลงมาอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท จำนวน 110 รายมีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 43375.00 บาท มีการออม อยู่ในช่วง 70,001-80,000 บาท จำนวนน้อยที่สุด 1 รายมีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 59600บาท (ดังตาราง 44)

ตาราง 45 การออมในรูปแบบสหทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามรายได้สุทธินอกการเกษตรของครัวเรือนเกษตร

ระดับชั้นรายได้สุทธินอก การเกษตร (บาท)	จำนวน (ราย)	ต่ำกว่า 10,001	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000	การออมเฉลี่ย
น้อยกว่า 1	231	18	85	52	26	4	11	7	5	23	34951.49
1 – 10,000	62	1	19	22	8	4	2			6	37507.18
10,001 – 20,000	42		17	17	5		1		1	1	26344.05
20,001 – 30,000	5	1		1		1	1			1	102940.00
30,001 – 40,000	14	1	4	1	1		1		2	4	96208.93
40,001 – 50,000	9		1	3						5	189994.44
50,001 – 60,000	10	1	3	2	2	1			1	1	54327.50
60,001 – 70,000	5		1	1			1			2	124380.00
70,001 – 80,000	6			3		1				2	145216.67
มากกว่า 80,000	16		4	4	1	1	1			6	155204.69
รวม	400	22	134	106	42	12	18	7	8	51	

ครัวเรือนเกษตรกรมีการออมในรูปแบบสหทรัพย์ในระดับชั้นรายได้สุทธิทางการเกษตร น้อยกว่า 1 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 231 รายมี การออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 34951.49 บาท มีการออม อยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท และ ในช่วง 60,001 – 70,000 จำนวนน้อยที่สุด 5 รายเท่านั้น มี การออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 102940.00บาท และ 124380.00 บาทตามลำดับ (ตาราง 45)

ตาราง 46 การออมในรูปแบบทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามสินทรัพย์

สินทรัพย์ (บาท)	จำนวน (ราย)	ปริมาณการออมในรูปแบบสินทรัพย์ (บาท)											รายได้เฉลี่ย
		<10,000	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000			
1 – 100,000	5	5										3620.00	
100,001 – 200,000	15	3	7		2		2		1			25111.67	
200,001 – 300,000	24	3	5	14		1	1					21778.13	
300,001 – 400,000	24	1	8	10	4				1			24831.25	
400,001 – 500,000	33	5	8	14		3	2	1				23856.82	
500,001 – 600,000	32		14	6	7		1			4		37585.47	
600,001 – 700,000	79	1	43	20	8	2	1			4		27337.03	
700,001 – 800,000	50	2	15	12	6	1	4	5		5		46189.50	
มากกว่า 800,000	138	2	34	30	15	5	7	1	6	38		84235.54	
รวม	400	22	134	106	42	12	18	7	8	51			

เมื่อจำแนกตามระดับชั้นสินทรัพย์สุทธิ ครัวเรือนเกษตรกรมีการออมในรูปแบบสินทรัพย์ในระดับชั้นสินทรัพย์สุทธิมากกว่า 800,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 138 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 84235.54 บาท รองลงมาอยู่ในช่วง 600,001-700,000 บาท จำนวน 79 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 27337.03 บาท มีการออม อยู่ในช่วง 1-100,000 บาท จำนวนน้อยที่สุด 5 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 3620.00 บาท (ดังตาราง 46)

ตาราง 47 การออมในรูปแบบสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามหนี้สินของครัวเรือนเกษตร

หนี้สิน (บาท)	จำนวน (ราย)	ปริมาณการออมในรูปแบบสินทรัพย์ (บาท)										การออม เฉลี่ย
		ต่ำกว่า 10,001	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000		
ไม่มีหนี้สิน	22	5	4	2	1		1		1	8	127676.14	
1 – 10,000	94	4	15	28	16	8	4	2	1	16	63900.00	
10,001 – 20,000	171	9	57	49	19	2	11	2	6	16	42212.16	
20,001 – 30,000	92	3	47	26	5	1	2	2		6	28952.45	
30,001 – 40,000	18	1	10	1		1				5	43349.17	
มากกว่า 40,000	3		1		1			1			39783.33	
รวม	400	22	134	106	42	12	18	7	8	51		

เมื่อจำแนกตามระดับหนี้สิน ครัวเรือนเกษตรกรมีการออมในรูปแบบสินทรัพย์ในระดับหนี้สิน 10,001-20,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 171 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 42212.16 บาท รองลงมาอยู่ในช่วง 1-10,000 บาท จำนวน 94 รายมีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 63900.00 บาท อยู่ในช่วงมากกว่า 40,000 บาท จำนวนน้อยที่สุด 3 รายมีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 39783.33 บาท (ดังตาราง 47)

ตาราง 48 การออกรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามรายได้สุทธิทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตร

ระดับรายได้สุทธิทางการเกษตร (บาท)	ปริมาณการออกรวม (บาท)											การออกรวมเฉลี่ย
	จำนวน (ราย)	ต่ำกว่า 10,001	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000		
น้อยกว่า 1	7		1		1		1			4		223364.29
1 – 10,000	75	6	7	12	19	14	5	1		11		71367.33
10,001 – 20,000	169	3	8	28	40	35	15	15	5	20		60146.57
20,001 – 30,000	110	1	1	13	25	14	16	10	9	21		67406.82
30,001 – 40,000	15	1		2	4	1	1	1		5		59620.00
40,001 – 50,000	14			2		1	3		2	6		78465.00
50,001 – 60,000	4									4		165121.25
60,001 – 70,000	3									3		144383.33
70,001 – 80,000	1									1		89600.00
มากกว่า 80,000	2									2		238675.00
รวม	400	11	17	57	89	65	41	27	16	77		

ครัวเรือนเกษตรกรมีการออกรวม ในระดับขั้นรายได้สุทธิทางการเกษตร 10,001-20,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 169 รายมีการออกรวมเฉลี่ยครัวเรือนละ 60146.57 บาท รองลงมาอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท จำนวน 110 รายมีการออกรวมเฉลี่ยครัวเรือนละ 67406.82 บาท มีการออกรวม อยู่ในช่วง 70,001-80,000 บาท จำนวนน้อยที่สุด 1 รายมีการออกรวมเฉลี่ยครัวเรือนละ 89600บาท (ดังตารางที่ 48)

ตาราง 49 การออมรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามรายได้สุทธินอกการเกษตรของครัวเรือนเกษตร

ระดับชั้นรายได้สุทธินอกการเกษตร(บาท)	จำนวน (ราย)	ต่ำกว่า 10,001	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000	การออมเฉลี่ย
น้อยกว่า 1	231	9	15	40	52	32	23	10	9	41	54462.75
1 – 10,000	62	1		3	21	9	10	6	5	7	60862.02
10,001 – 20,000	42			4	9	15	5	6		3	50415.48
20,001 – 30,000	5		1			1			1	2	126940.00
30,001 – 40,000	14	1		4			1	1		7	122666.07
40,001 – 50,000	9				1	3				5	217772.22
50,001 – 60,000	10		1	2	2	1	1	2		1	73577.50
60,001 – 70,000	5			1	1					3	149580.00
70,001 – 80,000	6			1		2		1		2	167300.00
มากกว่า 80,000	16			2	3	2	1	1	1	6	179860.94
รวม	400	11	17	57	89	65	41	27	16	77	

ครัวเรือนเกษตรกรมีการออมรวม ในระดับชั้นรายได้สุทธิทางการเกษตรน้อยกว่า 1 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 231 รายมีการออมเฉลี่ย ครัวเรือนละ 54462.75 บาท มีการออม อยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท และในช่วง 60,001 – 70,000 บาท จำนวนน้อยที่สุด 5 รายมีการออมเฉลี่ย ครัวเรือนละ 126940 บาท และ 149580 บาทตามลำดับ (ดังตารางที่ 49)

ตาราง 50 การออมรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามสินทรัพย์

สินทรัพย์(บาท)	จำนวน (ราย)	ปริมาณการออมรวม บาท)										รายได้เฉลี่ย
		<10,000	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000		
1 – 100,000	5	3	2								8620.00	
100,001 -200,000	15	2	2	2	4	1	1			3	40445.00	
200,001 -300,000	24	1	2	5	9	4	1		2		36036.46	
300,001 -400,000	24		1	2	5	10	2	3		1	44747.92	
400,001 -500,000	33	3	4	2	9	6	3	2	1	3	40599.24	
500,001 -600,000	32		2	4	10	5	4	2		5	57054.22	
600,001 -700,000	79		1	21	29	9	7	6	2	4	45216.77	
700,001 -800,000	50	1		5	7	11	8	4	2	12	70009.50	
มากกว่า 800,000	138	1	3	16	16	19	15	10	9	49	111031.20	
รวม	400	11	17	57	89	65	41	27	16	77		

เมื่อจำแนกตามระดับสินทรัพย์สุทธิ ครัวเรือนเกษตรกรมีการออมรวมในระดับสินทรัพย์มากกว่า 800,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 138 ราย มีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 111031.20 บาท รองลงมาอยู่ในช่วง 600,001-700,000 บาท จำนวน 79 รายมีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 45216.77 บาท มีการออม อยู่ในช่วง 1-100,000 บาท จำนวนน้อยที่สุด 5 รายมีการออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 8620 บาท (ตาราง 50)

ตาราง 51 การออรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามหนี้สินของครัวเรือนเกษตร

หนี้สิน (บาท)	จำนวน (ราย)	ปริมาณการออรวม(บาท)										การออ เฉลี่ย
		ต่ำกว่า 10,001	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000		
ไม่มีหนี้สิน	22	4	3		1	2	1	1		10	151562.50	
1 – 10,000	94	3	1	5	9	20	14	12	7	23	89136.17	
10,001 – 20,000	171	2	9	23	41	31	18	10	8	29	63140.82	
20,001 – 30,000	92	2	2	21	35	12	7	3	1	9	46930.71	
30,001 – 40,000	18		2	7	3			1		5	63432.50	
มากกว่า 40,000	3			1			1			1	59783.33	
รวม	400	11	17	57	89	65	41	27	16	77		

เมื่อจำแนกตามระดับหนี้สิน ครัวเรือนเกษตรกรมีการออรวม ในระดับหนี้สิน 10,001-20,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 171 รายมีการออเฉลี่ยครัวเรือนละ 63140.82 บาท รองลงมาอยู่ในช่วง 1-10,000 บาท จำนวน 94 ราย มีการออเฉลี่ยครัวเรือนละ 89136.17 บาท อยู่ในช่วงมากกว่า 40,000 บาท จำนวนน้อยที่สุด 3 ราย มีการออเฉลี่ยครัวเรือนละ 59783.33 บาท (ดังตาราง 51)

ตาราง 52 รายได้สุทธิรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามหนี้สินของครัวเรือนเกษตร

หนี้สิน (บาท)	จำนวน (ราย)	ปริมาณรายได้สุทธิรวม (บาท)											รายได้ เฉลี่ย
		< 1	1 - 10,000	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000		
ไม่มีหนี้สิน	23	5	9	1	1	2				1	4	30312.5	
1 – 10,000	94	14	15	14	15	11	10	5	1	2	7	28315.02	
10,001 – 20,000	169	40	33	33	17	17	5	8	2	5	9	24293.93	
20,001 – 30,000	93	14	22	23	14	11	2	2	2	1	2	15628.01	
30,001 – 40,000	17	2	2	4	2	4	1	1			1	25715.61	
มากกว่า 40,000	4		1	1	1		1					2516.667	
รวม	400	75	82	76	50	45	19	16	5	9	23		

รายได้สุทธิรวม เมื่อจำแนกตามระดับหนี้สิน พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้สุทธิรวม ในระดับหนี้สิน 10,001-20,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 169 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 24293.93 บาท รองลงมาอยู่ในช่วง 1-10,000 บาท จำนวน 94 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 28315.02 บาท และอยู่ในช่วงมากกว่า 40,000 บาท จำนวนน้อยที่สุด 4 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 2516.667 บาท (ดังตาราง 52)

ตาราง 53 รายได้สุทธิรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระดับชนอายุหัวหน้าครัวเรือน

ระดับชนอายุ หัวหน้า ครัวเรือน(ปี)	จำนวน	รายได้สุทธิรวม (บาท)											มากกว่า	รายได้
		< 1	1 -	10,001-	20,001-	30,001-	40,001-	50,001-	60,001-	70,001-	80,001-	90,001-		
	(ราย)	10,000	20,000	30,000	40,000	50,000	60,000	70,000	80,000	90,000	100,000	110,000	120,000	เฉลี่ย
ต่ำกว่า 31 ปี	3	1	2											9650
31 - 40	45	6	16	6	9	2	2		1	3				33899.57
41 - 50	135	40	27	29	8	5	6	10	1	3	6			16436.88
51 - 60	190	23	36	36	26	33	11	6	3	4	12			25808.45
สูงกว่า 60 ปี	27	5	1	5	7	5			1	1	2			27421.42
รวม	400	75	82	76	50	45	19	16	5	9	23			

รายได้สุทธิรวม เมื่อจำแนกตามระดับชนอายุหัวหน้าครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้สุทธิรวมในระดับชนอายุหัวหน้าครัวเรือน 51 - 60 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 190 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 25808.45 บาท รองลงมาอยู่ในช่วง 41 - 50 ปี จำนวน 135 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 16436.88 บาท และอยู่ในช่วงต่ำกว่า 31 ปี จำนวนน้อยที่สุด 3 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 9650 บาท (ดังตาราง 53)

ตาราง 54 รายได้สุทธิของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (ราย)	รายได้สุทธิรวม (บาท)											รายได้ เฉลี่ย
		< 1	1 - 10,000	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000		
จบชั้นป. 4	313	56	60	69	42	41	11	8	4	7	15	21256.11	
จบชั้น ป. 6 หรือ ป. 7	55	14	18	6	5	2	5	3	1		1	12179.45	
จบชั้น มัธยมศึกษา	23	4	4	1	3	1	2	4			4		
ดอนต้น												36133.04	
จบชั้น มัธยมศึกษาตอน ปลาย	8	1				1	1	1		2	2	59095.63	
จบปริญญาตรี	1										1	803800	
รวม	400	75	82	76	50	45	19	16	5	9	23		

รายได้สุทธิรวม เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้สุทธิรวม ในระดับที่จบ ป. 4 เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 313 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 21256.11 บาท รองลงมาอยู่ในช่วง จบชั้น ป. 6 หรือ ป. 7 จำนวน 55 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 12179.45 บาท และอยู่ในช่วงจบปริญญาตรี จำนวนน้อยที่สุด 1 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 803800 บาท (ดังตาราง 54)

ตาราง 55 รายได้สุทธิรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

		รายได้สุทธิรวม (บาท)														รายได้ ในครัวเรือน (คน)	รายได้ มากกว่า 80,000 เงิน
จำนวนสมาชิก ในครัวเรือน	จำนวน (ราย)	< 1	1 - 10,000	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	80,001- 90,000	90,001- 100,000	100,001- 110,000	110,001- 120,000	120,001- 130,000		
2	6	4	2														-4083.33
3	36	7	11	3	7	1	1	1		1						4	23175.83
4	132	25	34	32	8	5	8	8	2	4						6	17555.92
5	139	22	31	26	20	18	6	6	3	2						5	25541.04
6	57	14		11	4	18	3	1		2						4	26211.23
7	28	2	4	3	11	3	1									4	34803.57
8	1			1													18250
11	1	1															-10350
รวม	400	75	82	76	50	45	19	16	5	9						23	

รายได้สุทธิรวม เมื่อจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้สุทธิรวม ในระดับที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5 คน เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 139 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 25541.04 บาท รองลงมาอยู่ในระดับที่มีจำนวนสมาชิก 4 จำนวน 132 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 17555.92 บาท และอยู่ในระดับที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 8 คน และ 9 คน จำนวนน้อยที่สุด 1 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 18250 บาท และ คิดลบ 10350 บาท ตามลำดับ (ตาราง 55)

ตาราง 56 รายได้สุทธิรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามจำนวนสมาชิกที่อยู่หน่วยพึง

สมาชิกที่อยู่ ในวัยพึง (คน)		จำนวน (ราย)	รายได้สุทธิรวม (บาท)												รายได้ เฉลี่ย
			1 - 10,000	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	80,001- 90,000	90,001- 100,000			
0	7	4	3												-2744.29
1	66	10	18	6	7	3	8	2	3				6		29649.77
2	178	25	42	44	21	21	8	6	1				5		23558.47
3	121	27	16	21	16	21	2	7	1				9		21971.98
4	27	8	3	5	6		1	1					3		18826.48
5	1	1													-10350
รวม	400	75	82	76	50	45	19	16	5	9			23		

รายได้สุทธิรวม เมื่อจำแนกตามจำนวนสมาชิกที่อยู่หน่วยพึงพบว่า ครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้สุทธิรวม ในระดับที่มีจำนวนอยู่ในวัยพึง 2 คน เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 178 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 23558.47 บาท รองลงมาอยู่ในระดับที่มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึง 3 คน จำนวน 121 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 21971.98 บาท และอยู่ในระดับที่มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึง 5 คน จำนวนน้อยที่สุด 1 ราย มีรายได้เฉลี่ย ต่ำสุด 10350 บาท (ดังตาราง 56)

ตาราง 57 รายได้สุทธิรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน

		รายได้สุทธิรวม (บาท)											รายได้ เฉลี่ย
ระยะเวลาใน การเป็น ครัวเรือน(ปี)	จำนวน (ราย)	1 - 10,000	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	40,001- 50,000	50,001- 60,000	60,001- 70,000	70,001- 80,000	มากกว่า 80,000			
ต่ำกว่า 11 ปี	26	6	12	2	1	1	1	1		2			16479.62
11 - 15	40	12	4	8	2	1	4		3	4			40719.29
16 - 20	64	18	13	6	8	2	5	6	2	1	3		19326.73
21 - 25	75	21	17	25	1	1	3	3		3	1		11502.47
25 -30	93	7	25	16	18	12	3	1	2	1	8		27002.37
สูงกว่า 30 ปี	102	11	11	19	20	27	6	1	1	1	5		26933.4
รวม	400	75	82	76	50	45	19	16	5	9	23		

รายได้สุทธิรวม เมื่อจำแนกตามระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้สุทธิรวม ในระดับที่มีระยะเวลาในการเป็นครัวเรือนสูงกว่า 30 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 102 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 26933.4 บาท รองลงมาอยู่ในระดับที่มีระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน 25 - 30 ปีจำนวน 93 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 27002.37 บาท และอยู่ในระดับที่มีระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน ต่ำกว่า 11 ปี จำนวนน้อยที่สุด 26 ราย มีรายได้เฉลี่ย คิดลบ 16479.62 บาท (ดังตาราง 57)

ตาราง 58 ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำแนกตามระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน

ระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน(ปี)	ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร (บาท)						ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย
	จำนวน (ราย)	1 - 3,000	3,001- 6,000	6,001- 9,000	9,001- 12,000	> 12,000	
ต่ำกว่า 31 ปี	3	1	2				3900
31 - 40	45	7	24	10	1	3	6151.304
41 - 50	135	10	61	51	10	3	6426.213
51 - 60	190	5	28	134	15	8	7727.421
สูงกว่า 60 ปี	27	2	7	13		5	8411.346
รวม	400	25	122	208	26	19	

ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร เมื่อจำแนกตามระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรที่มีค่าใช้จ่ายในภาคเกษตรในระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน 51 - 60 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 190 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 7727.421 บาท รองลงมาอยู่ในระดับชั้นระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน 41 - 50 ปี จำนวน 135 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 6426.213 บาท และอยู่ในระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือนต่ำกว่า 31 ปี จำนวนน้อยที่สุด 3 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 3900 บาท (ดังตาราง 58)

ตาราง 59 ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร (บาท)					ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย
	จำนวน (ราย)	1 - 3,000	3,001- 6,000	6,001- 9,000	9,001- 12,000	> 12,000
จบชั้นป. 4	313	10	80	186	21	16
จบชั้น ป. 6 หรือ ป. 7	55	10	23	17	3	2
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	23	3	15	3	1	1
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	8	1	4	2	1	
จบปริญญาตรี	1	1				1700
รวม	400	25	122	208	26	19

ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าครัวเรือนเกษตรที่มีค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ในระดับชั้นที่ระดับการศึกษาจบ ป. 4 เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 313 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 7453.115 บาท รองลงมาอยู่ในระดับชั้นที่ระดับการศึกษาจบ ป. 6 หรือ ป. 7 จำนวน 55 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 6041.273 บาท และอยู่ในระดับชั้นที่ระดับการศึกษาจบปริญญาตรี จำนวนน้อยที่สุด 1 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 1700 บาท (ดังตาราง 59)

ตาราง 60 ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน(คน)	ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร (บาท)						ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย
	จำนวน (ราย)	จำนวน					
		1 - 3,000	3,001- 6,000	6,001- 9,000	9,001- 12,000	> 12,000	
2	6	2	2	2			5250
3	36	9	21	5	1		4923.194
4	132	10	56	54	8	4	6543.864
5	139	3	31	90	11	4	7414.353
6	57	1	9	39	5	3	8195.789
7	28		3	18		7	9187.5
8	1				1		11750
11	1					1	12350
รวม	400	25	122	208	26	19	

ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร เมื่อจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรที่มีค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5 คน เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 139 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 7414.353 บาท รองลงมาอยู่ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 คน จำนวน 132 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 6543.864 บาท และอยู่ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 8 คน และ 11 คน จำนวนน้อยที่สุด 1 รายเท่านั้น มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 11750 บาท และ 12350 บาท ตามลำดับ (ดังตาราง 60)

ตาราง 61 ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำแนกตามจำนวนสมาชิกที่อยู่หน่วยพึง

สมาชิกที่อยู่หน่วยพึง(คน)	ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร (บาท)						ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย
	จำนวน (ราย)	1 - 3,000	3,001- 6,000	6,001- 9,000	9,001- 12,000	> 12,000	
0	7	2	2	3			5392.857
1	66	8	27	26	4	1	6317.727
2	178	11	61	91	11	4	6602.978
3	121	3	29	72	11	6	7816.488
4	27	1	3	16		7	9756.852
5	1					1	12350
รวม	400	25	122	208	26	19	

ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร เมื่อจำแนกตามจำนวนสมาชิกที่อยู่หน่วยพึงพบว่า คราวเรือนเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกที่อยู่หน่วยพึง 2 คน เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 178 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 6602.978 บาท รองลงมาอยู่ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกที่อยู่หน่วยพึง 3 คน จำนวน 121 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 7816.488 บาท และอยู่ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกที่อยู่หน่วยพึง 1 คนจำนวนน้อยที่สุด 1 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 12350 บาท (ดังตาราง 61)

ตาราง 62 ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำแนกตามระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน

ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน(ปี)	ค่าใช้จ่ายในการเกษตร (บาท)					ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย
	จำนวน (ราย)	1 - 3,000	3,001- 6,000	6,001- 9,000	9,001- 12,000	> 12,000
ต่ำกว่า 11 ปี	26	4	16	4	1	1
11 - 15	40	7	22	9	1	1
16 - 20	64	4	30	24	5	1
21 - 25	75	3	26	37	5	4
25 - 30	93	3	18	61	10	1
สูงกว่า 30 ปี	102	4	10	73	4	11
รวม	400	25	122	208	26	19

ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร เมื่อจำแนกตามระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรที่มีค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ในระดับชั้นที่มีระยะเวลาในการเป็นครัวเรือนสูงกว่า 30 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 102 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 8314.657 บาท รองลงมาอยู่ในระดับชั้นที่มีระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน 25 - 30 ปีจำนวน 93 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 7225.484 บาท และอยู่ในระดับชั้นที่มีระยะเวลาในการเป็นครัวเรือนต่ำกว่า 11 ปี จำนวนน้อยที่สุด 26 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 5898.077 บาท (ตาราง 62)

ตาราง 63 ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร จำแนกตามระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน

ระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน(ปี)	จำนวน	ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร(บาท)										ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย
		1 - 10,000	10,001 - 20,000	20,001 - 30,000	30,001 - 40,000	40,001 - 50,000	50,001 - 60,000	60,001 - 70,000	70,001 - 80,000	80,001 - 90,000	90,001 - 100,000	
ต่ำกว่า 31 ปี	3	1	1	1	1							22912.5
31 - 40	45	3	11	12	10	7	1		1			28696.52
41 - 50	135	5	14	26	54	29	2	3		1		34811.57
51 - 60	190	2	9	40	84	47	6	2				38609.32
สูงกว่า 60 ปี	27	2	7	4	8	4	2	1				29730.77
รวม	400	13	42	82	157	87	11	6	1	1		

ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร เมื่อจำแนกตามระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรที่มีค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรในระดับชั้นอายุ 51 - 60 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 190 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 38609.32 บาท รองลงมาอยู่ในระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน 41 - 50 ปีจำนวน 135 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 34811.57 บาท และอยู่ในระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือนต่ำกว่า 31 ปี จำนวนน้อยที่สุด 3 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 22912.5 บาท (ดังตาราง 63)

ตาราง 64 ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร(บาท)											
	จำนวน	1 -	10,001 -	20,001 -	30,001 -	40,001 -	50,001 -	60,001 -	70,001 -	มากกว่า	ค่าใช้จ่าย	
	(ราย)	10,000	20,000	30,000	40,000	50,000	60,000	70,000	80,000	80,000	เฉลี่ย	
จบชั้นป. 4	313	10	29	72	125	63	8	6			35296.06	
จบชั้น ป. 6 หรือ ป. 7	55	3	13	4	18	13	2		1	1	35330.27	
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	23			4	12	7					36476.09	
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	8			2	2	3	1				38400	
จบปริญญาตรี	1					1					42000	
รวม	400	13	42	82	157	87	11	6	1	1		

ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า คร่าวเรือนเกษตรกรรมมีค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร ในระดับชั้นที่ระดับการศึกษาจบ
 ชั้น ป. 4 เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 313 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนและ 35296.06 บาท รองลงมาอยู่ในระดับชั้นที่ระดับการศึกษาจบ ป. 6 หรือ
 ป. 7 จำนวน 55 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนและ 35330.27 บาท และอยู่ในระดับชั้นที่ระดับการศึกษาจบปริญญาตรี จำนวนน้อยที่สุด 1 ราย มี
 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนและ 42000 บาท (ดังตาราง 64)

ตาราง 65 ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน(คน)	จำนวน (ราย)	ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร(บาท)											ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย
		1 - 10,000	10,001 - 20,000	20,001 - 30,000	30,001 - 40,000	40,001 - 50,000	50,001 - 60,000	60,001 - 70,000	70,001 - 80,000	80,001 - 90,000	90,001 - 100,000	ค่าใช้จ่ายมากกว่า	
2	6	3	2	1									13250
3	36	2	7	5	16	5	1						29883.61
4	132	5	15	40	37	29	2	2	1	1			34047.52
5	139	1	13	21	64	35	4	1					35021.33
6	57	1	5	10	29	8	2	2					43484.82
7	28	1		4	10	10	2	1					40028.57
8	1				1								32000
11	1			1									30000
รวม	400	13	42	82	157	87	11	6	1	1			

ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร เมื่อจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรที่มีค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5 คน เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 139 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 35021.33 บาท รองลงมาอยู่ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 คน จำนวน 132 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 34047.52 บาท และอยู่ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 8 คน และ 11 คน จำนวนน้อยที่สุด 1 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 32000 บาท และ 30000 บาทตามลำดับ (ตาราง 65)

ตาราง 66 ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำแนกตามจำนวนสมาชิกที่อยู่หน่วยพึง

ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร(บาท)												
สมาชิกที่อยู่หน่วย	จำนวน	1 -	10,001-	20,001-	30,001-	40,001-	50,001-	60,001-	70,001-	มากกว่า	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	
พึงพึง(คน)	(ราย)	10,000	20,000	30,000	40,000	50,000	60,000	70,000	80,000	80,000		
0	7	3	2	1	1						16708.57	
1	66	2	12	7	23	17	3	1			33487.5	
2	178	7	17	47	63	39	2	2	1	1	34116.51	
3	121	1	9	22	57	26	3	3			35287.69	
4	27		2	4	13	5	3				54788.89	
5	1			1							30000	
รวม	400	13	42	82	157	87	11	6	1	1		

ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร เมื่อจำแนกตามจำนวนสมาชิกที่อยู่หน่วยพึงพบว่า คราวเรือนเกษตรมีค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกที่อยู่หน่วยพึง 2 คน เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 178 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 34116.51 บาท รองลงมาอยู่ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกที่อยู่หน่วยพึง 3 คน จำนวน 121 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 35287.69 บาท และอยู่ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกที่อยู่หน่วยพึง 5 คน จำนวนน้อยที่สุด 1 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 30000 บาท (ดังตาราง 66)

ตาราง 67 ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำแนกตามระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน

ระยะเวลาในการ เป็นครัวเรือน(ปี)	จำนวน	ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร(บาท)											ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย
		1 - 10,000	10,001 - 20,000	20,001 - 30,000	30,001 - 40,000	40,001 - 50,000	50,001 - 60,000	60,001 - 70,000	70,001 - 80,000	มากกว่า 80,000			
ต่ำกว่า 11 ปี	26	1	4	6	9	5			1				20433.73
11 - 15	40		3	10	12	14	1						18851.28
16 - 20	64	2	9	10	21	16	2	2		1			20780.25
21 - 25	75	4	13	7	31	18	2						20392.32
25 -30	93	3	3	29	32	20	4	2					21366.01
สูงกว่า 30 ปี	102	3	10	20	52	14	2	2					24967.9
รวม	400	13	42	82	157	87	11	6	1	1			

ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร เมื่อจำแนกตามระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรที่มีค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรในระดับชั้นระยะเวลาในการเป็นครัวเรือนสูงกว่า 30 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 102 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 24967.9 บาท รองลงมาอยู่ในระดับชั้นระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน 25 - 30 ปีจำนวน 93 ราย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 21366 บาท และอยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 11 ปี จำนวนน้อยที่สุด 26 รายมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 20433.73 บาท (ดังตาราง 67)

ตาราง 68 รายได้สุทธิรวมของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตร

สินทรัพย์ (บาท)	จำนวน (ราย)	ปริมาณรายได้สุทธิรวม (บาท)													รายได้เฉลี่ย
		< 1	1 - 10,000	10,001 - 20,000	20,001 - 30,000	30,001 - 40,000	40,001 - 50,000	50,001 - 60,000	60,001 - 70,000	70,001 - 80,000	80,001 - 90,000	90,001 - 100,000	100,001 - 110,000	110,001 - 120,000	
1 - 100,000	5	4	1												-5330.00
100,001 - 200,000	15	4	5	5	1										7220.13
200,001 - 300,000	24	6	5	5	2	4	1				1				13164.38
300,001 - 400,000	24	2	8	1	9	1		1			2				18379.83
400,001 - 500,000	33	11	7	9	2	1	2				1				10621.12
500,001 - 600,000	32	7	8	5	3	4			2		1				23039.75
600,001 - 700,000	79	18	18	19	1	8	3	4		4	4				29658.67
700,001 - 800,000	50	4	10	14	6	6	3	4	1	1	1				24540.80
มากกว่า 800,000	138	19	20	18	27	20	10	7	2	2	13				28507.97
รวม	400	75	82	76	51	44	19	16	5	9	23				

รายได้สุทธิรวม เมื่อจำแนกตามสินทรัพย์ พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้สุทธิรวม ในระดับสินทรัพย์ มากกว่า 800,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 138 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 28507.97 บาท รองลงมาอยู่ในระดับสินทรัพย์ 600,001 - 700,000 บาท จำนวน 79 ราย มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 29658.67 บาท และอยู่ในระดับสินทรัพย์ 1- 100,000 บาท จำนวนน้อยที่สุด 5 ราย มีรายได้เฉลี่ย คิดลบ 5330 บาท (ดังตาราง 68)

ตาราง 69 ปริมาณหนี้ จำแนกตามระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน

ระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน(ปี)	ปริมาณหนี้ (บาท)							หนี้เฉลี่ย
	จำนวน (ราย)	ไม่มี หนี้สิน	1 - 10,000	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	> 40,000	
ต่ำกว่า 31 ปี	7	1		1	1			7500
31 – 40	74	5	10	23	6	1		15510.87
41 – 50	169	11	29	52	37	5	1	17302.21
51 – 60	111	6	46	85	42	9	2	17925
สูงกว่า 60 ปี	15		9	8	7	2	1	18307.69
รวม	14	23	94	169	93	17	4	

ปริมาณหนี้สิน เมื่อจำแนกตามระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรรมมีปริมาณหนี้สิน ในระดับชั้นอายุหัวหน้าครัวเรือน 41 – 50 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 169 ราย มีหนี้เฉลี่ยครัวเรือนละ 17302.21 บาท รองลงมาอยู่ในช่วงอายุหัวหน้าครัวเรือน 51 – 60 จำนวน 111 ราย มีหนี้เฉลี่ยครัวเรือนละ 17925 บาท และอยู่ในช่วงอายุหัวหน้าครัวเรือนต่ำกว่า 31 ปี จำนวนน้อยที่สุด 7 ราย มีหนี้เฉลี่ยครัวเรือนละ 7500 บาท (ดังตาราง 69)

ตาราง 70 ปริมาณหนี้ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (ราย)	ปริมาณหนี้ (บาท)						หนี้เฉลี่ย
		ไม่มี หนี้สิน	1 - 10,000	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	> 40,000	
จบชั้นป. 4	313	13	74	128	79	15	4	18024.76
จบชั้น ป. 6 หรือ ป. 7	55	6	10	28	10	1		15910.91
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	23	2	7	9	4	1		15456.52
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	8	2	3	3				8875
จบปริญญาตรี	1			1				20000
รวม	400	23	94	169	93	17	4	

ปริมาณหนี้สิน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครั้วเรือนเกษตรกรรมมีปริมาณหนี้สิน ในระดับการศึกษาที่จบ ป. 4 เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 313 ราย มีหนี้เฉลี่ยครั้วเรือนละ 18024.76 บาท รองลงมาอยู่ในระดับที่จบการศึกษา ป. 6 หรือ ป. 7 จำนวน 55 ราย มีหนี้เฉลี่ยครั้วเรือนละ 15910.91 บาท และอยู่ในระดับที่จบปริญญาตรี จำนวนน้อยที่สุด 1 ราย มีหนี้เฉลี่ยครั้วเรือนละ 20000 บาท (ดังตาราง 70)

ตาราง 71 ปริมาณหนี้ จำแนกตามระดับชั้นจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน(คน)	ปริมาณหนี้ (บาท)							หนี้เฉลี่ย
	จำนวน (ราย)	ไม่มี หนี้สิน	1 - 10,001- 20,001- 30,001- > 10,000 20,000 30,000 40,000 40,000					
2	6	3	1	2				6666.667
3	36	2	10	18	6			15138.89
4	132	11	28	55	31	5	2	17359.85
5	139	7	35	52	37	8		17675.18
6	57		13	33	9	2		17736.84
7	28		6	9	9	2	2	21035.71
8	1				1			25000
11	1		1					5000
รวม	400	23	94	169	93	17	4	

ปริมาณหนี้สิน เมื่อจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรรมมีปริมาณหนี้สิน ในระดับที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5 คน เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 139 ราย มีหนี้เฉลี่ยครัวเรือนละ 17675.18 บาท รองลงมาอยู่ในระดับที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 คน จำนวน 132 ราย มีหนี้เฉลี่ยครัวเรือนละ 17359.85 บาท และอยู่ในระดับที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 8 คน และ 11 คน จำนวนน้อยที่สุดเท่ากัน จำนวน 1 ราย มีหนี้เฉลี่ยครัวเรือนละ 25000บาท และ 5000 บาทตามลำดับ (ดังตาราง 71)

ตาราง 72 ปริมาณหนี้ จำแนกตามสมาชิกที่อยู่หน่วยพึง

สมาชิกที่อยู่หน่วยพึง(คน)	จำนวน (ราย)	ไม่มี หนี้สิน	ปริมาณหนี้ (บาท)					หนี้เฉลี่ย
			1 - 10,000	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	> 40,000	
0	7	4	1	2				6428.571
1	66	5	21	31	9			14265.15
2	178	12	43	70	42	9	2	17275.28
3	121	2	24	54	34	7		19007.02
4	27		4	12	8	1	2	22111.11
5	1		1					5000
รวม	400	23	94	169	93	17	4	

ปริมาณหนี้สิน เมื่อจำแนกตามจำนวนสมาชิกที่อยู่หน่วยพึงพบว่า คราวเรือนเกษตรกรรมปริมาณหนี้สิน ในระดับที่มีจำนวนสมาชิกที่อยู่หน่วย
 พึง 2 คน เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 178 ราย มีหนี้เฉลี่ยคราวเรือนละ 17275.28 บาท รองลงมาอยู่ในระดับที่มีจำนวนสมาชิกที่อยู่หน่วยพึง 3
 คน จำนวน 121 ราย มีหนี้เฉลี่ยคราวเรือนละ 19007.02 บาท และอยู่ในระดับที่มีจำนวนสมาชิกที่อยู่หน่วยพึง 5 คน จำนวนน้อยที่สุด 1 ราย มีหนี้
 เฉลี่ยคราวเรือนละ 5000บาท (ดังตาราง 72)

ตาราง 73 ปริมาณหนี้ จำแนกตามระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน

ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน(ปี)	ปริมาณหนี้ (บาท)							หนี้เฉลี่ย
	จำนวน (ราย)	ไม่มี	1 -	10,001- 20,001-	30,001- 40,000	>		
		หนี้สิน	10,000	20,000	30,000	40,000	40,000	
ต่ำกว่า 11 ปี	26	2	7	14	3			14788.46
11 - 15	40	4	7	18	8	3		17792.68
16 - 20	64	4	15	26	19			16222.22
21 - 25	75	6	14	34	15	4	2	17981.33
25 -30	93	3	21	41	22	6		18029.57
สูงกว่า 30 ปี	102	4	30	36	26	4	2	17666.67
รวม	400	23	94	169	93	17	4	

ปริมาณหนี้สิน เมื่อจำแนกตามระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรรมปริมาณหนี้สิน ในระดับชั้นที่มีระยะเวลาในการเป็นครัวเรือนสูงกว่า 30 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 102 ราย มีหนี้เฉลี่ยครัวเรือนละ 17666.67 บาท รองลงมาอยู่ในระดับชั้นที่มีระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน 25 - 30 ปี จำนวน 93 ราย มีหนี้เฉลี่ยครัวเรือนละ 18029.57 บาท และอยู่ในระดับชั้นที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำกว่า 11 ปี จำนวนน้อยที่สุด 26 ราย มีหนี้เฉลี่ยครัวเรือนละ 14788.46 บาท (ดังตาราง 73)

ตาราง 74 Coefficient ของตัวแปรการออมในรูปการเงิน

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	-4054.090	16432.172		-.247	.805
เพศหัวหน้าครัวเรือน(X_1)	1700.251	1369.727	.057	1.241	.215
อายุหัวหน้าครัวเรือน(X_2)	73.890	120.098	.052	.615	.539
การศึกษาในระดับ ประถมศึกษา(X_{3-1})	13413.293	16387.726	.326	.818	.414
การศึกษาในระดับ มัธยมศึกษา(X_{3-2})	19837.953	16031.228	.476	1.237	.217
รายได้สุทธิทางเกษตร(X_4)	.195	.041	.239	4.753	.000
รายได้สุทธินอกการเกษตร (X_5)	1.478E-02	.016	.068	.900	.369
หนี้สิน(X_6)	7.335E-03	.001	.243	5.189	.000
สินทรัพย์(X_7)	-.337	.057	-.273	-5.874	.000
สัดส่วนสมาชิกที่อยู่ในวัย ฟุ้งฟิง(X_8)	-423.726	1059.809	-.018	-.400	.690
ระยะเวลาในการเป็น ครัวเรือน(X_9)	150.806	112.247	.114	1.344	.18

ตาราง 75 Coefficient ของการออมในรูปการเงินหลังจากตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญ ที่.05 ออก

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	18016.461	1462.335	-	12.320	.000
รายได้สุทธิทางเกษตร(X_4)	.197	.038	.241	5.174	.000
หนี้สิน(X_6)	.00798	.001	.264	5.751	.000
สินทรัพย์(X_7)	-.344	.056	-.279	-6.159	.000

ตาราง 76 Coefficient ของตัวแปรการออมในรูปแบบสินทรัพย์

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error			
(Constant)	-494873.88	114873.889	-	-4.308	.000
เพศหัวหน้าครัวเรือน(X_1)	-2107.164	9575.476	-.010	-.220	.826
อายุหัวหน้าครัวเรือน(X_2)	-813.213	839.582	-.081	-.969	.333
การศึกษาในระดับ ประถมศึกษา(X_{3-1})	557057.152	114563.175	1.923	4.862	.000
การศึกษาในระดับ มัธยมศึกษา(X_{3-2})	600363.2	112070.97	2.043	5.357	.000
รายได้สุทธิทางเกษตร(X_4)	1.095	.288	.190	3.809	.000
รายได้สุทธินอกการเกษตร (X_5)	.661	.115	.432	5.755	.000
หนี้สิน(X_6)	.042	.010	.197	4.255	.000
สินทรัพย์(X_7)	-2.053	.401	-.236	-5.119	.000
สัดส่วนสมาชิกที่อยู่ในวัย ฟุ้งฟิง(X_8)	22062.764	7408.907	.133	2.978	.003
ระยะเวลาในการเป็น ครัวเรือน(X_9)	-498.462	784.696	-.053	-.635	.526

ตาราง 78 Coefficient ของตัวแปรการออมรวม

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error			
(Constant)	-498927.97	124207.525		-4.017	.000
เพศหัวหน้าครัวเรือน(X_1)	-406.913	10353.495	-.002	-.039	.969
อายุหัวหน้าครัวเรือน(X_2)	-739.324	907.799	-.068	-.814	.416
การศึกษาในระดับ ประถมศึกษา(X_{3-1})	570470.445	123871.566	1.815	4.605	.000
การศึกษาในระดับ มัธยมศึกษา(X_{3-2})	620201.156	121176.867	1.944	5.118	.000
รายได้สุทธิทางเกษตร(X_4)	1.291	.311	.207	4.152	.000
รายได้สุทธินอกการเกษตร (X_5)	.675	.124	.407	5.442	.000
หนี้สิน(X_6)	.04938	.011	.214	4.622	.000
สินทรัพย์(X_7)	-2.390	.434	-.254	-5.512	.000
สัดส่วนสมาชิกที่อยู่ในวัย ฟุ้งฟิง(X_8)	21639.038	8010.889	.120	2.701	.007
ระยะเวลาในการเป็น ครัวเรือน(X_9)	-347.656	848.454	-.034	-.410	.682

ตาราง 77 Coefficient ของการออมในรูปสินทรัพย์หลังจากตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญ ที่.05 ออก

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.
	B	Std. Error	Beta	t	
(Constant)	-482690.41	114075.852	-	-4.231	.000
การศึกษาในระดับ ประถมศึกษา(X_{3-1})	495425.30	112364.605	1.710	4.409	.000
การศึกษาในระดับ มัธยมศึกษา(X_{3-2})	553446.21	110881.609	1.883	4.991	.000
รายได้สุทธิทางเกษตร(X_4)	.958	.278	.166	3.450	.001
รายได้สุทธินอกการเกษตร (X_5)	.603	.113	.395	5.346	.000
หนี้สิน(X_6)	.0382	.010	.179	3.944	.000
สินทรัพย์(X_7)	-2.112	.398	-.243	-5.306	.000
สัดส่วนสมาชิกที่อยู่ในวัย ฟุ้งฟิง(X_8)	21366.578	7411.218	.129	2.883	.004

ตาราง 79 Coefficient ของการออรวมหลังจากตัดตัวแปรที่ไม่มีความสำคัญ ที่.05 ออก

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	-489106.325	122932.735		-3.979	.000
การศึกษาในระดับ ประถมศึกษา(X_{3-1})	518951.889	121088.626	1.651	4.286	.000
การศึกษาในระดับ มัธยมศึกษา(X_{3-2})	581105.737	119490.490	1.822	4.863	.000
รายได้สุทธิทางเกษตร(X_4)	1.186	.299	.190	3.962	.000
รายได้สุทธินอกการเกษตร (X_5)	.627	.122	.378	5.161	.000
หนี้สิน(X_6)	.046	.010	.199	4.410	.000
สินทรัพย์(X_7)	-2.430	.429	-.258	-5.666	.000
สัดส่วนสมาชิกที่อยู่ในวัย ฟุ้งฟิง(X_8)	20997.609	7986.627	.117	2.629	.009

ชุดที่			
--------	--	--	--

แบบสอบถาม

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกร ในอำเภอเลิงนกทา

จังหวัดยโสธร ปีการเพาะปลูก 2547/48

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่.....ตำบล.....

ตอน 1 สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนเกษตรกร

1.เพศหัวหน้าครัวเรือน

() ชาย () หญิง

2.อายุปัจจุบันหัวหน้าครัวเรือน.....ปี

3.ระดับการศึกษา

() 1.ไม่ได้รับการศึกษา

() 2.จบชั้น ป.4

() 3.จบชั้น ป.6 หรือ ป.7

() 4.จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3 หรือ ม.ศ.3)

() 5.จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6,ม.ศ.5 หรือ ปวช.)

() 6.ปวส. หรือ อนุปริญญา

() 7.ปริญญาตรี

() 8.อื่นๆโปรดระบุ

4.สถานภาพ

() 1.โสด

() 2.สมรส

() 3.หม้าย

() 4.หย่าร้าง

5.ระยะเวลาที่ท่านแยกตัวออกมามีครัวเรือนจนถึงปัจจุบันระยะเวลา.....ปี

6.จำนวนสมาชิกในครัวเรือนรวมทั้งตัวท่าน.....คน

6.1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้เป็นของตนเอง.....คน

ได้แก่(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1.ตนเอง(หัวหน้าครัวเรือน)

() 2.สามีหรือภรรยา

() 3..บุตร

() 4.อื่นๆ โปรดระบุ.....

6.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ท่านต้องรับภาระเลี้ยงดู

6.2.1 เด็ก (อายุ 0-14ปี)..... คน

6.2.2 ผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) คน

6.2.3 อื่นๆ(ระบุ)..... คน

7.รายได้ ทางการเกษตร ปีการเพาะปลูก 2547/48 มูลค่าเท่าไร

แหล่งที่มาของรายได้	พ.ศ. 2547			พ.ศ. 2548			เปลี่ยนแปลง (บาท)
	พันธุ์พืช/สัตว์ (บาท)	ผลผลิตจากพืช/สัตว์ (บาท)	รวม (บาท)	พันธุ์พืช/สัตว์ (บาท)	ผลผลิตจากพืช/สัตว์ (บาท)	รวม (บาท)	
รายได้หลัก							
รายได้รอง							
รวม							

9. รายจ่าย ทางการเกษตรอื่นๆ ปีการเพาะปลูก 2547/48 มีมูลค่าเท่าไร

ป ร ะ เ ภ ท รายจ่าย	พ.ศ. 2547			พ.ศ. 2548			เปลี่ยน แปลง
	รายได้หลัก (บาท)	รายได้รอง (บาท)	รวม	รายได้หลัก (บาท)	รายได้รอง (บาท)	รวม	
1.ค่าเช่าที่ดิน การเกษตร							
2.ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง							
3.ค่าเช่า เครื่องมือทาง การเกษตร							
4.ค่า ซ่อมแซม เครื่องมือ ทางการ เกษตร							
5.อื่นๆ (ระบุ)							
รวม							

10.รายได้ นอกภาคเกษตร ปีการเพาะปลูก 2547/48 มีมูลค่าเท่าไร

แหล่งที่มาของรายได้	พ.ศ.2547 (บาท)	พ.ศ.2548 (บาท)	เปลี่ยนแปลง (บาท)
1. รายได้จากการรับจ้าง			
2. รายได้จากเงินเดือน			
3. รายได้จากเงินรางวัล			
4. รายได้จากเงินโบนัส			
5. รายได้จากค่านายหน้า			
6. รายได้จากค่าเช่าที่ดิน.			
7. รายได้จากดอกเบี้ย			
8. รายได้จากเงินปันผล			

10. (ต่อ)

แหล่งที่มาของรายได้	พ.ศ.2547 (บาท)	พ.ศ.2548 (บาท)	เปลี่ยนแปลง (บาท)
9. รายได้จากเงินช่วยเหลือ			
10. รายได้จากทอผ้าไหม			
11. รายได้จากการทอเสื่อ			
12. รายได้จากการทอผ้าฝ้าย			
13. รายได้จากเครื่องปั้นดินเผา			
14. รายได้จากผลิตภัณฑ์ไม้			
15. อื่นๆ (ระบุ)			
รวม			

11. รายจ่าย นอกภาคเกษตร ปีการเพาะปลูก 2547/48 มีมูลค่าเท่าไร

ประเภทของรายจ่าย	พ.ศ.2547 (บาท)	พ.ศ.2548 (บาท)	เปลี่ยนแปลง (บาท)
1. ค่าอาหาร			
2. ค่าเครื่องนุ่งห่ม			
3. ค่ารักษาพยาบาล			
4. ค่าเล่าเรียนบุตร			
5. ค่าดอกเบี้ยเงินกู้			
6. ค่าภาษีเงินได้ต่างๆ			
7. ค่าใช้จ่ายภายในบ้าน			
8. อื่นๆ (ระบุ)			
รวม			

12. ปีการเพาะปลูก 2547/48 ท่านมีสินทรัพย์ในรูปใดบ้าง มีมูลค่าเท่าใด

รูปแบบสินทรัพย์	จำนวน (คัน/เครื่อง)	อายุการใช้ งาน(ปี)	ราคาประเมิน (บาท)		เปลี่ยนแปลง
			พ.ศ.2547	พ.ศ. 2548	
1.รถจักรยาน					
2.รถจักรยานยนต์					
3. รถยนต์					

12. (ต่อ)

รูปแบบสินทรัพย์	จำนวน (คัน/เครื่อง)	อายุการใช้ งาน(ปี)	ราคาประเมิน (บาท)		เปลี่ยนแปลง
			พ.ค.2547	พ.ค. 2548	
4.โทรทัศน์					
5. วิทยุ-เทป					
6. โทรศัพท์					
7. คอมพิวเตอร์					
8.วีดีโอ					
9.ตู้เย็น					
10.รถไถเดินตาม					
11.เครื่องสีข้าว					
12.เครื่องนวดข้าว					
13.เครื่องสูบน้ำ					
14.รถแทรกเตอร์					
15.อื่นๆ (ระบุ)					
รวม					

13.ปัจจุบันท่านมีหนี้สินหรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () มี เป็นเงินสด
- () มี เป็นวัสดุการเกษตร
- () มี เป็นเครื่องมือทางการเกษตร
- () ไม่มี
- () อื่นๆ (ระบุ).....

14.ปีการเพาะปลูก 2547/48 ท่านมีหนี้สินอยู่แหล่งใดบ้าง/จำนวนเท่าใด

แหล่งหนี้สิน	พ.ค.2547 (บาท)	พ.ค.2548 (บาท)	เปลี่ยนแปลง (บาท)	ดอกเบี้ย/เดือน (บาท)
1. ธ.ก.ส.				
2. ธนาคารพาณิชย์				
3. สถาบันการเงินอื่นๆ				
4. สหกรณ์การเกษตร				
5. เจ้าหนี้อื่นๆ				
รวม				

15.หนี้สินดังกล่าวท่านใช้เพื่อ (โดยระบุอันดับ 1,2และ3 ตามลำดับความสำคัญของเหตุผล)

- () เป็นค่าใช้จ่ายทางการเกษตร
 () เป็นค่าใช้จ่ายในการบริโภค
 () สร้างบ้านและต่อเติมบ้าน
 () อื่นๆ (ระบุ).....

ตอน 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนเกษตรกร

16.ปีการเพาะปลูก 2547/48 ท่านมีการออมหรือไม่

รูปแบบการออม	ปีการเพาะปลูก 2547	ปีการเพาะปลูก 2548
มี เป็นเงินสด		
มี ไม่ใช่เงินสด(ระบุ)		
ไม่มี		

17. ปีการเพาะปลูก 2547/48 ท่านมีการออมในรูปสินทรัพย์ถาวรใดบ้าง/จำนวนเท่าใด

17.1 ที่ดิน

ประเภทสินทรัพย์	จำนวน (ไร่-งาน-ตร.วา)	ราคาประเมิน/ไร่(บาท)		เปลี่ยนแปลง
		พ.ศ. 2547	พ.ศ. 2548	
1. ที่ดินที่ใช้ทำ การเกษตร				
2. ที่ดินที่เป็นที่ อยู่อาศัย				
3. ที่ดิน นอกเหนือจาก ข้อ 1 และ 2				
รวม				

17.2 บ้าน, บ้านพร้อมที่ดิน

ประเภทสินทรัพย์	ขนาด (ไร่-งาน-ตร.วา)	ราคาประเมิน(บาท)		เปลี่ยนแปลง
		พ.ศ. 2547	พ.ศ. 2548	
1. บ้าน				
2. บ้านพร้อมที่ดิน				
อื่นๆ(ระบุ)				
รวม				

18. วัตถุประสงค์ในการออม (ในรูปการเงิน) ของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยใส่หมายเลขเรียงลำดับจากความต้องการมากไปน้อย 3 ลำดับ)

- () ใช้เมื่อแก่ชรา
 () ใช้เมื่อเจ็บป่วย
 () เพื่อทำการเกษตร
 () ใช้ในการบริโภค
 () ใช้เวลาขาดแคลน
 () อื่นๆ (ระบุ).....

19.ปีการเพาะปลูก 2547/48ท่านมีแหล่งการออมทางการเงินใดบ้าง/จำนวนเท่าใด

แหล่งเงินออม	พ.ค.2547 (บาท)	พ.ค.2548 (บาท)	เปลี่ยนแปลง (บาท)
1. ธ.ก.ส.			
2. ธนาคารพาณิชย์			
3. สถาบันการเงินอื่นๆ			
4. สหกรณ์การเกษตร			
5. ให้อุ้ม			
6. อื่นๆ(ระบุ)			
รวม			

ตอน 3 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการออมของครัวเรือนเกษตรกร

20.ปัญหาด้านรายได้.....

.....

21.ปัญหาด้านค่าใช้จ่าย.....

.....

22.ปัญหาด้านหนี้สิน.....

.....

23.ปัญหาด้านการออม.....

.....

24.ปัญหาด้านอื่นๆ.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	ชื่อยศ	ชื่อยศ
ชื่อสกุล	สรพทรัพย์	
วันเดือนปีเกิด	15 พฤษภาคม 2523	
สถานที่เกิด	จังหวัดยโสธร	
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1934 /18 พุณพรรณือพาร์ดเมนต์ บางกะปิ	
	ห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310	
ประวัติการศึกษา		
พ.ศ. 2546	การศึกษบัณฑิต (คณิตศาสตร์)	
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	
พ.ศ. 2549	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การจัดการ)	
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	